

T.C.
ANKARA MÜZİK VE GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
MÜZİK VE GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

ÖZGÜN BASKI ATÖLYE ÇALIŞMALARININ
TASARIM ELEMAN VE İLKELERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Elif GÜZELAYDIN

Görsel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı
Görsel Sanatlar Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Güzin AYRANCIOĞLU

Kasım 2024

T.C.
ANKARA MÜZİK VE GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
MÜZİK VE GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

ÖZGÜN BASKI ATÖLYE ÇALIŞMALARININ
TASARIM ELEMAN VE İLKELERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Elif GÜZELAYDIN

210232003

Görsel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı
Görsel Sanatlar Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Güzin AYRANCIOĞLU

Kasım 2024

TEZ ONAYI

MGÜ Müzik ve Güzel Sanatlar Enstitüsü'nün 210232003 numaralı Yüksek Lisans Öğrencisi Elif GÜZELAYDIN, ilgili yönetmeliklerce belirlenmiş gerekli tüm şartları yerine getirmek suretiyle, "Özgün Baskı Atölye Çalışmalarının Tasarım Eleman ve İlkelerine Göre Değerlendirilmesi" başlıklı tezini hazırlamış ve aşağıda imzaları bulunan jüri önünde, başarıyla sunmuştur.

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Güzin AYRANCIOĞLU
Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar
Üniversitesi

Jüri Üyeleri

Doç. Dr. Nurhayat GÜNEŞ AYTAÇ
Dicle Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Selin GÜNEŞTAN
Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar
Üniversitesi

Teslim Tarihi : 14.11.2024
Savunma Tarihi : 09.09.2024

ETİK BEYAN

Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi Müzik ve Güzel Sanatlar Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzunda belirtilen hususlar doğrultusunda hazırladığım bu tez çalışmasının akademik ve etik kurallar çerçevesinde gerçekleştirilmiş olduğunu; tezde yer verdiğim tüm bilgi, belge, bulgu, yorum ve sonuçları bilimsel etik ilkelere bağlı kalarak oluşturduğumu; yararlandığım eserlerin tümüne etik kurallar dâhilinde atıfta bulunup kaynakçada yer verdiğimi ve Enstitüye teslim ettiğim çalışmanın bütünüyle özgün nitelikte olduğunu bildirir; tez çalışmamla ilgili olarak burada dile getirdiğim kişisel bildirimim aksi yönünde ortaya çıkabilecek ve etik kuralların ihlal edilmiş olduğuna işaret eden bir tespit durumunda, akademik kariyer bağlamında aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını peşinen kabullendiğimi beyan ederim.

İmza

Tarih: 14.11.2024

Elif GÜZELAYDIN

ÖNSÖZ

“Özgün Baskı Atölye Çalışmalarının Tasarım Eleman ve İlkelerine Göre Değerlendirilmesi” isimli tez çalışmasında sanat eğitiminin temeli olan Temel Tasarım Eğitimi dersinde öğretilen tasarım eleman ve ilkelerinin öğrencilerin eğitim hayatının her kademesinde belirleyici bir etkisi vardır.

Bu nedenle öncelikle literatür taraması yapılmıştır. Literatür taraması sonuçlarına göre özgün baskı atölye derslerinde tasarlanan linolyum baskı ve gravür baskı çalışmalarında tasarım eleman ve ilkelerinin kullanım düzeyleri ile ilgili herhangi bir çalışma yapılmadığı bilgisine ulaşılmıştır. Bu sebepten tezin literatüre katkı sağlayacağı düşünülerek teze başlanmıştır.

Araştırmanın giriş bölümünde; problem durumu, problem cümlesi, araştırmanın amacı, alt amaçlar, araştırmanın önemi, varsayımlar ve sınırlılıklar yer almaktadır. Araştırmanın ikinci bölümünde; kavramsal çerçeve başlığı altında literatür taraması sonucu elde edilen tasarım eleman ve ilkeleri ile özgün baskıresim tekniklerinin açıklamaları yapılmıştır. Araştırmanın üçüncü bölümünde; araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve verilerin analizi olacak şekilde araştırmanın yöntem bölümü yer almaktadır. Araştırmanın dördüncü bölümünde, elde edilen tüm veriler bulgular ve yorumlar bölümünde açıklanmıştır. Araştırmanın beşinci bölümünde ise; sonuç ve öneriler, kaynakça ve ekler yer almaktadır.

Tez konumu belirlememde bana yol gösteren, bilgi ve deneyimlerini esirgemeyen, tüm sorularıma çözüm arayan ve tezin planlanmasından teslim sürecine kadar yanımda olup bu süreci sağlıklı bir şekilde tamamlamamı sağlayan değerli hocam ve sevgili danışmanım sayın Doç. Dr. Güzin AYRANCIOĞLU’na sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bu süreçte her zaman yanımda olduğunu hissettiren ve desteğini esirgemeyen Dr. Öğr. Üyesi Selin GÜNEŞTAN’a teşekkür ederim.

Tasarlanan çalışmaların tezimde yer almasına izin vererek yardımlarını esirgemeyen Doç. Dr. Murat ASLAN’a ve tasarımların sahibi olan Seçmeli Sanat Özgün Baskı Atölye 3. sınıf öğrencilerine teşekkürlerimi sunarım.

Tüm eğitim hayatım boyunca hep yanımda olan ve bu süreçte de beni yalnız bırakmayan aileme çok teşekkür ederim.

Kasım 2024

Elif GÜZELAYDIN

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI	v
ETİK BEYAN	vii
ÖNSÖZ	ix
İÇİNDEKİLER	xi
KISALTMALAR	xv
ÇİZELGELER LİSTESİ	xvii
ÖZET	xxi
SUMMARY	xxiii
BÖLÜM 1: GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi	3
1.3. Araştırmanın Amacı	3
1.3.1. Alt Amaçlar	3
1.4. Araştırmanın Önemi	4
1.5. Sınırlılıklar	5
1.6. Varsayımlar	5
1.7. Tanımlar	5
BÖLÜM II: KURAMSAL ÇERÇEVE	7
2.1. Tasarım Eleman ve İlkeleri	7
2.1.1. Tasarım Elemanları	7
2.1.1.1. Nokta	7
2.1.1.2. Çizgi.....	9
2.1.1.3. Doku	11
2.1.1.4. Işık-Gölge	13
2.1.1.5. Biçim-Form	15
2.1.1.6. Valör (Değer).....	16
2.1.1.7. Renk.....	17
2.1.2. Tasarım İlkeleri	22
2.1.2.1. Tekrar.....	22
2.1.2.2. Ritim	23
2.1.2.3. Denge.....	24
2.1.2.4. Oran-Orantı.....	25

2.1.2.5. Zıtlık-Kontrast	26
2.1.2.6. Koram-Hiyerarşi	27
2.1.2.7. Birlik-Bütünlük.....	28
2.1.2.8. Uygunluk-Armoni.....	29
2.1.2.9. Aralık-Espas	30
2.2. Özgün Baskı	31
2.2.1. Yüksek Baskı Teknikleri.....	32
2.2.1.1. Ağaç Baskı.....	32
2.2.1.2. Linolyum Baskı	33
2.2.2. Çukur Baskı Teknikleri	33
2.2.2.1. Asitsiz Teknikler.....	34
Mezzotint.....	34
Kuru Kazıma (drypoint)	35
2.2.2.2. Asitli Teknikler	35
Aside Yedirme (etching)	35
Leke Baskı (akuatint)	36
2.2.3. Düz Baskı	36
2.2.3.1. Litografi (Taş Baskı).....	37
2.2.3.2. Mono Baskı (Monotype).....	37
2.2.4. Elek Baskı (serigrafi)	38
2.3. İlgili Araştırmalar	38
BÖLÜM III: YÖNTEM.....	41
3.1. Çalışma Grubu.....	41
3.2. Araştırmanın Modeli	41
3.3. Veri Toplama Aracı.....	41
3.4. Verilerin Toplanması.....	42
3.5. Verilerin Analizi.....	42
BÖLÜM IV: BULGULAR VE YORUMLAR.....	45
BÖLÜM V: SONUÇ VE ÖNERİLER.....	99
5.1. Sonuç	99
5.1.1. Linol baskı çalışmalarında tasarım elemanlarının kullanımı;	99
5.1.2. Linol baskı çalışmalarında tasarım ilkelerinin kullanımı;	100
5.1.3. Gravür baskı çalışmalarında tasarım elemanlarının kullanımı;.....	102
5.1.4. Gravür baskı çalışmalarında tasarım ilkelerinin kullanımı;	104
5.2. Öneriler.....	106

Kaynakça	107
EKLER.....	113
EK-1: Değerlendirme Ölçeği	113
EK-2: Değerlendirilen Linol Baskı ve Gravür Baskı Çalışmaları.....	115
ÖZGEÇMİŞ.....	145

KISALTMALAR

ed. :	editör
G.Ü. :	Gazi Üniversitesi
G.S.E. :	Güzel Sanatlar Eğitimi
MEB:	Milli Eğitim Bakanlığı
s. :	sayfa
TTE:	Temel Tasarım Eğitimi
yy. :	yüzyıl

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 1. “ <i>Linol Baskı Çalışmalarında Nokta Elemanının Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler.....	45
Çizelge 2. “ <i>Linol Baskı Çalışmalarında Çizgi Elemanının Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler.....	47
Çizelge 3. “ <i>Linol Baskı Çalışmalarında Doku (Tekstür) Elemanının Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler	48
Çizelge 4. “ <i>Linol Baskı Çalışmalarında Işık-Gölge Elemanının Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler	50
Çizelge 5. “ <i>Linol Baskı Çalışmalarında Biçim-Form Elemanının Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler	52
Çizelge 6. “ <i>Linol Baskı Çalışmalarında Değer (Valör) Elemanının Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler	54
Çizelge 7. “ <i>Linol Baskı Çalışmalarında Tekrar İlkesinin Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler	56
Çizelge 8. “ <i>Linol Baskı Çalışmalarında Ritim İlkesinin Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler	57
Çizelge 9. “ <i>Linol Baskı Çalışmalarında Denge İlkesinin Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler	59
Çizelge 10. “ <i>Linol Baskı Çalışmalarında Oran-Orantı İlkesinin Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler	61
Çizelge 11. “ <i>Linol Baskı Çalışmalarında Zıtlık (Karşıtlık) İlkesinin Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler	63
Çizelge 12. “ <i>Linol Baskı Çalışmalarında Koram (Hiyerarşi) İlkesinin Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler	64
Çizelge 13. “ <i>Linol Baskı Çalışmalarında Birlik (Bütünlük) İlkesinin Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler	66
Çizelge 14. “ <i>Linol Baskı Çalışmalarında Uygunluk (Armoni) İlkesinin Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler	68
Çizelge 15. “ <i>Linol Baskı Çalışmalarında Aralık (Espas) İlkesinin Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler	70
Çizelge 16. “ <i>Gravür Baskı Çalışmalarında Nokta Elemanının Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler.....	72
Çizelge 17. “ <i>Gravür Baskı Çalışmalarında Çizgi Elemanının Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler.....	73
Çizelge 18. “ <i>Gravür Baskı Çalışmalarında Doku (Tekstür) Elemanının Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler	75

Çizelge 19. “ <i>Gravür Baskı Çalışmalarında Işık-Gölge Elemanının Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler.....	77
Çizelge 20. “ <i>Gravür Baskı Çalışmalarında Biçim-Form Elemanının Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler.....	79
Çizelge 21. “ <i>Gravür Baskı Çalışmalarında Değer (Valör) Elemanının Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler.....	81
Çizelge 22. “ <i>Gravür Baskı Çalışmalarında Tekrar İlkesinin Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler.....	82
Çizelge 23. “ <i>Gravür Baskı Çalışmalarında Ritim İlkesinin Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler.....	84
Çizelge 24. “ <i>Gravür Baskı Çalışmalarında Denge İlkesinin Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler.....	86
Çizelge 25. “ <i>Gravür Baskı Çalışmalarında Oran-Orantı İlkesinin Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler.....	88
Çizelge 26. “ <i>Gravür Baskı Çalışmalarında Zıtlık (Karşıtlık) İlkesinin Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler.....	89
Çizelge 27. “ <i>Gravür Baskı Çalışmalarında Koram (Hiyerarşi) İlkesinin Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler.....	91
Çizelge 28. “ <i>Gravür Baskı Çalışmalarında Birlik (Bütünlük) İlkesinin Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler.....	93
Çizelge 29. “ <i>Gravür Baskı Çalışmalarında Uygunluk (Armoni) İlkesinin Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler.....	95
Çizelge 30. “ <i>Gravür Baskı Çalışmalarında Aralık (Espas) İlkesinin Kullanımı</i> ” Başlığıyla İlgili Veriler.....	96

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. X1 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	115
Şekil 2. X2 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	115
Şekil 3. X3 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	116
Şekil 4. X4 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	116
Şekil 5. X5 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	117
Şekil 6. X6 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	117
Şekil 7. X7 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	118
Şekil 8. X8 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	118
Şekil 9. X9 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	119
Şekil 10. X10 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	119
Şekil 11. X11 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	120
Şekil 12. X12 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	120
Şekil 13. X13 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	121
Şekil 14. X14 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	121
Şekil 15. X15 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	122
Şekil 16. X16 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	122
Şekil 17. X17 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	123
Şekil 18. X18 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	123
Şekil 19. X19 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	124
Şekil 20. X20 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	124
Şekil 21. X21 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	125
Şekil 22. X22 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	125
Şekil 23. X23 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	126
Şekil 24. X24 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	126
Şekil 25. X25 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	127
Şekil 26. X26 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	127
Şekil 27. X27 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	128
Şekil 28. X28 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	128
Şekil 29. X29 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	129
Şekil 30. X30 Numaralı Linol Baskı Tasarımı	129
Şekil 31. Y1 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	130

Şekil 32. Y2 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	130
Şekil 33. Y3 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	131
Şekil 34. Y4 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	131
Şekil 35. Y5 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	132
Şekil 36. Y6 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	132
Şekil 37. Y7 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	133
Şekil 38. Y8 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	133
Şekil 39. Y9 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	134
Şekil 40. Y10 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	134
Şekil 41. Y11 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	135
Şekil 42. Y12 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	135
Şekil 43. Y13 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	136
Şekil 44. Y14 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	136
Şekil 45. Y15 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	137
Şekil 46. Y16 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	137
Şekil 47. Y17 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	138
Şekil 48. Y18 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	138
Şekil 49. Y19 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	139
Şekil 50. Y20 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	139
Şekil 51. Y21 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	140
Şekil 52. Y22 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	140
Şekil 53. Y23 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	141
Şekil 54. Y24 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	141
Şekil 55. Y25 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	142
Şekil 56. Y26 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	142
Şekil 57. Y27 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	143
Şekil 58. Y28 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	143
Şekil 59. Y29 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	144
Şekil 60. Y30 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı.....	144

ÖZGÜN BASKI ATÖLYE ÇALIŞMALARININ TASARIM ELEMAN VE İLKELERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖZET

“Özgün Baskı Atölye Çalışmalarının Tasarım Eleman ve İlkelerine Göre Değerlendirilmesi” başlıklı bu çalışmada, resim-iş öğretmenliği seçmeli sanat atölye 3. sınıf öğrencilerinin, özgün baskıresim derslerinde linolyum ve gravür tekniği ile tasarladıkları çalışmalarının, tasarım eleman ve ilkelerine göre değerlendirilerek tasarım eleman ve ilkelerinin kullanım düzeylerinin ölçülmesi, tasarım sorunlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu, 2022-2023 Eğitim Öğretim Yılı Güz Dönemi Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği Seçmeli Sanat Özgün Baskı Atölye 3. sınıf öğrencilerinden toplam 30 öğrenci oluşturmaktadır. Özgün baskı seçmeli sanat atölye dersi alan 30 öğrencinin tasarlamış olduğu linol ve gravür çalışmaları siyah beyaz olmak üzere toplam 60 adet baskı çalışmasından oluşmaktadır. Öğrencilerin tasarlamış oldukları linol çalışmaları X, tasarladıkları gravür çalışmaları ise Y olarak numaralandırılmıştır. Tasarlanan çalışmaların tasarım eleman ve ilkelerine göre değerlendirilmesi için araştırmacı tarafından toplam 16 maddelik (kriter) bir “Değerlendirme Ölçeği” hazırlanmıştır. Değerlendirme ölçeğinde yer alan maddelere göre alanında uzman 3 kişi tarafından çalışmaların değerlendirilmesi yapılmıştır. Uzmanlar tarafından her bir çalışma (1) çok başarısız, (2) başarısız, (3) orta, (4) başarılı, (5) çok başarılı olacak şekilde ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Değerlendirilen her bir çalışma için 3 uzmanın belirlemiş olduğu puanların ortalaması alınmış ve alınan bu ortalama o çalışmanın değerlendirme puanının oluşmasını sağlamıştır. Daha sonra değerlendirme ölçeğinde bulunan her bir maddeye göre tasarlanan tüm çalışmaların değerlendirme puanlarının genel ortalamaları da hesaplanmıştır. Alanında uzman kişilerin değerlendirmeleri sonucu elde edilen tüm veriler araştırmacı tarafından analiz edilerek tablo haline getirilmiş ve yorumlanmıştır.

Araştırmanın genel sonucunda; linol baskı çalışmalarında tasarım elemanlarının kullanım düzeylerinden 1 elemanın “başarısız”, 4 elemanın “orta”, 1 elemanın ise “başarılı” düzeyde, tasarım ilkelerinin kullanım düzeylerinden 5 ilkenin “orta”, 4 ilkenin ise “başarılı” düzeyde kullanıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Gravür baskı çalışmalarında tasarım elemanlarının kullanım düzeylerinden 1 elemanın “başarısız”, 5 elemanın ise “başarılı” düzeyde, tasarım ilkelerinin kullanım düzeylerinden 3 ilkenin “orta”, 6 ilkenin ise “başarılı” düzeyde kullanıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Bu bilgiler doğrultusunda linol baskı ve gravür baskı çalışmalarında tasarım eleman ve ilkelerinin çoğunluğunun başarılı düzeyde kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

SUMMARY

In this study titled "Evaluation of Original Printing Workshops According to Design Elements and Principles" the aim was to evaluate the works of 3rd-grade students in the elective art workshop of arts education, who designed their works with linoleum and engraving techniques in original printmaking classes, according to design elements and principles, measure the levels of usage of design elements and principles, and identify design problems.

The study group of the research consists of a total of 30 students from the 3rd grade students of Gazi University, Gazi Faculty of Education, Department of Fine Arts Education, Painting-Business Teaching Elective Art Original Printing Workshop in the fall semester of the 2022-2023 academic year. The linoleum and engraving works of 30 students who took the elective art workshop of original printmaking comprise a total of 60 prints, all in black and white. The linoleum works designed by the students are numbered as X, and the engraving works they designed are numbered as Y. For the evaluation of the designed works according to design elements and principles, a "Evaluation Scale" consisting of a total of 16 items (criteria) was prepared by the researcher. The evaluations of the works were conducted by three experts in the field based on the items in the evaluation scale. Each work was evaluated separately by the experts as (1) very unsuccessful, (2) unsuccessful, (3) fair, (4) successful, (5) very successful. The average of the scores determined by three experts for each evaluated work was calculated, and this average formed the evaluation score of that work. Then, the general averages of the evaluation scores of all the works designed according to each item in the evaluation scale were also calculated. All data obtained from the evaluations of experts were analyzed by the researcher, compiled into tables, and interpreted.

As a general result of the study; regarding the usage levels of design elements in linoleum printing works, it was found that 1 element was "fair," 4 elements were "average," and 1 element was "successful." Regarding the usage levels of design principles in linoleum printing works, it was found that 5 principles were "average," and 4 principles were "successful." In engraving printing works, it was found that 1 element was "unsuccessful," and 5 elements were "unsuccessful" regarding the usage levels of design elements, while 3 principles were "average," and 6 principles were "successful" regarding the usage levels of design principles. Based on this information, it was concluded that the majority of design elements and principles were used at a successful level in both linoleum printing and engraving printing works.

BÖLÜM 1: GİRİŞ

Sanat eğitimi ifadesi günümüze kadar genel anlamda, bütün sanat dallarını ve formlarını kapsayan formal ve informal yaratıcı sanat eğitimi şeklinde tanımlanmaktadır. Daha dar anlamda bakıldığında ise okulların sınıfları ile alana özgü verilen derslerdir (San, 2003, s. 17). Aynı zamanda sanat eğitimi, kişilerin yeteneklerini geliştirmek, üretebilen, yaratıcı, kendine inanan ve güvenen bireyler olmalarını hedefler. Dolayısıyla hedef ve zorunluluklarının temelinde insanların bağımsız olmaları ve bireylerin ruhsal ihtiyaçlarını gidermeleri; özgür, dengeli, duyarlı toplumların oluşmasıyla birlikte bireylerin kendilerini özgür ifade etmeleri için uygun imkan oluşturur (Artut, 2004, s. 103-104).

Sanatsal eğitim insanların güzellik anlayışı ve yaratıcı yönlerini geliştirmek veya var olan gizli güçlerini gün yüzüne çıkarmak için kritik bir ilerlemedir. Temel Tasarım dersi bu adım için ilk basamaktır.

Temel tasarım, sanat eğitimi için belli başlı ölçütlerin oluşmasında üstlenmesi gereken önemli görevler barındırır. Bilhassa var olan bütün sanat dalları için temel seviyede iletişim sağlayabilmek adına ortak bir dil, temel teknik ve malzeme kullanım yeterlilikleri, farklı disiplinlerin ürünlerini analiz etme ve çözümlenme yapılabilmeyin sağlanması gerekmektedir. Bunun sonucunda öğrencilerin bilişsel-duyuşsal donanımlara sahip olmaları, farkına varmaları ve şahsi davranış geliştirme sürecinde önem kazanmaktadır (Seylan, 2005, s. 21-22).

1.1. Problem Durumu

Bauhaus, 20. yüzyılda birçok alan için yeni ve farklı akımlar meydana getirmiş bir eğitim kurumudur. Kurulduğu vakit, dünyadaki en çağdaş ve ender sanatkârlarını, mimarlarını bir araya toplayarak, sadece bir eğitim kurumu ortaya koymamış, bunun yanı sıra içinde üretimin barındığı ve bütün bunların bir arada tartışıldığı mekana dönüşmüştür. Ayrıca temel tasarım eğitimi düşüncesi de ilk olarak burada başlamıştır (Yazıcıoğlu, 2017, s. 56-57).

Temel Tasarımın, öğrencilerin gerekli olan ön öğrenmelerini belli bir dereceye getirmeyi, öğrencilerin şahsi özelliklerini tanımlarına ve fark etmelerine destek olmayı, ön yargılarından sıyrılmayı ve yargılarını kontrol etmeyi hedef alan bir düzen tanımı şeklinde var olduğu belirlenmiştir (Seylan, 2005, s. 15). Bu derste, bütün disiplinlerin temelinde ortak öğeler olarak yer alan sanatın elemanları ve sanatın ilkelerinin öğrenciler tarafından kavranması ve sonraki eğitim kademelerine hazırlanmaları amaçlanmıştır. Öğrencilerin yeni materyallerle uğraşmaları ve yeni problemlerle başa çıkmaları amacıyla bilinen tekniklerin uygulanmasıyla birlikte, teknikleri kendilerinin deneyerek elde etmelerine ve geliştirmelerine olanak sağlamaktadır. Ayrıca temel tasarım dersinde öğrencilere bilgi ve görüşlerini nasıl ve hangi yollarla ifade edebileceğini, form oluşturmayı, malzeme kullanmayı, tasarım oluştururken hangi yöntemlerle ilerleyeceğini ve bu süreci nasıl yürüteceğinin eğitimi verilir (Erim, 2011, s. 489).

Atmaca' ya (2014) göre temel tasarım dersi, malzeme ve uzmanlık bilgilerini sentezleyerek, gözlemlene, algılama, kavrama, fark ederek ayırımı yapabilme gibi yeteneklerin ilerlemesine yardımcı olurken bunların yanı sıra malzemeyi değerlendirerek sorunları çözüme kavuşturabilme yeteneği kazandırmaktadır (s. 1). Temel sanat eğitimi gözlem, inceleme, deney, keşfetme, kontrol etme, sonuçlandırma gibi bilimsel araştırma öğelerini bünyesinde barındıran ve neredeyse ortak olmaları bakımından, öğrencileri günümüz teknoloji ve bilim dünyasına alıştırmaya sürecini kapsamaktadır (San, 2003, s. 25).

Tasarım eleman ve ilkelerine gereken önemin öğrencilere aşılacak doğru ve yerinde öğretilmesi ve bu sayede öğrencilerin güçlü bir temel kurup başarılı olabilmeleri için önemlidir. Sadece derslerde değil hayatın tümünde yer edinmiş olan bu ilke ve elemanlar yapılan tasarımların olmazsa olmazlarıdır.

Bazen ise bu durumun tersi gözlenebilmektedir. Öğrencilerin tasarımlarında, tasarım eleman ve ilkeleri başarısız veya yetersiz olarak nitelendirilmektedir. Tam olarak kavrayamama, yetersiz, eksik veya yanlış öğrenmenin bu durum üzerinde etkisi vardır. Buna bağlı olarak; tasarım eleman ve ilkelerini doğru ve eksiksiz kullanılması ortaya çıkan tasarımın başarılı ve yetkin olmasına fayda sağlar.

Yapılan araştırmalar ve literatür taraması sonucunda derslerde kullanılan tasarım eleman ve ilkelerinin eksik ve yetersiz olduğu durumlar tespit edilmiştir. Fakat linolyum baskı ve gravür baskı çalışmalarının tasarım eleman ve ilkelerinin kullanım düzeyleri ile ilgili herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Bu nedenle, “Temel tasarım dersi alan seçmeli sanat atölye 3. sınıf öğrencilerinin, özgün baskı resim atölye derslerinde tasarlamış oldukları linolyum ve gravür çalışmaları incelenerek, çalışma sürecinde tasarım eleman ve ilkelerinin kullanım düzeyleri nasıldır?” sorusu çerçevesinde problem durumuna yanıt aranmıştır.

1.2. Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi; resim - iş öğretmenliği öğrencilerinin, özgün baskı atölye çalışmalarının tasarım eleman ve ilkelerine göre değerlendirilerek kullanım düzeylerinin ölçülmesi olarak tanımlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı; resim-iş öğretmenliği seçmeli sanat atölye 3. sınıf öğrencilerinin, özgün baskıresim dersinde linolyum ve gravür tekniği ile tasarladıkları çalışmalarının, tasarım eleman ve ilkelerine göre değerlendirilerek tasarım eleman ve ilkelerinin kullanım düzeylerinin ölçülmesidir.

1.3.1. Alt Amaçlar

- Tasarımda kullanılan nokta elemanının kullanım düzeyi nasıldır?
- Tasarımda kullanılan çizgi elemanının kullanım düzeyi nasıldır?
- Tasarımda kullanılan doku (tekstür) elemanının kullanım düzeyi nasıldır?
- Tasarımda kullanılan ışık-gölge elemanının kullanım düzeyi nasıldır?
- Tasarımda kullanılan biçim - form elemanının kullanım düzeyi nasıldır?
- Tasarımda kullanılan değer (valör) elemanının kullanım düzeyi nasıldır?
- Tasarımda kullanılan tekrar ilkesinin kullanım düzeyi nasıldır?
- Tasarımda kullanılan ritim ilkesinin kullanım düzeyi nasıldır?

- Tasarımda kullanılan denge ilkesinin kullanım düzeyi nasıldır?
- Tasarımda kullanılan oran-orantı ilkesinin kullanım düzeyi nasıldır?
- Tasarımda kullanılan zıtlık (karşıtlık) ilkesinin kullanım düzeyi nasıldır?
- Tasarımda kullanılan koram (hiyerarşi) ilkesinin kullanım düzeyi nasıldır?
- Tasarımda kullanılan birlik (bütünlük) ilkesinin kullanım düzeyi nasıldır?
- Tasarımda kullanılan uygunluk (armoni) ilkesinin kullanım düzeyi nasıldır?
- Tasarımda kullanılan aralık (espas) ilkesinin kullanım düzeyi nasıldır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada, resim-iş öğretmenliği seçmeli sanat atölye 3. sınıf öğrencilerinin, özgün baskıresim dersinde linolyum ve gravür tekniği ile tasarladıkları çalışmalar ele alınmıştır. Tasarlanan bu çalışmalarda temel tasarım eleman ve ilkelerinin kullanım düzeyleri önem taşımaktadır.

Bu bağlamda öğrencilerin özgün baskı atölye derslerinde yapmış oldukları tasarımlar, teknik fark etmeksizin sanatsal kaygılarla yapılmaktadır. Bu çalışmaların gelecekte var olması ise; özgünlüğü, renk ve biçim ilişkisi, estetik olgunluğu, tasarımdaki yazı dahil tüm bu kriterlerin birbirine olan uyumuna bağlıdır. Bu nedenle tasarımların nasıl oluştuğunu anlamak için tasarım eleman ve ilkelerine odaklanılmaktadır.

Sonuç olarak, ilgili alan yazın taraması sonucunda bu araştırmaya yakın az sayıda bağlantılı çalışmaya rastlanmıştır. Bu sebeple bu araştırma; öğrencilerin sanat eğitimlerine daha sağlam başlamaları, lisans eğitimi boyunca ve daha sonraki yaşamında üretecekleri tüm çalışmalarda bilinç kazanmaları, ilke ve elemanların öneminin vurgulanması açısından mevcut literatürde önemli bir boşluğu doldurmayı hedeflemektedir. Ayrıca mevcut sorunların ortaya çıkarılması ve bu sorunlara çözüm önerileri getirilmesi açısından da alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu çalışma;

- 2022 - 2023 Eğitim – Öğretim Yılı Güz Dönemi,
- Ankara ili,
- Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü,
- Resim-İş Öğretmenliği Programı,
- 3. Sınıf Lisans Öğrencileri,
- Seçmeli Sanat Atölye Özgün Baskıresim dersi,
- Resim-İş Öğretmenliği Seçmeli Sanat Atölye Özgün Baskıresim dersi 3. sınıf öğrencilerinin linolyum ve gravür tekniği ile tasarlamış oldukları çalışmalar,
- Araştırma temel tasarım elemanlar ile ilkeler,
- Araştırmanın amacına göre hazırlanan “Değerlendirme Ölçeği”,

ile çerçevelenmiştir.

1.6. Varsayımlar

Bu çalışma kapsamında, öğrencilerin çalışmalarını değerlendirmek üzere araştırmaya katılmayı kabul eden uzman kişilerin, öğrencilerin yapmış oldukları tasarımları, değerlendirme ölçeğine göre yansız ve gerçeği aktaracak biçimde değerlendirdikleri kabul edilmiştir.

1.7. Tanımlar

Bauhaus: “Yaşamını 1919-1933 yılları arasında sürdürmüş ünlü Alman sanat okulu. Modern Sanat ve Mimarlık’ın oluşumuna katkıda bulunmuş en önemli eğitim kurumudur” (Sözen & Tanyeli, 1996, s. 37).

Baren: “Su bazlı yapılan ağaç baskı tekniğinde bambu yaprağı sarılmış barenler bilyeli barenler tercih edilir. İki baren çeşidinde de basıncın şiddetine göre farklı sonuçlar elde edilir” (Demirci, 2021, s. 3).

Kasnak: “Üzerine bez ya da tuval bez gerilen ahşap çerçeve” (Atan, 2006, s. 212).

Ragle: Kauçuktan yapılmış olan ve serigrafi tekniğinde kullanılan ragle elek yüzeyindeki boyanın şablon gözeneklerinden baskı yüzeyine doğru geçmesini sağlar. Bir nevi sıyırma işlevi gören alettir.

Reçine: “Çeşitli bitki ve çam türlerinden özel tekniklerle elde edilir. Ağaç zamkı olarak da bilinmektedir. Toz ya da parça halinde temin edilebilir. Aquatint tekniğinde plaka yüzeyine ısı verilerek kaplanır” (Demirci, 2021, s. 5).

Tarlatan: Baskı kalıbının yüzeyindeki fazla boyanın alınması amacı ile kullanılır. El büyüklüğünde kesilen parçalar yine el yardımı ile baskı uygulanarak dairesel hareketlerle kalıp temizlenir.

Vernik (Lak): “Rhus Vernicifera bitkisinden elde edilen ve saydam cila etkisi yapan bir çeşit boya. Çin’de çok kullanılmıştır. Lake denilen işler bu boyayla yapılır” (Eroğlu, 2013, s. 87).

Nüans: “Ayırtı, ince ayırım demektir” (TDK).

BÖLÜM II: KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Tasarım Eleman ve İlkeleri

Araştırmanın bu kısmında, içerik kapsamında ve alan yazın taraması sonucunda tasarım eleman ve ilkelerinin sınıflandırılması ve sıralanışı konusunda fikir birliği sağlanamadığı görülmektedir. Her araştırmacı ve yazarın tasarım eleman ve ilkelerini çeşitli şekillerde ele alması nedeniyle, kitaplarda ve literatürde bu sınıflandırma farklı biçimlerde karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca yapılan araştırmalar sonucunda bu sınıflama ve sıralanış şekillerinin hepsinin doğruluğu ve geçerliliği benimsenmektedir. Araştırma kapsamında tasarım eleman ve ilkelerinin sınıflaması aşağıdaki şekilde yapılmış ve incelenmiştir.

2.1.1. Tasarım Elemanları

Araştırmada tasarım elemanları kapsamında; nokta, çizgi, biçim ve form, valör (değer), doku (tekstür) ve ışık-gölge olarak incelenmiştir. Tasarlanan öğrenci çalışmalarının tek renk olması sebebi ile tasarım eleman ve ilkelerinin değerlendirilmesi için hazırlanan “Değerlendirme Ölçeği” formuna renk elemanı dahil edilmemiştir. Ancak tasarım sürecinde ve tasarım elemanları dahilinde mühim bir yeri ifade ettiği düşünülmesi sebebiyle araştırmanın kurumsal çerçevesinde renk elemanına yer verilmiştir.

2.1.1.1. Nokta

Nokta, tasarım oluşturmada birinci derece önemli olan bir tasarım elemanıdır. Diğer tasarım elemanları için bir başlangıç niteliğindedir. Boyutsuz bir tasarım elemanı olmakla birlikte yer tanımlayıcı bir işarettir (Yazıcıoğlu, 2017, s. 60). Balcı ve Say’ a (2005) göre ise nokta; iki doğrunun birleştiği yer olarak ifade edilir. Bu açıklamaya göre nokta görsel bir değer yüklenmez. Büyüklüğü, küçüklüğü, rengi yoktur ve herhangi bir yöne sapma eğilimi göstermez. Yalnız başına hareket oluşturmayan nokta, tüm yönlere ve aynı kuvvette harekete hazır, hareketsiz, durgun bir tasarım elemanıdır (s. 9).

İnsan gözünün biyolojik yapısı nedeniyle belirli bir görebilme aralığı bulunmaktadır. Gözle görülebilecek en küçük ve en büyük imgenin, nesnenin ve görselin boyutları bellidir. Görebilme basamağımızın altındaki küçük nesnelere göremediğimiz gibi, algılanamayacak kadar büyük nesnelere de göremeyiz. Dolayısıyla insan gözünün görebildiği en küçük görsel nokta olarak düşünülebilir (Özsoy & Ayaydın, 2015, s. 18).

Nokta, büyük, küçük, açık, koyu, planlı, dağınık gibi birçok yerde kullanılabilir. Dinamik bir tasarım elemanıdır. Buna bağlı olarak kompozisyon oluştururken yan yana bulduklarında düz bir çizgi meydana getirebilir veya büyüyüp çeşitlenebilir. Dağınık olarak uygulandığında ise açık ve orta değerlerde yüzeyler oluştururlar. Noktalar birbirine yaklaştıkça ve hacmi arttıkça daha açık ve orta koyulukta olan değerler yerini koyu değerlere bırakır. Tek sayıda noktanın yüzey üzerindeki etkisi bireyde durgunluk hissi uyandırır. Bu tek adet noktanın renk tesiri ise gridir. Noktaların sayıları arttıkça dinamizm etkisi de artar. Tasarım içinde belli bir ritim sağlayabildikleri gibi tasarımda karışık olarak da uygulanabilir (Odabaşı, 1996, s. 23). Ayrıca tasarımdaki hareket olgusu noktaların dağılımlarına göre belirlenir. Örneğin; noktaların ortadan etrafa doğru konumlandırılması dağılma etkisi gerçekleştirirken, farklı yönlerden gelen noktaların ise orta noktada birleşme etkisi uyandırması bir örnek oluşturabilir (Toprak, 2021, s. 153). Noktalar yan yana toplandıkları an aralarındaki ilişki başlar. Bu ilişki bazen lekeselliğe bazen ise çizgiselliğe dönüşmeye başlayabilir. Noktanın yanına başka bir ikinci nokta eklendiğinde kompozisyon ilkeleri oluşmaya başlar. Bunun yanı sıra, mevcut olduğu çevre ve yere göre konum alır. Dünya evren içerisinde bir noktadır. Noktalardan zengin görsel etkiler sağlanmasında ışık ve renk değişiklikleri, bir arada bulduklarında sıralanış ve aralık farklılıkları, büyüklük ve küçüklük farkları önem taşımaktadır (Yazıcıoğlu, 2017, s. 63).

Sanat tarihine baktığımızda nokta bir akım olarak da bulunmaktadır. Puantilizm (noktacılık) olarak yer alan bu sanat akımı, tuvalin yüzeyine fırçanın ucu ile kondukları izlerin uzaktan tek tek algılanmaksızın bütün bir yüzey olarak algılanması kuralını benimsemiştir. Seurat'ın saf renklere ikinci bir renk karıştırmadan, yan yana noktacıklar şeklinde ilişkilendirerek uyguladığı eserleri, rengin ebatlarının algılama mekanizmaları aracılığıyla birleşerek izleyici açısından

bir renk niteliği olarak kavranması durumuna örnek oluşturabilir (Seylan, 2005, s. 107).

Nokta günlük yaşantımızda, yazı dilinde sanatsal bir form olarak uygulanan evrensel ve çok sık kullanılan bir elemandır. Hayatımızdaki örneklerde de çok sık yararlandığımız nokta, duygusal yaşamımız için bir bitişi ya da bu bitişin arkasından gelen bir yeni bir başlangıcı betimler (Atmaca, 2014, s. 19).

2.1.1.2. Çizgi

Çizgi, insanoğlunun tarihteki ilk ifade aracı olarak var olmuştur. Yazı insanoğlunun bir iletişim ve resim dilinden sonra duygu ifadesi olarak kullandıkları seslerin sembolik izleri olmasıyla çizgiye en güzel örnektir (Abacı, 2007, s. 15). Dolayısıyla resim yapmanın başlangıcı çizgidir. Tarihin ilk dönemlerinde ilk mağara insanların yapmış oldukları resimler de çizgi sınırlandırmasıdır (Kılıçkan, 2000, s. 30).

Tasarım elemanı olarak çizgi önemli bir yere sahiptir. Noktaların birbirlerine temas edecek kadar iyice yakınlaştırılmaları, böylelikle noktaların bireysel kimliklerini yitirerek yeni bir biçimi meydana getirmesi olarak düşünülebilir. Geometrik olarak çizgi, iki noktanın birbirlerine bağlanmasıdır. Yalnız başına hacim ve bir yüzey etkisi ortaya koymayan, bulunduğu konuma göre uzatılmış, ince yapılı ve açık yollar takip eden tasarım elemanıdır (Yazıcıoğlu, 2017, s. 82). Çizginin uygulandığı araç - gerece bağlı olarak genişlik ve uzunluğu vardır. Fakat eni ile boyu arasındaki farkın fazla olmasından ötürü sadece boy (uzunluk) ebatıyla tek ölçülü bir eleman şeklinde kabul edilir (Balcı & Say, 2005, s. 10-11).

Gökaydın' a (2010) göre çizgi pek çok tekrarlarda bulunur. Herhangi bir uzunluk veya herhangi bir kalınlık ile çizgiyi sınırlamak olanaksızdır. Çizginin uzunluğu ya da genişliği fark etmeksizin, herhangi bir şey çizgi olarak algılanıyorsa bu tasarımda çizgi olarak ifade edilir (s. 57).

Artut' a (2004) göre ise sanat eserlerinin anlatım elemanları iç içe geçmiş olması nedeniyle tam analiz yapma olanağı yoktur. Bir yandan sanat eserinin değer ve kurgu bazında çizgiye bağlı öğeleri tanımlama imkanı vardır. Uzunluğu genişliğinden daha çok olan çizgi, desen sanatı için de önem taşıyan bir sadeleştirme

durumudur. Fakat çizgi bir kompozisyona dahil olmadıkça yalnız başına anlamlı değer taşımaz (s. 126).

Çizgiler kullanım durumlarına göre ve buldukları konumlara göre belli izlenimler bırakabilirler. Becer' e (2002) göre yatay çizgiler; durgunluk, kıvrımlı çizgiler; zarafet, diyagonal çizgiler; canlılık, düşey çizgiler; saygınlık etkisi yaratırlar (s. 56-57). Mesafesi ve büyüklüğü aynı çizgilerden oluşan bir kompozisyonun tek düze olması, sıkıcı, usandırıcı ve durağan bir izlenim bırakır. Farklı çeşitliliğe ve büyüklüğe sahip kompozisyonlarda çizgilerin sıklaşıp seyrekleşmesi hareketi kuvvetlendirir. Yatay şekilde çizilmiş bir çizgi ise ufuk çizgisine benzerliği sebebiyle sessizlik ve durgunluk şeklinde yorumlanır (Balci & Say, 2005, s. 19).

Çizgilerden farklı şekillerde faydalanılır. Çizgi renk alanlarını belirlemede kullanılabilir. Bir tasarımda aynı eşit aralıklarda ve kalınlıklarda yan yana bulunan çizgilerle de yüzey etkisi yaratılabilir. Nesnelere şeklini belirleyecek biçimde sıklaşıp seyrekleşmesi veya kıvrımlı hale gelmesi ile nesnelere hacim kazandırılır. Çizgiler ile doku etkisi oluşturulur. Aynı tarz çizgilerden birlikte yararlanılması ile çizgi doku oluşturulur. Aynı tarz kalın çizgiler grubu koyu ve sert doku etkisi meydana getirirken, ince ve seyrek çizgiler grubu daha açık etkili doku alanları meydana getirirler. Doku yaratmak için kullanılan kalın, kısa, kıvrık, zikzaklı, düz ve tüm çizgi çeşitlerinin bıraktığı etkiler birbirlerinden farklı olacaktır. Aynı zamanda çizgiler ile tonlama yapılabilir, perspektif etkisi oluşturulabilir ve kompozisyon için planlar yaratılabilir. Çizgiler ile tonlama kesik ve kısa çizgilerin üst üste gelmesi sonucu elde edilen koyuluklardır. Aynen karakalem çalışmalarında olduğu gibi açıktan başlayıp en koyuya doğru oluşan tüm tonlar bu şekilde elde edilebilir. Perspektif etkisi iki boyutlu bir yüzeyde meydana getirilen derinlik izlenimidir. Dik iki çizginin birbirlerine doğru yaklaşması veya birbirlerine paralel çizgilerin gitgide daralması bireyde perspektif algısı oluşturur. Kompozisyonda izleyici çizgileri doğrudan göremez. Ancak kompozisyona daha dikkatli bakıldığında gizli çizgiler fark edilir (Abacı, 2007, s. 16-20).

Nesnelerin somut ya da soyut olarak dokunsal nitelikleri bulunmaktadır. Bu nitelikler çizgilerin birbirine olan konumları değerlendirilerek oluşmaktadır. Kompozisyonda çizgi; farklı değerlere, bir renge ya da dokunsal özelliklere sahip olabilir. Renk ile bütünleştiğinde anlatım imkanı artar, renk çizgiyi yumuşatabilir veya sertleştirebilir. Kendi içerisinde fazla sık uygulanması gölge oluşturabilir (Tepecik, 2002, s. 33).

Doğa bize en yalın haliyle, net çizgiler sunmuyor. Örneğin; çınar ağacının yaprağının üzerinde bulunan damarlardan avucumuzun içinde de bulunurlar. Bu damarlar birer çizgidir, fakat öylesine gizli ve saklıdır ki, çizgiden önce çınar ağacının yaprağını, avucumuzdaki damarlardan önce sadece avuç içini görürüz. Tarlanın başından sonuna kadar bulunan telgraf telleri de çizgidir. Kış ayında tüm yaprakları dökülen çınar ağacının dalları da gökyüzünde çizgiler oluşturur. Eğer bu dallar birbirlerine fazla yaklaşırlarsa çizgiler yok olmaya başlar ve yerini leke etkisine bırakır (Eyüboğlu, 2020, s. 379).

2.1.1.3. Doku

Doku, duyu organları ile algılanabilen yüzeysel, homojen ve bir sanat yapıtının dış yapısı, ana hatları ve iskeletidir (Balcı & Say, 2005, s. 66). Atmaca' ya (2014) göre dokuyu bir nesnenin yüzeyine elle dokunulduğunda hissedilen veya yoğunluğuna göre gözle de algılanan pürüzler meydana getirmektedir. Çoğunlukla dokunarak kavrarız. Tüm nesnelerin kendilerine özel dokuları mevcuttur. Tabiatта var olan nesnelerin dış görünüşlerindeki yüzeysel etkiler doku olarak adlandırılır. Nesnelerin dış görünüşlerindeki değişiklikleri yaratan yüzeylerindeki dokunsal özelliklerdir (s. 28).

Kendi dokusal nitelikleri içinde kullanılan çini mürekkebi, yağlıboya, pastel boya, kurşun kalem, pastel gibi materyal ve malzemeler farklı yüzeyler oluşturmaktadırlar (Odabaşı, 1996, s. 69).

Gürer' e (1990) göre, nesnelerin bilincine varmak dokunma ya da görme duyusuyla oluşmaktadır. Elle yoklayarak algılamada duyu organlarından deri görev alır. Dokular, nesnelerin doğada var oldukları haliyle ya da daha sonradan insan eli ile veya makinelerde işlendikten sonra ortaya çıkarak kaba, yumuşak ve sert gibi isimler alırlar. Işığы yansıtma biçimine göre görsel dokunun farklı ifadeleri vardır. Görsel

veya dokunsal dokunun ışık aracılığı ile izleyicide bıraktığı etki suni doku olarak tanımlanmaktadır (s. 33).

Elle dokunarak hissedilmediği halde sadece göz ile görülebilen dokular da mevcuttur. Bunlar çizgi ve tonlar ile ya da renkler ve motifler ile oluşturulmuş iki boyutlu öğelerdir. Görsel ve gerçek dokular birlikte veya ayrı ayrı kullanılabilirler. Sanatta görsel dokuların beraberinde kalın boya katmanları kullanmak suretiyle dokunarak hissedilebilecek gerçek dokularda yapılabilmektedir (Odabaşı, 1996, s. 70).

Doku türleri doğal - yapay dokular şeklinde ayrılmaktadır. Doğal dokular, birbirlerini andıran birim elemanlarının belli bir düzende yan yana tekrarları ile oluşmuştur (Balcı & Say, 2005, s. 71). Atmaca' ya (2014) göre doğal yöntemler neticesinde meydana gelen dokulardır. Doğada var olan varlıkların ve nesnelerin doğal gelişimlerinin bir neticesi olmakla birlikte nesnelerin özlerine bağlı oluşumların dışa yansımalarıdır. Doğal dokuları tanımlayan bazı nesnel özellikler, düzlükler, sivrilikler, pürüzler, delikler ve sertliklerdir. İki boyutluluğun yanı sıra üç boyut özelliği de göstermektedirler. Doğal dokuların iç ve dış yapıların arasında uyum bulunmaktadır. Doğada bulunan bütün dokular doğal dokuları oluşturur (s. 31).

Yapay dokular ise teknik, emek ve bilgi ile işlemesi sonucu estetik tasarım düşünceleriyle uyguladığı görsel yüzey değerlendirmeleri olarak ifade edilir. Yapay doku oluşumunda sınırsız sayıda birim eleman imkanlarından faydalanılarak, yine sınırsız sayıda birbirlerinden değişik doku tasarımları elde edilebilir. Ancak dokular insanlar aracılığıyla yapılmış dokulardır. Fakat farklı uygulama amaçları için üretilmiş ürünlerin dokuları yapay dokular olarak adlandırılrsa da sanat ürünleri olmadıkları sebebiyle bu konunun dışındadır. Ayrıca sanat malzemeleri ile oluşturulan dokulara görsel dokular denmektedir (Balcı & Say, 2005, s. 72).

Ayrıca dokular organik ve geometrik olarak da ikiye ayrılmaktadır. Organik dokular; hep aynı çeşit şeylerin bir araya gelmeleri oluşan dokulardır. Belli bir sisteme ait olmayıp daha serbesttirler. Buğday tarlaları organik dokulara örnek olarak gösterilebilir. Geometrik dokular; üretim ve birimin geometrik bir düzen üzerine yerleşmiş olduğu dokulardır. Bu tür dokuların üzerinde bir örgütlenme söz konusudur. Ayçiçeğinin tohumu, mısırın dizilişi, tuğla ile örülü duvar ve bal

peteğinin dış dokusu ise geometrik örnek oluşturabilir (Deliduman Gence & İstifoğlu Orhon, 2006, s. 74-75).

Ayrıca dokular taklit ve buluş olacak şekilde ikiye ayrıldığı da görülmektedir. Taklit doku; dokusu bulunan herhangi bir nesneye bakılarak uygulanan etüt ve gözleme bağlı çalışmalar taklit doku olarak tanımlanır. Buluş doku ise; tasarımı oluşturan bireyin özgün, yeni, kendi bireysel anlatım olanakları ve kendi yaratıcı düşüncesini kullanarak ortaya koyduğu dokudur. Taklit doku ve buluş doku çalışmalarının her ikisinde de tasarımcının istediği plastik anlamdaki tüm olanaklar kullanılabilir. Dolayısıyla özgün ve yeni çalışmalar oluşturulabilir (Deliduman Gence & İstifoğlu Orhon, 2006, s. 77-79).

Dokular görsel özelliklerine göre yakınlık ve uzaklık etkisi bırakabilirler. Sert dokuya sahip cisimler bireyden uzaklaştıkça, yüzeylerindeki doku pürüzlülüğünün eksilmesi sonucu yumuşak dokuya sahip olarak görünürler. Belli bir renge sahip dokuların renklilik özelliklerinden dolayı uzaklık, yakınlık durumları da değişiklik göstermektedir. Sarı turuncu, kırmızı olarak nitelendirilen sıcak renge sahip objeler daha yakın, mavi, yeşil, mor renkli nitelendirilen soğuk renkli nesnelere ise daha uzak mesafede algılanırlar. Buna ek olarak yüzeylerin parlaklık kademeleri de uzak veya yakın algılanmalarında etkindir. Mat bir yüzeye sahip olmayan bir nesne uzaklaştıkça parlaklık seviyesi düşerek daha mat görünmeye başlar. Bu sebeple parlak cisimler göründüklerinden daha yakın, mat cisimler ise göründüklerinden daha uzak algılanmaktadırlar (Odabaşı, 1996, s. 70).

Dokular görsel algılama açısından sert ile yumuşak doku şeklinde gruplandırılabilir. Sert dokular (pürüzlü ve sert girinti-çıkıntıları olan dokular); hareketlilik ve dinamizm etkisi oluştururlar. Yumuşak dokular (pürüzsüz ve kaygan yüzeye sahip dokular); sükunet ve huzur etkisi oluştururlar (Balcı & Say, 2005, s. 74).

2.1.1.4. Işık-Gölge

Işık, saniyede 300.000 km hızla yayılan ışın enerjisi olarak ifade edilir. Yayılan bu akım dalga adını alır. Beyaz ışık olarak isimlendirilen ışık enerjisi içinde tüm renklerden eşit miktarda barındırır (Balcı & Say, 2005, s. 24).

Işık parlak bir enerji biçimidir. İnsan gözünün seçebildiği beyaz ışık, farklı renklerdeki ışığı kapsar. Nesnelerin açığa çıkması ışığın temel fonksiyonudur. Bu sebeplerden zaman zaman sanat yapıtının ya konusu ya da malzemesi olmuştur. Ayrıca pek çok akımın da ayırt edici tarafını oluşturmuştur (Keser, 2009, s. 163).

Işığın etkisi değerlendirilirken gölge ile ilişkisine değinmek gerekir. Nesnelerin yüzeylerindeki dokular, girintiler, çıkıntılar, kavisler ve pürüzlülük ışık kaynağının durumuna göre değişik gölgeler meydana getirir. Bu aşamada ışığın yönü de büyük önem taşımaktadır. Işığın yönünde değişimler oldukça gölgeler de değişir. Bu durumlar, tasarım çalışmalarında doğal ışık ve yapay ışık kaynağının konumunu ve türlerini dikkate almayı gerekli kılar. (Güngör, 2005, s. 90).

Atan' a (2006) göre ışık-gölge modelin derinliğinin ve hacminin belirgin bir hal almasını sağlayan kavramdır. Güneş, ay ve suni bir aydınlatma araçları ışık sağlayan kaynaklardır. Işık kaynağı nesnelerin her yönünü eşit derecede aydınlatmaz. Işığa yakın mesafede olan alanlar aydınlık, ışığa uzak kalan ve ışığı görmeyen alanlar karanlık, ışık ve gölgenin arasında yer alan bölümler ise nesnelerin esas renklerini oluştururlar (s. 192).

Işık-gölge etkisi siyah – beyaz haricinde renk ile de verilebilir. Bir rengin ışık almış hali bulunmak istenirse o rengi beyaz ile karıştırmak gerekir. Ancak bir rengin en koyu hali bulunmak istenirse rengi siyah ile karışmak gerekmektedir. Böylelikle oluşturulmak istenilen rengin koyudan açığa doğru renk dizisi elde edilmiş olur. Sanatçılar renklerin bütün tonlarını kullanarak, ışık ve gölge yardımı ile biçimlere hacim katarlar. Bu olaya sanat dilinde “modle” adı verilir (Abacı, 2007, s. 32).

Işık kaynakları doğal ve yapay şeklinde gruplanarak incelenmektedir. En büyük doğal aydınlatma kaynağı güneştir. Görsel algılama için ışığa gerek duyulmaktadır. Gün ışığı olarak adlandırılan doğal ışık kuvveti zaman geçtikçe artarak öğle zamanında maksimum seviyeye çıkar. Güneş ışınlarının en dik açıya sahip olarak geldiği an öğle zamanıdır. Bu zaman diliminden sonra ise güneş ışınlarının kuvveti gittikçe azalır çünkü ışınlar eğik açıyla gelmektedir. Akşam vakti güneş kaybolur ve sonucunda ikinci doğal ışık kaynakları olarak adlandırılan ay ve yıldızlar ortaya çıkar. Ay ve yıldızlar ise güneşten aldıkları ışınların dünyaya yansımalarını sağlar. İnsanlar tarafından gece karanlığında aydınlık sağlamak amacı ile yapılmış olan ışık

yapay ışık kaynaklarıdır. Ateş ve elektrik yolu ile bu ışık kaynakları elde edilebilir. Gaz lambası, mum ışığı vb. örnek olarak gösterilebilir. Çok güçlü bir etki yoktur ancak elektrik diğer yapay ışık kaynaklarına oranla daha güçlü bir aydınlatmaya sahip yapay ışık kaynağıdır (Balcı & Say, 2005, s. 24-25).

2.1.1.5. Biçim-Form

Biçim (form); bir nesnenin varlığının görme veya dokunma organları ile algılanabilmesine yardımcı olan kendine has gerçekliğidir. Form ise biçimin işlevi izlemesi olarak ifade edilmektedir (Sözen & Tanyeli, 1996, s. 41-85).

Form, biçim ve şekil birbiri ile sık sık karıştırılan kavramlardır. Sanatsal anlamda uygulandıklarında form ve biçim neredeyse aynı ifadelerdir. Form, üç boyutlu nesnelerin varlığını ve gerçek yapılarını tanımlar. Şöyle ki bir sanat ürününün yapı bakımından kuruluşudur. Bir eserin biçim, leke, çizgi, renk ve doku unsurlarından oluşan nihai halidir. Yani bütün bu ve bunun haricindeki özellikleri organize eden son durumu ifade eder (Artut, 2004, s. 139). Toprak (2021) form kavramını derinlik faktörü ile bağlantılı olarak değerlendirmiştir. Derinlik faktörü iki boyutlu yüzeylerde renk, ışık ve çizginin tesiri ile açık ve koyu tonlarla da oluşturulabilir. Kısaca leke ve hacim değerine sahip olan tüm cisimler form kavramı içinde değerlendirilir. Bir cismin yüksekliği, hacmi ve genişliğini kuşatan dış çizgilerin form olarak algılanmasının sebebi çizgilerin bütün haliyle üç boyut izlenimi oluşturmasıdır (s. 159). Dolayısıyla form, en basit tanımlamayla sınır çizgisine (kontur) sahip yüzeyler olarak ifade edilmiştir (Balcı & Say, 2005, s. 14).

Biçim ve şekil çoğunlukla iki boyut anlamı taşır. Ayrıca, çizgi, ışık-gölge, renk, valör gibi öğelere sahip sanatsal bir içeriğe de sahiptirler (Artut, 2004, s. 139). Biçim, formun bir anlık olan duruşudur.

Biçimler yapıları bakımından; doğal biçimler, yapay biçimler ve geometrik biçimler olarak üç başlık altında toplanırlar. Doğal biçimler; doğada kendiliğinden oluşan canlı ya da cansız olarak halihazırda mevcut bütün biçimlerdir. Yapay biçimler; insan eli ile oluşturulan bütün nesnelere ifade edilir. Sanatçı eserlerinde ve günlük hayatta birçok örneği mevcuttur. Geometrik biçimler ise; geometri teriminden gelen ve insan zekasının ürünü olan biçimlerdir (Deliduman Gence & İstifoğlu Orhon, 2006, s. 86-87-89).

Sonuç olarak ortaya koydukları temel ayırım iki boyut ve üç boyut etkisidir. Ayrıca bu etkilere karşılık gelen zihinsel nesnelere veya imgelerin algılanan görüntüsü, iç kuruluş yasaları ve dış sınırları bağlamından oluşmaktadır (Seylan, 2005, s. 125).

2.1.1.6. Valör (Değer)

Valör (valeur) değer anlamında kullanılmaktadır. Valör bir rengin tonunun en açık derecesinden en koyu derecesine kadar olan bütün değerlerdir (Balcı & Say, 2005, s. 34).

Valör gündelik konuşma dilinde ton olarak da ifade edilmektedir. Siyah-beyaz renkleri belli ölçülerde karıştırılırsa renksiz olan gri oluşur. Buna bağlı olarak nötr gri, siyah ve beyaz rengin eşit derecede karışımı ile elde edilir. Bu aşamada değerler değiştirilerek siyahtan beyaza kadar olan harmonik ilerleyişte pek çok griler ortaya çıkar. Literatürde bu değer farklarının dokuz kademe içinde en belirgin şekilde ifade edilebileceğine dikkat çekilir. Nötr grinin üstünde yer alan değerler açık, alt seviyedekiler ise koyu olarak isimlendirilir. Bu değer farklılıkları iki boyutlu tasarımda derinlik etkisi oluşturan özelliklerdir (Gürer, 1990, s. 33).

Işığın nesnelere üzerinde etkileri vardır. Işığın etkisi, nesnelere ile arasındaki mesafeye göre değişen koyuluklar ve birbirleriyle ilişkilerine göre farklı etkiler meydana getirir. Işığın durumuna bağlı olarak nesnelere farklı değerler oluştururlar (Abacı, 2007, s. 29). Örneğin; aynı renge sahip bir eşyaya bakıldığında ışığın geldiği tarafta olan bölümlerin parlak ve açık, gölgede kalan bölümlerin ise sönük ve koyu olduğu görülmektedir. Işığın bu tutumu da renkte ton farklılıklarına neden olur. Açık-koyu ve ışık-gölge kavramlarının karıştırılmaması lazımdır. Açıklık ve koyuluk, renklerin gölgeye doğru ilerlerken aldığı ton kademeleridir. (Artut, 2004, s. 138).

Bir tasarım değerlendirilirken ilk önce açık ve koyu dengesi değerlendirilir. Renk bu açık ve koyu dengesi üzerine yerleştirilir. Bir kompozisyonun açık ve koyu dağılımı doğru yapılmamışsa o kompozisyonun alt yapısında bir problem vardır. Kompozisyonda yer alan açık veya koyu bölümler yüzeye dengeli bir şekilde dağıtılmalıdır. Belli alanlara açıklıkların ya da koyulukların birikmesi önlenmelidir. Koyudan açığa doğru biçimde geçişler, kompozisyon içinde dikkat çekici etkiler bırakabilir. Ancak kompozisyonun tümünde istenmeyen bir durum meydana getirir. Kompozisyonda koyudan açığa doğru sert geçişler olduğu kadar orta değerlerin

yardımıyla yumuşak geçişler de olmalıdır. Orta değerler koyu - açık tonların arasında yer alan geçiş bölgeleridir. Koyudan açığa zıt geçişleri engellemek için birçok orta tondan yararlanılır. Aslında açık ve koyu tonlardaki kompozisyon, açık alanların ve bunları birleştiren değişik koyuluklardaki gri alanların dengesidir (Abacı, 2007, s. 30).

Rengin farklı tonlarda kullanımı kompozisyonda canlılık oluşturur. Bu farklılık bir ilgi çekicilik meydana getirdiğinden renk etkisine tonların yardımı ile yeni bir imkan sağlanmış olur. Birden fazla renk, farklı tonlarıyla birlikte uygulandıkları takdirde, bu imkan artışı devam eder. Tek rengin tonlarıyla da birden fazla kompozisyon oluşturulabilir. Bu tarz çalışmalara tek renkli düzenlemeler ismi verilir. Birden fazla renk uygulanarak oluşturulan çalışmalar da, çok renkli olarak isimlendirilir (Güngör, 2005, s. 84)

Değer aynı renge sahip nesnelerin uzak mesafede olanı daha belirgin olur. Bu sebeple açık değerde olan nesneler daha uzakta, koyu değerde olan nesneler daha yakında izlenimi oluşturur şeklinde bir kural çıkarılabilir (Güngör, 2005, s. 84).

2.1.1.7. Renk

Renklerin sırrı, Isaac Newton tarafından çözülmüştür. Newton'un ışık girmeyen mekanda gün ışığını yuvarlak bir delikten geçirmesi sonucu elde edilen bu ışık, 4 cepheye sahip piramidal billur bir prizmadan geçirilerek beyaz perdeye yansıtılmıştır. Prizmanın güneş ışığını parçalaması ile oluşan yedi renk aynı gökkuşağında olduğu gibi beyaz perde üzerine sıralanmış oldu. Isaac Newton sayesinde gerçekleşen bu olay ile birlikte renk biliminin ve renk teorisinin temellerini atıldı (Odabaşı, 1996, s. 83).

Renk için çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. Artut' a (2004) göre renk, ışığın maddelere çarptıktan sonra yansması sonucu görme duyusunda bıraktığı etkidir. Işığın olmadığı bir yerde renk söz konusu değildir (s. 133). Aydın' a (2004) göre ise renk görsel iletişime yeni bir boyut kazandıran ögedir. Günlük hayatı ve insan deneyimini yansıtarak tasarımcıya duygu ve ruh hali kazandırır ve tüm insanların anlayabileceği güçlü bir etki sağlar (s. 59). Eğer bir resimde çizgiden daha etkin bir tasarım elemanı varsa bu renktir. Heyecan kaynağı olması ve duygulara seslenmesi

sebebi ile insanlara daha çabuk tesir eder. Aynı zamanda renklerle biçim doygunluk kazanmaktadır (Ersoy, 2002, s. 148).

Güneş ışığı, cam prizma yardımı ile kırılmaya maruz kalırsa içindeki renkli ışınlar ayrılır ve bu “tayf” olarak tanımlanır. Bu arada güneş ışığında bulunan farklı dalga uzunluğundaki ışınların belli bir sıraya göre kırıldığı görülmektedir. Bu renklerden kırmızı ve sarının karıştırılması ile turuncu, sarı ve mavinin karıştırılması ile yeşil, mavi ve kırmızının karıştırılması ile de mor meydana gelmektedir. Böylece renk çemberinde bulunan üç ana renk kırmızı, sarı ve mavi ortaya çıkar. Ara renkler ise bunların dışında kalanlardır. Bu renkler tayfta yer alan düzene göre arka arkaya gelecek biçimde bir çemberde gösterilirlerse buna renk çemberi adı verilir (Güngör, 2005, s. 75). Renk çemberi, renklerin kendi aralarındaki bağlantıyı temsil eden bir yapıdır.

Renk çemberi üç ana rengin birleştirilmesiyle ara renklerin oluşmasının dışında, kendi aralarında birleştirilmesiyle ana ve ara renklerin sıcak-soğuk ilişkilerinin de gösterildiği çember bir formdur (Balcı & Say, 2005, s. 52).

Ana renk herhangi bir karışım sonucu elde edilmeyen doygun renklerdir. Kendi aralarında bir araya gelerek farklı renkleri meydana getirirler. Ara renkler iki tane ana renk karışımı sonucunda elde edilen renklerdir. Ana renk renk üçgeninin köşelerinde, ara renkler ise renk üçgeninin kenarlarında gösterilmektedir (Abacı, 2007, s. 61).

Isı ve ışık kaynağı güneştir. Güneşi günün farklı vakitlerinde gözlemlediğimizde sarı, turuncu ve kırmızı renkleri ortaya çıkar. Bu örneklerden yola çıkarak sarı, turuncu, kırmızı renkleri sıcak renkler, geride kalanlar ise soğuk renkleri tanımlanmaktadır (Buyurgan & Buyurgan, 2012, s. 139). Bir de nötr renkler bulunmaktadır. Balcı ve Say’ ın (2005) ifade ettiği üzere siyah, beyaz ve ikisinin karıştırılması sonucu oluşan renkler nötr renkler olarak adlandırılır (s. 52).

Sıcak renk ve soğuk renk izleyicide birtakım psikolojik etkiler oluşturur. Sıcak renk, izleyiciyi neşelendirir ve uyarırken soğuk renk, sakinleştirici bir etki bırakır. Soğuk renklerin fazla dozda kullanımı moral bozucu ve kasvetli bir etkiye neden olabilirler. Aynı biçimde, sıcak renk izleyiciyi şiddete yönlendirebilir ve

daha ileride algılanırlar. En göze çarpan renk sarıdır. Soğuk tona sahip renkler ise daha uzak mesafeden algılanır (Becer, 2002, s. 59).

Renklerin bir arada olmaları farklı etkiler oluşturur. Renkli kompozisyonlarda renklerin birbirlerine göre etkilerinden faydalanılır. Bunlar yakın ve uzak renkler olarak iki başlık halinde incelenebilir. Yakın renkler; renk üçgeninde yan yana bulunan renkler birbirlerine uyumlu renklerdir. Ayrıca bir ana renk ve yanına gelen bir ara renk de yakın renk grubu oluşturabilir. Bu renkler ikili gruplar halinde de üçlü gruplar halinde de yan yana gelseler, birbirlerini ön plana çıkarmadıkları gibi birbirlerinin renk etkilerini de bastırmazlar. Uzak renkler; renk üçgeninin köşelerinde yer alan üç ana renkten meydana gelmektedirler. Bu renkler birbirlerini tamamlamazlar ve herhangi bir yakınlık kuramazlar. Karışık renkleri (yeşil-mor-turuncu) renk üçgeninde birbirlerinden uzak mesafede yer alsalar da karışımlarının içinde mevcut olan ana renk sebebiyle uzaktaki renk biçiminde kabul edilir (Abacı, 2007, s. 63).

Zıt renkler, renk çemberinde karşılıklı konumlanan renkler olarak tanımlanır. Kontrast renkler kompozisyonlar da sık sık kullanılırlar, kompozisyona çarpıcı ve dinamik etki kazandırılırlar. Fakat her kompozisyonda olduğu gibi kontrast renklerin uygulamasında da ahenk ve ritim göz önünde bulundurulmalıdır (Atmaca, 2014, s. 37-46).

Yalın renklerin kontrastı; renklerin birbirlerine karıştırılmadan en yalın halleriyle ifade edilmesidir (Deliduman Gence & İstifoğlu Orhon, 2006, s. 49). Açık-koyu kontrastı; birden fazla rengin yan yana gelmeleri sonucu renklerin değerleri ortaya çıkarır. Böylece açık koyu kontrastı meydana gelir. Sıcak-soğuk kontrastı; aynı düzenleme üzerinde temaları gereği miktarları dengede tutulmak şartıyla kullanılmasına sıcak-soğuk kontrastı adı verilmektedir (Balcı & Say, 2005, s. 55). Karşıt (tamamlayıcı) kontrast; ana renklerin ve ara renklerin birbirlerini tamamlayıcı özellikleri mevcuttur. İki ana rengin karıştırılması ile bir ara renk ortaya çıkar. Ortaya çıkan ara renk, bu karışıma dahil olmayan ana rengin destekleyicisidir. Mor rengin hakim olduğu bir kompozisyonda morun tamamlayıcı rengi olan sarı bir miktar uygulandığında morun etkisini yükseltir; aynı şekilde kırmızının etkisini yükseltmek için de yeşille birlikte kullanılması bu duruma örnek oluşturabilir. Ayrıca bir ana rengin koyusunu elde etmek için o rengin kontrastı ile karıştırılır. Örneğin, kırmızı

renge bir miktar yeşil karıştırıldığında kırmızı koyulaşır, sönükleşir ve parlaklığını kaybeder. Karışıma giren renklerin ölçüsü, açık ve koyuluğu otaya çıkacak rengin tonunu belirler (Üner, 2010, s. 100). Yanıltıcı kontrast; bir renk yanında bulunan renklerin etkisi ile farklı algılar oluşturabilir. Siyah bir yüzey üzerinde sarı, beyaz üzerinde yer alan sarıdan daha çok etkilidir. Ayrıca sarı çevresindeki renklere göre farklı etkiler taşır ve bu da yanıltıcı kontrast izlenimi verir (Deliduman ve Orhon, 2006, s. 51). Kalite kontrastı; yoğun ışığa sahip bir renk ile ışık şiddeti bulunmayan griye yakın renklerin birlikte uygulanması olarak ifade edilmektedir (Balcı & Say, 2005, s. 59). Miktar kontrastı; renklerin doğrudan kullanıldığı durumlarda oluşturdukları etkileri renk yüzeylerini ölçülü şekilde düşünerek düzenlemeye çalışarak oluşturulur. Örneğin, yalın haliyle uygulanan bir miktar limon sarısı ile yine yalın haliyle kullanılan üç miktar mora denktir (İşingör, Eti, & Aslıer, 1986, s. 55).

Renklerin insanlar üzerindeki psikolojik etkiler ise şöyle açıklanmaktadır:

Sarı: Sıcak renkler kategorisine giren sarı aynı zamanda parlak bir etkiye de sahiptir. Hastalık, kıskançlık ve başboşluğun göstergesidir. Tabiatta güneş ve ışığın betimleyicisi olarak ortaya çıkar. İçinde hafif yeşil ton içermesi halinde rahatlatıcı etki uyandırır (Artut, 2004, s. 136).

Kırmızı: Kırmızı hareket etkisi oluşturan bir renktir. Huzursuzluk ve heyecan duygularının şiddetli yaşanmasına neden olur. Örneğin, akıl hastalarının kırmızı boyalı bir odada yer aldıklarında, kan dolaşımının hızlanması sonucu huzursuzluk yaşadıkları gözlemlenmiştir (Deliduman Gence & İstifoğlu Orhon, 2006, s. 66).

Turuncu: Alev, güneş, tehlikeli işler, iktidar ve direnci ifade eder. Yaşama hevesini ve toplumsal bağları arttıran, canlılık ve hareket meydana getiren renktir. İş arabalarının renginde, tehlike işaret eden levhalarda, ameliyat sonunda dinlenme odalarında, çocukların ve gençlerin kıyafetlerinde, ışık ve eşya renk şeklinde işlev görür (Güngör, 2005, s. 82). Odabaşı' na (1996) göre turunca bireye yaşam sevinci verir ve canlılığın ve hareketin atmasına neden olur. Kahverengiye doğru yaklaştıkça dinginlik hissi vermeye başlar (s. 88).

Mavi: Gökyüzünün sonsuz boşluğunu da ifade etmektedir. Yaratıcılığı arttırmak, karar vermek ve düşünmek gibi etkileri bulunmaktadır. Ayrıca inanma duygusunu arttırdığı da söylenilmektedir (Balcı & Say, 2005, s. 60).

Yeşil: İnsan gözü tarafından en rahat hissedilen renklerden bir tanesidir. Yeşil renk insanların ruhunda sakinleştirici etki bırakır. Diğer yandan doğanın sembolü olarak ifade edilir. Bu özelliğinin sonucunda tazelik, huzur, gençlik, arkadaşlık ve rahatlığın sembolüdür. Yenilenmeyi, ümitleri, dinçliği ve aynı zamanda yaşamı da simgelemektedir (Yazıcıoğlu, 2017, s. 269). Odabaşı' na (1996) göre ise sarı renk ile karıştırıldığında canlılık, gri renk ile karıştırıldığında tembellik hissi verir. Maviye doğru yaklaştığında ise ruhsal direnci artırır (s. 88).

Mor: Lüks duygularını, asaleti ve zenginliği anımsatan mor renk, hayal gücünü de attırmaktadır. İnsanlara şevk veren ve insanların konsantrasyonunun artmasını sağlayan bir renktir. Bu rengi kullanan bireyler ağır başlı ve asil ruhlu özelliklere sahiplerdir (Toprak, 2021, s. 209). Deliduman Gence ve İstifoğlu Orhon' a (2006) göre gerçekleştirilmesi zor düşüncelerin korkunun ve hüznün rengidir (s. 67).

Siyah: Resmîyet ve ciddiyeti temsil eder. Küçük yüzeylere uygulandığında canlılık hissi verirken büyük yüzeyler halinde yer aldığıda korku hissi doğurur. Ölüm, üzüntü ve korkunun da simgesidir (Güngör, 2005, s. 82).

Beyaz: İstikrar, asalet ve devamlılığı simgeleyen beyaz, insanlarda huzur etkisi oluşturan bir renktir (Toprak, 2021, s. 209).

Gri: Yanında bulunan renklerin daha iyi ortaya çıkmasını sağlar (Odabaşı, 1996, s. 89). Yazıcıoğlu' na (2017) göre denge faktörü olan, alçak gönüllüğü ifade den ve uzlaştırıcı etkisi vardır. Ayrıca içe kapanıklılığa ve karamsarlığa sebep olabilir (s. 279).

Pembe: Gerginliği azaltır ve sukunet hissi verir. Dişliliği, kibarlığı ve yumuşak huyluluğu simgeler (Güngör, 2005, s. 82).

Kahverengi: Doğa, ahşap ve toprak ile özdeşleşen bir renk olarak rahatlığı, memnunluğu ve doğallığı simgeleyen renktir. Açık kahverengi; samimiyet hissi oluştururken, koyu kahverengi; arada mesafe bırakır (Güngör, 2005, s. 82).

2.1.2. Tasarım İlkeleri

Araştırmanın bu kısmında tasarım ilkeleri incelenmiştir.

2.1.2.1. Tekrar

Aynı ya da çok yakın nitelikteki öğelerin, birden fazla olarak uygulanması tekrar olarak ifade edilmektedir. Birbirlerinin benzeri olan mevcut öğeler, şekiller, nesnelere bir araya geldiklerinde garipsenmedikleri için aralarında olan benzerlik birleştirici bir bağ görevi oluşturur. Bu sebeple tasarım oluşturmada tekrar ilkesi çabuklaştırıcı rol üstlenir (Güngör, 2005, s. 98).

Balcı ve Say' a (2005) göre tekrar, ritim tanımı içerisinde bulunan ve ritmi meydana getiren öğedir. Sanat yapıtını oluşturan öğeler arasındaki düzenli uyumlu tekrarların ritim olduğunu belirtmekle birlikte, ritmi yalnızca tekrar olarak ele alamayız. Örneğin; farklı öğelerin yönleri, renkleri ve ara boşlukları ile de ritimsel bağlar kurulabilir. Bu nedenle tasarımlarda farklı öğeler arasında ortaklık oluşturularak bütünlüğe erişilir (s. 42).

Gürer' e (1990) göre ise; biçim, kroma, ölçü ve aralık hepsi aynı anlamı ifade etmektedir. Örneğin; iki sarı renk hem değer ve parlaklık hem de dairelerin ölçüsü ve uzaklıkları bakımından aynıdır. Tekrarı oluşturan öğelerden bir tanesi farklı ise yine tekrar kabul edilebilir. Tekrar üç bölümde incelenebilir (s. 78).

Tam tekrar; tasarım elemanları arasında farklılık, zıt ya da tezat durumları olmadığından biraz monoton ve ilgi çekici değildir. Tam tekrar en fazla halı, tekstil, mimari ve duvar kağıdı süslemelerinde uygulanmaktadır. Alternatif tekrar; karşılıklı yer alan tekrar grupları ya da birbirlerini izleyen farklılıkların tekrarıdır. Tam tekrara göre daha enteresandır. Alfabetik veya nümerik bir örnek vermek gerekirse; 1 Numara, bir çeşit tekrar, 2 Numara, diğer bir çeşit tekrardır. 1.2..... 1.2..... 1.2..... veya A.B..... A.B..... ya da A.B.C..... A.B.C..... A.B.C..... gibi değişik tekrarların tekrarı olarak açıklanabilir (Gürer, 1990, s. 79-80).

Değişken tekrar ise; ana yapılar birbirinin aynısı olmakla birlikte, içinde doku, yön, renk değişiklikleri barındıran nesnelere ya da biçimlerin matematiksel düzenle konumlarında veya sıralarında uygulanan değişiklikler ile arttırılması olarak ifade

edilir. Dolayısıyla bu tarz tekraralarda, tekrarlanan biçimlerin ve nesnelerin dokusunda, yönlerinde, aralıklarında, renginde ufak farklılıklar olabilmektedir (Bora, 2018, s. 120-121).

2.1.2.2. Ritim

Ritim, düzenli hareketler ile yapılan bir tekrar olayıdır. Aynı zamanda benzerliklerin de tekrarıdır. Uyumluluğu sağlayan ve eserlerinin içeriğini güçlendirir. (Artut, 2004, s. 131). Balcı ve Say' a (2005) göre yapıtlarda bulunan öğelerin kendi aralarında meydana getirdikleri görsel hareketlerin uyumlu düzenliliğidir. Müzik sanatının özünde de bulunur. Bu sebeple görsel sanatların müziksel düzeni olarak tanımlanmaktadır. Ritim, renkte, biçimde, harekette, seste, doğada, yaşantıda, uyumlu ve düzenli tekrarlardır. Ayrıca ritim, armoninin oluşmasını sağlayan en temel öğedir (s. 41).

Ritim, tasarımda çoğu zaman obje, figür ve şekillerin tekrarlarını sağlayan sanatsal ilkedir. Monoton olmayan kontrollü ve ahenkli hareketler ritimdeki görsel hareketliliği ifade eder. Tasarımda monotonluktan kaçınmak için hareket ile ritim beraber kullanılır. Ritim oluşturmak için ışık-gölge, çizgi, uzam ve şekil tekrarları, renk benekleri veya dokulu yüzeyler gibi tasarımın herhangi bir öğesinin uygulanmasıyla oluşturulabilir. Ritim, genelde biçimlerin veya çizgilerin uzatılmaları ile yapılmaktadır (Alakuş, 2005, s. 71). Çizgiler, renkler ve şekillerin aralarındaki benzer türdeki boşluklar ile form tekrarları da ritmin oluşmasında etkilidir. İki veya üç ölçülü bir düzenlemede birlik ve bütünlük kazandıracak olan benzer elemanların belli bir düzen dahilinde tekrar edilmesi de ritim olgusuyla açıklanmaktadır (Bora, 2018, s. 86-87).

Ritmi gündelik yaşantıda da görmek mümkündür. Yaşantıdaki her şey hemen hemen ritimsel bir düzenle oluşmuştur. Buna bağlı olarak ritim yaşantının temeli olduğu kadar doğanın işleyişi ve oluşumunun da temelidir (Balcı & Say, 2005, s. 12). Gökaydın' a (2010) göre bu sonu olmayan ritmik ve biçimsel olgu, en büyük ölçüde gezegenler ile gezegenlerin güneş etrafında çizdikleri yörüngelerde görülebilir. Gezegenler devamlı hareket ederek, yörüngelerini belli zaman dahilinde tamamlayarak, başlangıç noktalarına geri dönerken belli bir ritmik olguyu tekrarlarlar (s. 47).

2.1.2.3. Denge

Denge, sanat eserini teşkil eden bileşenlerin bir bütün dahilinde kompozisyon düzenini bozulmayacak şekilde dağılışıdır (Sözen & Tanyeli, 1996, s. 65). Denge aynı zamanda izleyicide gerilim hissettirmeden, huzuru sağlayabilecek güçlerin eşitliği olarak ifade edilir. Bir kompozisyonda yer alan biçimlerdeki renk, ışık, gölge, yön, elemanlarının uyumlu düzenlenmesi sonucu denge meydana gelir. Bu elemanlar farklı yönlerde bulunabilirler. Kuvvet ve yön grupları kompozisyonda buldukları konuma, renklerine, formun genel yapısına ve yaygınlıklarına bağlıdır. Bu niteliklere bağlı olarak kuvvet grupları birbirlerini karşılıklı olarak dengeleyebilir (Balcı & Say, 2005, s. 36).

Bazı cisimler kompozisyonlarda daha fazla ilgi çekerler. Ancak bu ilgi alanının dışında yer alan nesnelere de ağırlık merkezini çekecek güce sahip olmalıdır. Herhangi bir bölgenin ağır basmasından dolayı ortaya çıkan dengesizlik fark edildiğinde, dengesizliğe sebep olan bölgenin rengi, değeri, dokusu, yeri, aralığı, yönü ve ölçüsü gerekli olduğu kadar değiştirilmeli veya diğer boşluklara denge sağlayıcı farklı biçimler ilave edilmelidir (Deliduman Gence & İstifoğlu Orhon, 2006, s. 36).

Güngör' e (2005) göre ise; eğer bir tasarımda göze batan bir dengesizlik yoksa, o kompozisyonda denge sağlanmıştır (s. 145).

Karşıtlık, bir denge oluşumunda çok önemli yer tutmaktadır. Karşıtlığı şiddetli olan ton değerleri ile ara tonlar, düzensiz biçimlerle düzenli biçimler, nötr renkler ile canlı renkler bir dengeye kavuşmaktadır. Dengelemenin en önemli faktörlerinden biri de konumdur. Ağırlığın bir merkezde bulunduğu kompozisyonlar merkezden daha uzakta bulunan elemanlar ile dengelenmesi yapılmalıdır (Savaşer, 2020, s. 72).

Genel olarak denge, iki türde incelenir. Bakışık denge; bir eksen etrafında elemanların bakışık (simetrik) biçimde yerleştirilmesi sonucunda ortaya çıkmıştır. Bu türde denge karalı ve kesin izlenimi oluşturur. Bireyde bozulmaz ve oturmuş bir etki bırakır (Güngör, 2005, s. 145). Bakışısız denge; formun ya da elemanların eşit çekicilikte ve eşit görsel ağırlıkta düzenlenmesi sonucu oluşmuştur. Simetrik denge ile benzer olmasına rağmen yansıma sonucu tekrar eden form orijinal formun tıpa tıpa aynısı değildir. Yalnız hareket ortaya çıkarır. Dolayısıyla ilgi çekici olabilir. Form ve

hacimle olabileceği gibi yön, doku, renk, aralık ile de yüzeysel görsel denge oluşturulabilir (Yazıcıoğlu, 2017, s. 162).

Özsoy ve Ayaydın' a (2015) göre bunlar dışında bir de dairesel denge vardır. Görsel elemanların bir merkeze göre birbirlerini dengeleyecek biçimde ya da eşit şekilde dağılmalarıdır. Diğer denge türleri varsayımsal bir çizgiye dayanarak oluşturulurken, dairesel denge ise hayali bir noktaya göre ortaya çıkar. Dairesel denge daha çok çevre sanatı, enstalasyon, optik sanat, kavamsal sanat ve grafik tasarım alanlarında karşımıza çıkmaktadır (s. 187).

Becer' e (2002) göre simetrik dengede kasılma ve durağanlık, asimetric dengede ise gevşeme ve hareket hissi vardır. Birisinde kural ve düzen egemenken diğerinde keyfilik ve rastlantı önceden belirleyicidir. Daha kapsamlı olarak; simetrik denge sınırlılığı ve katılığı, asimetric denge ise özgürlüğü, hayatı ve eğlenceyi ifade eder (s. 67).

2.1.2.4. Oran-Orantı

Keser' e (2009) göre oran; iki veya daha fazla benzer unsur arasındaki derece, boyut ve miktar ilişkisi, orantı; ölçü, nicelik ya da dereceyle ilgili olan bir parçanın diğeri veya bütünle ilgili olan karşılaştırmalı ilişkisi olarak ifade edilmiştir (s. 240).

Balcı ve Say (2005) oranı; bir bütünün parçalarının, bütünle ve kendi aralarında olan ölçü ilişkisi olarak tanımlamıştır. Görsel sanatlar alanlarında ölçü tümüyle "oran"a dayanır. Kompozisyonda bulunan formlar, kendi aralarındaki parçalarla ve öteki formlarla ölçü ilişkisi içinde olmalıdır (s. 45). Başka bir deyişle formların veya formları oluşturan elemanların bütün ile aralarında olan nitelik ve nicelik ilişkisidir. Yani formların en ve boy olarak kapladığı bölge ile formları kuşatan boşluğun arasındaki matematiksel bağlantıdır (Abacı, 2007, s. 48).

Oran tek başına bir parça açısından geçerli değildir. Fakat bir parça başka parçalarla da karşılaştırıldığı zaman oran kavramı ortaya çıkar. Dolayısıyla her parça birbiri ile ilişki halindedir. Kompozisyonda yer alan her nesne bir ölçü değeri taşır ve bu ölçü değerleri arasındaki ilişkiler oran kavramını oluşturur. Görsel olarak kavranan tüm parçalar aynı zamanda matematiksel bir karşılığa sahiptir. Yani matematiksel olarak rakamsal anlatım parçanın ölçümü ve bu ölçümün ifade edilmiş şeklidir. Böylelikle

ölçülerin birbiri ile karşılaştırılıp matematiksel yönden değerlendirilmesi yine oran kavramını meydana getirir. Görsel olarak idrak edilen her oran ölçüsel olarak kıyaslanabilir ve ifade edilebilir (Özsoy & Ayaydın, 2015, s. 232).

Oran ilkesinde estetik olmak önemli bir unsurdur. Görsel sanatlarda orana estetik gözle bakılır. Amaç oranların uyumu nedeniyle en estetik olanı kavramaktır. Tasarımlarda bazen abartıya da gerek duyulur ve bu abartı oran kavramı ile oluşturulur. Gerçek dünyada mevcut olan oranlar var olduklarından daha farklı boyutlarda belirttiklerinde görsel abartı ortaya çıkar. Bunun yanı sıra oran ilkesi ile çeşitlilik ve zıtlıklar da oluşturulabilir. Değişik boyutlar tasarım açısından bir çeşitliliktir. Bir düzenlemede ayrıcalık, uyumlu, uyumsuzluk, etkili etkisiz, bütünlük, derinlik olarak da önde ve arkada gibi psikolojik etkiler de boyut zıtlıkları ile elde edilebilir (Özsoy & Ayaydın, 2015, s. 233-237).

Abacı' ya (2007) göre oranların iyi ayarlanmış olması kompozisyonda denge ve bir armoni oluşturur. Bu oluşturulan dengenin bir dinamiği vardır. Oranların iyi ayarlanmaması durumunda ise kompozisyonda rahatsızlık ve dengesizlik meydana gelir ki bu da dinamizmin ortadan kalkması anlamına gelir (s. 48).

2.1.2.5. Zıtlık-Kontrast

Zıtlık; farklı yönlerden karşıtlıkların aynı sanat eseri üzerinde bulunmasıdır (Tepecik & Toktaş, 2014, s. 48).

Güngör' e (2005) göre cisimler arasında herhangi bir yönden yakın veya ortak nitelikler mevcut olmadığında bağlantıyı oluşturmak zorlaşır. Hepsi birbirine ilgisiz ve yabancı kalır. Böylelikle cisimler arasında birlik oluşturulamayınca kargaşa ve uyuşmazlık hakim olmaya başlar. Düzensizlik oluşturan bu hal zıtlık olarak ifade edilir (s. 136).

Zıtlık; uyuşmazlık ve dağınıklık oluştururken, diğer taraftan da bu birbiri ile uyuşmayan cisimlerin neden bir arada yer aldıkları hususu insanları düşündürmektedir. Ögelerden bir tanesinin veya birden fazlasının ele alınabileceği bu karşıtlıklar, aynı zamanda bireyi beklemediği etkilerle de karşı karşıya getirdiği için ürperti hissi oluşturur (Güngör, 2005, s. 136).

Sanatsal açıdan değerlendirme yapıldığında iyi çalışmalarda zıtlık ilkesinin uyumlu bir şekilde uygulandığı fark edilir. Zıtlığın içinde denge oluşturabilmek tasarım açısından başarılı sonuçlar ortaya sağlar. Çünkü tasarımlarda zıtlık ilkesi uygulanırken aynı zamanda o çalışmaya canlılık ve hareket kazandırılmış olur. Sanatsal çalışmalarda zıtlık, özellikle odaklanmayı saptamak için kullanılır. İlgi çekmesi istenilen noktada zıtlıktan faydalanılır (Atmaca, 2014, s. 79-84).

Zıtlıklar; dört bölümde incelenir. Renk kontrastı; renklerin kendi aralarındaki ilişkisi, biçim kontrastı; biçimlerin fiziksel yapı ilişkisi, miktar kontrastı; tasarımda uygulanan nesnelere arasındaki büyüklük ve küçüklük ilişkisi, yön kontrastı ise; tasarımdaki nesnelere değişik yönlerde çizerek monotonluktan uzaklaşması olarak açıklanır (Buyurgan & Buyurgan, 2012, s. 146).

2.1.2.6. Koram-Hiyerarşi

İki zıt ucu birbirlerine uygun kademeler ile bağlayan köprüye koram adı verilir (Yazıcıoğlu, 2017, s. 151). Koram bir tür tekrarlama değildir ancak tekrarlamalar dokuya, ölçüye, renge veya değere göre farklılık gösterir (Deliduman Gence & İstifoğlu Orhon, 2006, s. 32).

Güngör'e (2005) göre karşıt iki ucun biçimi ve ölçüsü farklı olabilir veya iki zıt uç arasında hem doku hem değer açısından farklılıklar olabilir. Karşıt iki uç arasında derece değişimi mevcutsa, biçimler bir uçtan öteki uca doğru büyükten küçüğe olacak şekilde yerleştirilmelidir. İki nokta aralığında doku farkı mevcutsa, aralarındaki her basamağın dokusu sıralarını bozmayacak biçimde düzenli kademeler oluşturmalıdır. Eğer uçlar arasında değer farkı bulunuyorsa, tüm kademelerdeki değerler yavaş yavaş açılarak veya koyulaştırarak geçiş yapılmalıdır. Ayrıca koram oluşturulurken biçimler genellikle birbirlerini örtmezler. Ancak bu şart değildir. Gerek duyulduğu durumlarda örtme de kullanılabilir (s. 138).

Koram üç şekilde incelenmektedir. Bunlar birbirlerinden ayrı kullanılabilen gibi beraber de kullanılabilirler. Tasarımda bir koram oluşturulurken biçimler bir eksen üstüne dizilirse veya bu esnada bir eksen ortaya çıkarılırsa buna eksensel koram adı verilir. Oluşturulan eksenin düzgün olma şartı yoktur (Güngör, 2005, s. 138). Biçimlerin merkezi bir nokta yaratacak şekilde dizilmeleri ile meydana gelmesi de merkezsiz koramdır. Böyle bir durumda biçimlerin büyükten küçüğe doğru

dizilmeleri gerekmektedir. Biçimler yön bakımından farklılık gösterebilir fakat ölçü, renk, değer, doku ve aralıklarda belirli bir aşama kuralına bağlı kalınmalıdır. Çevresel koram ise biçimlerin bir çevre üzerinde kademelendirilmesi sonucu meydana gelir. Biçimlerin belli bir merkeze bağlı oldukları ve belli bir merkez çevresinde yörünge çizdikleri görülür. Genellikle bu tür koramdan; alan düzenlemelerinde, çevre düzenlemelerinde ve mimaride yararlanır (Bora, 2018, s. 135-136).

2.1.2.7. Birlik-Bütünlük

Farklı cisimlerin, yapıların veya mekanların bir araya gelmeleri sonucu dengeli bir bütün oluşturmalarıyla birlik ilkesi meydana gelir. Birbirine zıt olan cisimler bile birlik oluştururken belli bir düzen ile uyuşma içinde olmalıdırlar (Güngör, 2005, s. 152). Birlik, kompozisyondaki elemanların ilkeler yönünde estetik bir bütünlük meydana getirmesidir (Buyurgan & Buyurgan, 2012, s. 147).

Bir tasarıma bakıldığında, tasarımda ilk bakılan unsurlardan birisi de bütünlüktür. Tasarımda oluşturulan bütünlük, bireyi yarım kalmışlık duygusundan uzaklaştırır. Nesnelere arasında bir tutarsızlık varsa bütünlük oluşmaz. (Ayaydın, Üstün Vural, Tuna, & Gökay Yılmaz, 2009, s. 122). Bunu anlayabilmek için başka bir kağıt ile kompozisyonun yarısını kapatıp değerlendirerek ve sonrasında ise kapalı tutulan yüzeyi açıp, açık olan yüzeyi kapatarak tekrar değerlendirmek şartı ile renk, biçim, doku gibi elemanların birliğin sağlanıp sağlanmadığı görülebilir. Eğer her iki yüzeyde de aynı özellikler mevcutsa birlik oluşturulmuş demektir. Ancak her iki yüzeyde de değişik etkiler hakimse kompozisyonda birlik sağlanamamış demektir (Abacı, 2007, s. 47).

Kompozisyonda birlik pek çok yöntemle oluşturulabilir. Aynı özellikteki formların tekrarları ile birlik sağlanabileceği gibi renk armonisi ile de renk birlikleri yaratılabilir. Ayrıca birlik, uygun elemanların uygulanmasıyla oluşabileceği gibi zıt öğelerin uygulanmasıyla da oluşabilir (Abacı, 2007, s. 47-48).

Güngör'e (2005) göre ise denge olmadığında koalisyon gerçekleşemez. Birliğin oluşumunda dengenin bakışık veya bakışimsız olması bir etki oluşturmaz. İki denge türü de birlik ortaya koymada kullanılabilir (s. 152).

2.1.2.8. Uygunluk-Armoni

Sanat yapıtlarında parçalar ile bütün arasındaki uyuşum armoni olarak ifade edilmektedir (Balcı & Say, 2005, s. 41). Plastik sanatlar armoni, uyum, uygunluk, düzen ve ahenk gibi kavramları da içermektedir (Özsoy & Ayaydın, 2015, s. 214).

Balcı ve Say' a (2005) göre dengeli bir armoninin ortaya çıkabilmesi için hakim bir renk seçilmesi gerekir. Armoni birlik, değişiklik ve denge olmak üzere üç temel prensipte incelenir. Birlik; tasarımda hakim bir rengin oluşturulmasıyla, değişiklik; renk parçalarının buldukları alan oranında kontrastlarla, denge ise büyük kısımdaki zayıf olan renklerle küçük kısımlardaki güçlü renklerin birbirlerini karşılayarak ve tamamlayarak bütün içinde uyumlu dağıtılması olarak ifade edilmektedir (s. 50).

Bora' ya (2018) göre ise tasarım öğelerinin arasında benzer veya ortak özelliklerin bulunması, tasarımda uygunluk ortaya çıkmasını sağlar. Formlar ve biçimler arasında ölçü, uygunluk vb. öğelerin bir veya birden çoğu ile uygulanabilir. Fakat burada tekrar ilkesi ile uygunluğu birbirine karıştırmamak önemlidir. Tekrar ilkesinde her şey aynı iken uygunlukta ise benzer yönler olmakla birlikte her şey aynı olmayabilir (s. 125).

Nüans armoni, bir rengin tonlarıyla oluşturulan armoni çeşididir. Tasarımda birbirine oldukça yakın renk değerleri hakimdir. Kontrast armoni, zıtlıkların armonisi olarak ifade edilir. Zıtlıklar sonucunda oluşan benzer etkilerin ortaya çıktığı armoni söz konusudur. Çoğunlukla zıtlıklar armoniye karşıt bir anlam taşıyabilirler de bazı durumlarda zıtlıklara bağlı armoni meydana gelebilir. Biçim armonisi, tasarımda bulunan değişik biçimlerin uyumu ve ahenkli dizilişi neticesinde oluşan bir armonidir. Biçimler arasında bazı yönlerden benzerlikler bulunabilir. Bu benzerlikler belli bir düzen dahilinde birlikte yer alırlarsa biçim armonisi oluşturur. Yön armonisinde tasarımda yer alan öğelerin yönleri birbirlerinin duruşunu etkiler. Yönlerin birbiri ile uyumu veya göze hitap eden benzeşimleri yön armonisi oluşturur (Bora, 2018, s. 126).

Şekil armonisi, şekiller arasındaki uyum neticesinde meydana gelen armoni çeşididir. Bir tasarım oluşturulurken sonsuz sayıda şekillerden yararlanılabilir. Bu şekiller birbirleri ile uyumlu bir görüntü oluşturabileceği gibi uyumsuz bir görüntü de ortaya

ıkarabilir. Doku armonisi, benzer dokuların ortaya çıkardığı dokular arası uyum durumudur. Ayrıca nüansla bağlı renk geçişleri veya dokularda meydana gelen düzenli değişimler de doku armonisini oluşturabilir. Bazı tasarımlarda üslup bütünlüğü oluşmadığı görülebilir. Bu durum tasarım bütününde uyumsuz bir görünüme sebep olabilir. Dolayısıyla tasarımın tümüne aynı üslubun yayılmasının önemi üslup armonisi ile açıklanmaktadır (Bora, 2018, s. 127).

2.1.2.9. Aralık-Espas

Yüzeyler ile objeler arasındaki mesafe, aralık olarak açıklanır. Görülebilen iki şey arasındaki en küçük aralık minör aralık, algılanabilen en büyük aralık ise majör aralıktır (Balcı & Say, 2005, s. 13).

Bora (2018) aralık çeşitlerini dört grupta ele almıştır. Aynı aralık, nesnelere ve biçimlerin arasındaki boşluğun birbirlerine eşit şekilde bırakılması ile elde edilir. Farklı aralık tasarımda nesnelere ve biçimlerin aralarındaki mesafelerin değişiklik göstermesi sonucu ortaya çıkar. Uygun aralık ise tasarımda bulunan nesnelere ve biçimlerin eşit mesafelerde, benzer yönde ve eş büyüklükte dizilmeleri ile uygunluk sağlanması durumudur. Eğer tasarımı meydana getiren nesnelere ve biçimler aralarında boşluk kalmayacak şekilde bitişik olarak düzenlenmişse burada da araliksızlık durumu söz konusudur (s. 116-118).

Balcı ve Say' a (2005) göre birbirine eşit ve yakın mesafedeki aralıklar çeşitliliği azaltır ve tasarıma monotonluk katar. Farklı aralıklar ise tasarıma hareketlilik katar (s. 13).

2.2. Özgün Baskı

Uluslararası literatürde baskiresim; İtalya’da, Almanya’da, Fransa’da, İngiltere’de farklı sözcükler ile ifade edilmektedir. Ülkemizde ise 1970’ lere gelinceye dek kazı resim veya gravür olarak kullanılmıştır. Ancak Mustafa Aslıer tarafında ilke kez 1972 yılında özgün baskiresim olarak kullanılmaya başlanmıştır (Kaynar Tanır, 2017, s. 112). Aslıer’ e (1991) göre ise önceleri “sanat grafiği” ya da “gravür sanatı” gibi terimlerle açıklanan sanat çalışmaları için de özgün baskı sanatı ifadesi kullanılmaktadır (s. 50).

Baskiresim, çeşitli aletler ve materyaller ile ya da direkt olarak hazırlanan kalıplar aracılığıyla kağıt ya da benzer bir malzeme yüzeyine basılan resimler olarak sınıflandırılmaktadır (Eroğlu, 2013, s. 60).

Baskiresimde; sanatçının yaratma süreci devam ederken hazırladığı kalıba “özgün baskı kalıbı”, bu kalıptan elde ettiği baskıya “özgün baskı” ve aynı kalıp ile oluşturduğu baskıların bütününe ise “toplam baskı” adı verilir. Bu kalıp ile kaç baskı alınacağını belirlemek ve bu baskı sayısı sınırının korunması sanatçıya bağlıdır (Başlangıcından bugüne, 1989, s. 133). Baskı işlemi sonunda her baskı numaralandırılır ve imzalanır. İlk önce baskı numarası akabinde baskının tekniği yazılır. Örneğin; numaralandırması 7/50 olan bir baskı resimde, bu baskının toplam edisyonunun 50 ve eldeki baskının ise toplam edisyon içerisinde 7. sırada basılmış olduğunu belirtir (Keser, 2009, s. 60). Daha sonra eserin sağ alt kenarının dışına olacak şekilde sanatçı imzasını atar ve hemen yanına baskının yapıldığı yıl yazılır.

Nemlioğlu (2021) sanatçıların baskı tekniklerinden bir tanesini seçebilecekleri gibi tekniklerden birden fazlasını da aynı yüzey alanında uygulayabileceklerinin mümkün olduğunu ifade etmiştir (s. 83).

Özgün baskiresimde, plastik sanatlarda hazırlanan tasarımlar çoğaltılabilir ve böylece birden fazla kişiye ulaşılabilir. Baskiresim tekniklerinin çeşitlilik sağlamasından dolayı yeni anlatım tarzlarının ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Böylece baskı teknikleri dört başlık halinde incelenmektedir.

2.2.1. Yüksek Baskı Teknikleri

Geçmişte uygulanan ilk baskı yöntemi örneğidir. Ortaya çıkarılmak istenilen görüntünün baskı yüzeyinde şekil alması ve kabartma formunu kazanması amacıyla, düz yüzeye sahip bir malzemenin bir miktar yontulması ve kazınması ilkesine dayanmaktadır (Eroğlu, 2013, s. 148). Yüksek baskı uygulama yapılan kalıbın çeşitli oyma aletleri ile oyulup, geriye kalan yüksek alanlara mürekkep verilerek oluşturulması ile ortaya çıkan baskı tekniğidir. Bu baskı türünde önemli olan, uygulamak istenilen görüntünün baskı kalıbına ters olarak çevrilmesine dikkat edilmesidir. Ancak bu şekilde kalıp üzerine görüntünün düz olarak aktarılması sağlanır (Beykal, 2012, s. 190-191).

Yüksek baskı tekniğinde bilhassa renkli baskılar için farklı kalıplarlar hazırlanarak baskı alınabileceği gibi 1950' de Picasso' nun eksiltme yöntemini keşfetmesi ile tek kalıp kullanarak çeşitli renklerde baskı yapabilme imkanı doğmuştur. (Kılıç, 2012, s. 8).

2.2.1.1. Ağaç Baskı

Ağaç baskı tekniği, sanatçılar tarafından daha çok rağbet gören ve örneklerine daha sık rastlanılan baskı tekniğidir. Bir rölyef özelliği gösteren ağaç baskı tekniği, baskısı alınmak istenen görüntünün yüksekte bırakılması ve beyaz kalınması istenilen alanların ise oyulması sonucu ortaya çıkar. Oyma işlemi sonunda yüksekte kalan yerlere merdane ile özel baskı boya ya da matbaa mürekkebi verilir. Daha sonra baskı kağıdının kalıp üzerine yerleştirilmesi neticesinde pres veya kaşık yardımıyla kağıt yüzeyine aktarılması ile işlem gerçekleştirilebilir (Ercivan Zencirci, 2008, s. 29).

Bu teknikte uygulama yapabilmek için ağacın yapısal özelliği çok önemlidir. Uygulama esnasında yumuşak yapıya sahip olan oyması kolay ağaçlar tercih edilir. Ağacın kendi dokusundan yararlanılacak baskılarda, daha seyrek dokuya sahip ağaçlar tercih sebebidir. Genellikle en iyi sonucun sağlanmasında elma, armut, ihlamur, çam, ceviz, kavak ve kiraz ağacı türleri kullanılmaktadır (Ercivan Zencirci, 2013, s. 29-30).

Çelik H. (2007) enine kesilen ağaçlardan sert dokular, dikine doğru kesilen ağaçlardan ise yumuşak dokuların elde edilebileceğini ifade etmiştir (s. 19).

2.2.1.2. Linolyum Baskı

Linolyum, günlük dilde muşamba adı verilen petrol artığı olan plastik bir ürün oluşumudur (Tepecik, 2002, s. 103).

Linol baskı tekniğinde, linolyum yüzeyine baskısı alınmak istenilen kompozisyon çizilir. Ağaç baskı içinde kullanılabilen farklı uçlara sahip oyma bıçakları yardımıyla dıştan ortaya doğru oyulur. Oyma işlemi sonlandıktan sonra merdane ile su bazlı baskı mürekkebi ya da matbaa boyası kalıba verilerek kalıp üzerine baskı kağıdı yerleştirilir. Kağıdın yüzeyine baskı makinası veya kaşık yardımıyla sıkıştırma yapılarak kalıba verilen mürekkebin kağıda aktarılması sağlanır (Ayaydın, Üstün Vural, Tuna, & Gökay Yılmaz, 2009, s. 270).

Linolyum, oyma bıçağının farklı yönlere hareketini kolaylaştıran yumuşak bir özellik taşıması nedeni ile hem sanatçılar hem de baskı işinde yeni olan kişiler için önemli tercih nedenleridir. Ayrıca kompozisyonda ekleme yapabilme ve oluşabilecek hataları giderme açısından da diğer bir avantajdır (Ercivan Zencirci, 2008, s. 24).

2.2.2. Çukur Baskı Teknikleri

Yüksek baskı tekniğinin tam tersi olan “gravür” ün adı olarak ifade edilmektedir (Bıyıklı, 2018, s. 49).

Çukur baskı resmin ana prensibi baskı kalıbı üzerinde çukurlar oluşturmak ve bu oluşturulan çukurların boya almasını sağlamaktır. Çeşitli metotlar ile çukurlar oluşturulan baskı kalıbına boya verilir ve yüksekte kalan bölge için el ayası veya kağıt yardımı ile silme işlemi uygulanır. Böylece boyanın sadece çukur alanlarda kalması sağlanır. Daha sonra hazırlanan baskı kalıbı pres makinesinin tablasına koyulur ve önceden nemlendirilmiş olan kağıt da baskı kalıbın yüzeyine yerleştirilerek baskı işlemi tamamlanır.

Çukur baskı tekniğinde baskı kalıbı olarak; çinko, bakır, alüminyum, sac, kurşun ve çelik gibi levhalar kullanılmaktadır. Renkli baskı uygulamasında her bir renk için farklı levhalar üzerinde çalışılır. Ancak farklı alanlara ayrı ayrı renklendirme uygulaması yapılarak tek kalıp üzerinden renkli baskılar da alınabilir. Farklı yöntem,

materyal ve oyma - kazıma araçları kullanılarak kalıp yüzeyinde değişik tonlarda ve kalınlıkta çizgiler, dokular ve lekeler oluşturulmaktadır (Kaynar Tanır, 2014, s. 40). Çukur baskı teknikleri iki şekilde ele alınmıştır.

2.2.2.1. Asitsiz Teknikler

Asitsiz teknikler doğrudan oyma yöntemi olarak da adlandırılabilir. Asitsiz teknikler uygulanırken, plaka yüzeyinin çizimine uygun kazıma aracı ile direkt olarak başlanabilir. Daha emniyetli bir netice elde etmek amacıyla çizimin genel hatlarını görebilmek için desen litografi kalemiyle plakanın yüzeyine çizilebilir veya desenin altına karbon kağıdı koyularak da desenin çizimi plaka yüzeyine transfer edilebilir. Bu aşamalar sonunda tercih edilen oyma aracı ile bu çizgiler doğrultusunda kazıma işlemi yapılmaktadır (Bayav, 2013, s. 87).

Mezzotint

Mezzotint tekniği “berso” adı verilen ahşap saplı ve çelikten yapılmış oyma bıçağı ile yapılmaktadır. Farklı dişlere sahip bıçaklar kullanılır (Demirci, 2021, s. 150). Yalnızca bakır plaka üzerine uygulama yapılmaktadır.

Mezzotint tekniği, başka hiçbir tekniğin sunmadığı zenginlikte bir doku etkisi meydana getirmektedir. Plaka yüzeyinde oluşturulan pürüzler ile baskıda kadifemsi tonlar ve koyudan açığa doğru birçok ton dereceleri elde etmek mümkündür. Daha koyu tonda baskı alabilmek için plaka yüzeyine yapılan tarama işleminin mümkün olduğunca çok yapılması gerekir. Ton değerlerini ortaya çıkaran çukurlar ise berso ucundaki yivler sayesinde kalıp yüzeyinde sayısız noktacık oluşturması ile elde edilmektedir.

Mezzotint baskıda öncelikle plakanın kenarları pahlanarak üzerindeki yağdan arındırılır. Daha sonra berso doksan derece eğimle plakaya yerleştirilerek sağa ve sola doğru kaydırma yöntemiyle yüzeyde noktacıklar oluşturulur. Tarama sıklığına göre koyu ton değerleri elde edilir. Tarama işlemi sonlandığında, desen litografi kalemi ile plaka yüzeyine aktarılır. Miskala ve sıyrıcı yardımıyla gri ve beyaz tonda olan alanlar düzleştirilerek desen oluşturulmaya başlanır. Plaka yüzeyinde tamamen düzleşen alanlar beyaz, yükseltisi azaltılan alanlar ise gri tonları ortaya çıkarır. Daha

sonra plakaya boya verilip temizlendikten sonra nemli kağıda baskısı alınarak baskı aşaması tamamlanır (Bayav, 2013, s. 94).

Kuru Kazıma (drypoint)

Metal plaka yüzeyine ucu sivri aletle doku ve çizgi oluşturularak ortaya çıkarılan bir tekniktir. Kuru kazıma mühim kısım herhangi bir bileşen uygulanmadan oluşturulan yüzey çalışmasıdır. Metal plaka yüzeyinde oluşturulan çukur çizgilere ve dokulara boya verilip temizlenir. Daha sonra nemlendirilmiş kağıt kalıp üzerine yerleştirilerek baskı işlemi gerçekleştirilir (Ayan, 2007, s. 13).

Kuru kazıma uygulaması ustalık gerektiren ve zor bir teknik olmakla birlikte çukur baskı teknikleri içinde en sade ve basit olanıdır. Kullanılan malzemenin sert olmasından dolayı desen plaka yüzeyine aktarılırken zorluklar yaşanabilir. Dolayısıyla çizgilere yön verilirken eğrisel veya düzgün olmaktan ziyade köşeli ve kesik bir hal alabilir. Baskı aşamasında çapaklar ezilerek kaybolduğunda dolayı aynı plaka üzerinden fazla sayıda kaliteli baskı almak olanaksızdır. (Eczacıbaşı, 1997, s. 1683).

2.2.2.2. Asitli Teknikler

Asitli teknikler, plaka yüzeyine sürülen vernik ile tasarlanan çalışmanın bu yüzeye çizilmesi ve sonrasında plakasının asit küvetinde bekletilmesiyle çizgilerin asiti yiyerek çukurluklar oluşturması olarak adlandırılmaktadır. Plakanın asitte bekleme süresi arttıkça çizgi çukurlukları derinleşmektedir. Baskıda daha koyu tonlar elde edilmesinde önemlidir (Bayav, 2013, s. 90).

Aside Yedirme (etching)

Aside yedirme baskı “ofort” ismiyle de bilinen bir çukur baskı tekniğidir. Levha yüzeyinde sürekli ve eğrisel çizgilere imkan sağlayan bir yöntem şeklinde nitelendirilmektedir (Eczacıbaşı, 1997, s.150).

Aside yedirme yönteminde, aside dayanıklı olan özel lak ile metal plakanın yüzeyi kaplanır. Kuruma aşaması biten lak üstüne keskin uçlu kazıma aracı ile oluşturulmak istenilen desenin kazınması yapılır. Daha sonra asit dolu bir küvete metal plaka koyularak banyo edilmesi sağlanır. Banyo esnasında, metal plakadan kazınan

yüzeyler asit olarak çukurluklar meydana gelir. Çinko plaka uygulamalarında nitrik asit, bakır ve çelik plaka uygulamalarında ise ferric chloride kullanılır. Elde edilmek istenilen derinlikte çukurlar oluşması, plakayı asit bonyosunda bekletme süresine bağlıdır. Koyu tonların oluşumu için plakanın asitte tutulma süresi uzun, açık tonların oluşumu için plakanın asitte tutulma süresi daha kısa olmalıdır (Kaynar Tanır, 2014, s. 40-41).

Leke Baskı (akuatint)

Leke baskının bilinen diğer adı akuatint tekniğidir. Akuatintte yararlanılan temel malzeme reçinedir. Reçine uygulanmadan önce ezilerek toz haline getirilmelidir. Kalın veya ince olarak hazırlanması elde edilmek istenen gren derecesine bağlıdır. Akuatinta için asfalt tozu kullanılabilir bir başka malzemedir.

Diğer tekniklerde de bahsedildiği gibi plaka yüzeyi akuatint tekniğinde de yağdan arındırılmalıdır. Plaka yüzeyine serpilerek reçinenin ölçüsü önemlidir. Ayrıca plakaya eğilerek bakıldığında plaka üzerine serpilerek reçine ölçüsü belirgin bir şekilde gözlemlenebilir. Plakayı kaplayan reçine ölçüsünün %50-60 oranında olması uygundur (Bayav, 2013, s. 109).

Akuatint/akuatinta tekniğinde, toz haline getirilmiş reçine metal plaka yüzeyine eşit aralık sıklığında serpilerek plakanın altından ısı verme işlemi yapılır. Dolayısıyla serpilerek reçinenin plaka yüzeyine yapışması sağlanır. Daha sonra en açıktan başlanarak koyu değerlere doğru aşamalı olarak istenilen bölgeler sırasıyla kapatılarak asit küvetine koyulan metal plaka, elde edilmek istenilen ton derecelerine göre asitte bekletilir. Bu işlemler sırasıyla tamamlandıktan sonra kalıp yüzeyi tiner yardımıyla temizlenerek kalıp boya verme aşamasına hazır hale getirilir. Kalıp yüzeyince oluşan çukur alanlara boya verilerek baskı alma aşamasına geçilir (Kaynar Tanır, 2014, s. 41).

2.2.3. Düz Baskı

Plaka yüzeyinde rastgele bir çukur ve yükseklik bulundurmada, yüzeyi hassaslaştırarak boya alıcı alanlar meydana getirilerek alınan baskı çeşididir (İMOGA). Litografi (taş baskı) ve mono baskı olarak ayrılmaktadır.

2.2.3.1. Litografi (Taş Baskı)

19. yy başlarına kadar resim ve yazı, çukur baskı veya yüksek baskı tekniği ile çoğaltılırdı. Bu dönem içerisinde Avrupa’ da endüstriyel üretimin ilerlemesi ile beraber, Almanya’ da baskı alanında devrim niteliği taşıyan bir buluş gerçekleştirildi. 1797’de Alois Senefelder tarafından, oluşum süreci milyonlarca yılda tamamlanmış kalsiyum karbonat içeren taşlardan, yükseltisi bulunmayan düz bir satıh yüzeyinden kendi hazırladığı yağlı bir mürekkeple baskı almıştır. Ayrıca kimyasal özellik barındıran ilk baskı tekniğidir (Keskin, 2011, s. II).

Litografi tekniğinin desen çizimi ile birçok ortak yönü vardır. İlk aşamada yağlı bir baskı mürekkebi ile yağlı bir kalem belirlenerek yüzeyi temizlenmiş özel nitelikli taş formunda bir blok oluşturulur. Burada ana ölçüt yağ ve suyun birbirine karışmamasıdır. Desen, taş zemin yüzeyine çizilir ve taşı ıslatma işlemi yapılır. Yağlı kalemle çizilen bölgeleri su kabul etmez, fakat rulo ile yüzeye yedirilen yağlı mürekkebi çizgilerin yağlı bölümleri kabul ederek ıslak alanlar açıkta kalır. Daha sonra kağıt taş zemine yerleştirilerek baskısı alınır (Eroğlu, 2013, s. 87).

Sınırsız sayıda fırsatlara sahip olan, sanatçının yaratma becerisine en yakın sonucu veren ve her türlü teknikle çalışabilen baskı resim, yalnızca litografi olmuştur (Ayan, 1998, s. 1).

2.2.3.2. Mono Baskı (Monotype)

Mono baskı, “ressamca baskı” veya “baskı resimcinin pentürü” olarak adlandırılan tek basılı resimlerdir. Ortaya çıkarılmak istenen görüntünün tam olarak tek bir baskıda meydana gelmesinden dolayı monotype veya monotip baskı adı verilmektedir. Sanatçıların yaklaşımlarına göre bu ifadeler ara sıra farklı sınıflandırılrsa da genellikle monobaskı (monoprint) ifadesi daha yaygın kullanılmaktadır (Doksanoğlu, 2020, s. 240).

Mono baskı, teknik anlamda en basit baskıresim yöntemi olarak ifade edilebilir. Ağaç baskı, gravür ya da litografi tekniklerinde, baskısı alınacak desenin tekrar tekrar mürekkep verilerek plaka yüzeyine kimyasal açıdan sabitlenmesi ya da kazınması gerekir. Mono baskı tekniğinde böyle bir durum yoktur. Yalnızca metal veya cam bir yüzey mürekkeplenerek veya boyanarak baskı kağıdının bu yüzeye

yerleştirilmesi ile baskı uygulayacak gereçlerin yardımıyla görüntünün kağıda aktarılması sonucu oluşmaktadır. Mono baskı tekniğinde yalnızca tek bir baskı alınmasını hedeflenir. Dolayısıyla desen üzerinden doğrudan çalışma olanağı sunması ve benzersiz oluşu nedeniyle boyaresim ve desen türevi olarak algılanan mono baskı, boyaresim ile baskıresim arasında kalan bir tekniktir (Balamber, 2020, s. 84).

Balamber' e (2020) göre mono baskının aksine diğer baskıresim tekniklerinde eserler edisyonlu şekilde basıldığı için, çoğu kopyası koybolsa bile, hayatta kalmayı başaran kopyaları bu eserlerin kataloglanabilmesi ve kayıt altında tutulabilmesini mümkün kılmıştır. Mono baskı tasarımlarının edisyonlu olmamaları, bu teknikle uygulanan baskıların neden nadir ve tanınır olduğunun da bir ifadesidir. Genellikle mono baskılar hayatta kalmayı başaramadıklarından ötürü kayıt altına alınamamış ve bir nevi kayıp tarih olarak yerini almıştır (s. 84).

2.2.4. Elek Baskı (serigrafi)

Serigrafi tekniği bazı kaynaklarda da adı düz baskı yöntemi kapasamında tanımlanmaktadır. Serigrafi baskı yönteminde de yükseklikler ve çukurluklar bulunmamaktadır. Bir çerçeve üzerine ince şekilde dokunmuş bir ipek gerilir ve bu çerçeve menteşe yardımıyla masaya yerleştirilir. Elde edilmesi hedeflenen çalışma maskeleme (kapatma) tekniğiyle ipeğin üzerine oluşturulur. Ortaya çıkarılan dokuma kalıp, kağıdın üzerine yerleştirilir ve rakle yardımı ile eleğin yüzeyine verilen boyanın alttaki kağıda geçmesi sağlanarak oluşturulan baskı tekniğidir (Kaynar Tanır, 2014, s. 42).

2.3. İlgili Araştırmalar

Yök Tez Veri Tabanında, tasarım eleman ve ilkeleri ile ilgili olarak “özgünbaskı atölye” ve “linolyum-gravür tekniği” konuları kapsamında herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırma ile yakın olduğu düşünülen bazı araştırmalara ise aşağıda yer verilmiştir.

Yerli (2007) “Resim-İş Öğretmenliği Programındaki Temel Tasarım Derslerinin, Grafik Tasarım Anasanat Atölye Derslerine Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri” adlı çalışmasında öğrencilerin anasanat derslerindeki başarılarını temelden edinebilmeleri

için, temel sanat eğitimi dersinin plan ve programının daha yararlı işlenebilmesi ve verilmesi gereken değerin gerekliliği ortaya konulmuştur. Ek olarak tasarım dersleri boyunca teorik bilgi ve uygulamada bazı zorlukların yaşandığı belirtilmiştir.

Çelik A. (2014) “Yükseköğretim Kurumları Lisans Programlarında Yer Alan Temel Tasarım Eğitimi Dersinin Eleştirel Bir İncelemesi” isimli tez çalışmasında temel sanat eğitimi için verilmesi gereken teorik bilginin verildiği, yeterli düzeyde gezilerin düzenlendiği, öğrenci sayısına göre dersliklerin eksik olmadığı gibi verilere ulaşılrken, kütüphanelerde gerektiği kadar kaynağın olmadığı, temaya uygun materyallerin tercihi konusunda öğrenciye gereken bilginin verilmediği, dersin konusu ile ilgili kaynaklara erişebilmeleri için kesin olarak yönlendirme yapılmadığı, öğrencilere çelişkili bilgiler verildiği gibi sonuçlar da ortaya çıkmıştır.

Günaydın (2021) “Resim-İş Öğretmenliği Özgün Baskı Resim Atölye Derslerinde Tasarlanan Ekslibris Çalışmalarının Tasarım Eleman Ve İlkelerine Göre Değerlendirilmesi” başlıklı tezinde ise birçok iyi-orta ve başarılı düzeyde sonuçlar çıkmıştır. Ancak linol çalışmalarının (tipografik ögeler) puanları, bilgisayar çalışmalarının puanlarından, baskı tekniğinde ise kullanım derecesi düşüktür.

Yalnızoğlu (2013) ise “G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi G.S.E Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalında Verilen Temel Tasarım Eğitiminin 4. Sınıf Öğrencilerinin Resim Atölye Çalışmalarına Yansıması” araştırmasında temel sanat eğitiminin çok önemli ve vazgeçilmez seviyede olduğu ancak değişik ve çeşitli uygulamalara ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir. Ek olarak öğrencilerin belirtilen kriterleri uygulamaya yeterince dökemedikleri, faydalanma bilincine henüz ulaşamadıkları ve bu konu ile ilgili yetersizliklerin olduğu saptanmıştır.

BÖLÜM III: YÖNTEM

3.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2022-2023 Eğitim Öğretim Yılı Güz Dönemi G. Ü. Gazi Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü Resim-İş Öğretmenliği Seçmeli Sanat Özgün Baskı Atölye 3. sınıf öğrencilerinden toplam 30 öğrenci oluşturmaktadır.

3.2. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, Resim-İş Öğretmenliği Seçmeli Sanat Atölye 3. sınıf öğrencilerinin, özgün baskı atölye derslerinde tasarladıkları linol ve gravür çalışmalarının, alanında uzman kişiler tarafından tasarım eleman ve ilkelerine göre ölçülmesine yönelik betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

“Tarama araştırmalarında, araştırmacılar nicel ve nitel veri toplama stratejilerini veya karma yöntemleri kullanarak verilerini toplayabilirler. Verileri betimlemek, araştırma sorularını test etmek için istatistiksel çözümler yaparlar ve elde edilen bulguları yorumlarlar. Bu tür araştırmalar, katılımcılara herhangi bir müdahalede bulunulmaması nedeniyle deneysel araştırmalardan farklı olup neden - sonuç ilişkilerini açıklayamazlar. Bu nedenle tarama, katılımcıların gözlenmesi ya da değişkenlerin manipüle edilmesi gereken araştırma konuları için uygun bir araştırma yöntemi değildir” (Sezgin Selçuk, 2019, s. 159).

3.3. Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada, araştırmacı tarafından hazırlanan “değerlendirme ölçeği” kullanılmıştır.

Tasarlanan öğrenci çalışmalarının, alanında uzman 3 kişi tarafından görüşülüp onay alınması sonucu değerlendirmeleri yapılmıştır. Değerlendirme ölçeği ise; araştırmacı tarafından tasarım ilke ve elemanlarının tasarımcıya ve sanatçıya evrensel bir rehber olması, tasarımın olmazsa olmazı ve genel kabul görmesi bilgisine dayanılarak ayrıntılı literatür taraması sonucunda oluşturulmuştur. Ayrıca literatürde (Üstüner, Ocak, 2017) tarafından hazırlanmış olan değerlendirme formu da incelenmiş ve

yeniden düzenlemeler yapılarak bu araştırmanın değerlendirme ölçeği ortaya çıkmıştır.

Ölçekte yer alacak bilgiler ve kriterler çalışmalarını değerlendiren uzmanlar açısından herhangi bir sorun yaratmayacak şekilde açık, sade ve anlaşılır biçimde ele alınmıştır. İlk olarak açıklama bölümünde uzmanın hangi kriterlere göre çalışmalarını değerlendirmesi gerektiği bilgisi verilir, puanlamayı nasıl yapması gerektiği anlatılmıştır. Devamında ise değerlendiren uzman ve tasarım numarasına yer verilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmadaki tüm veriler; literatür taraması ve değerlendirme ölçeği ile toplanmıştır.

Araştırmanın kavramsal çerçevesinin oluşturulmasında alanda yayınlanmış kitap, tez, makale vb literatür taramasına başvurulmuştur. Buna ek olarak tüm bu kaynaklar değerlendirme ölçeğinin oluşmasına da katkı sağlamıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin linol ve gravür çalışmaları değerlendirme ölçeğinde yer alan kriterlere göre değerlendirilmiştir. Belirlenen bu kriterlere göre tasarlanan çalışmalarını Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi Müzik ve Güzel Sanatlar Fakültesi Görsel Sanatlar Eğitimi Bölümünde görevini sürdüren (Doç. Dr.), sonra Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Ana Bilim Dalında görevini sürdüren (Doç. Dr.), daha sonra ise TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümünde görevini sürdüren (Prof.) toplam 3 uzman puanlama yaparak değerlendirmiştir. Değerlendirmelerin sonucunda elde edilen bütün veriler araştırmanın sayısal verilerini oluşturmuştur.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada; 30 öğrencinin tasarlamış oldukları toplam 60 adet linol ve gravür çalışmaları, alanında uzman 3 kişi tarafından değerlendirilmiş, değerlendirmelerin sonucunda elde edilen tüm veriler araştırmacı tarafından analiz edilerek tablo haline getirilmiş ve yorumlanmıştır. Değerlendirmeleri yapılmış olan toplam 60 linol ve

gravür çalışması araştırmacı tarafından belirlenmiş harf ve rakamlardan oluşan tasarım numaralarıyla tezde yer almıştır. Öğrencilerin tasarlamış oldukları linol çalışmaları X, tasarladıkları gravür çalışmaları ise Y olarak numaralandırılmıştır. Toplamda 15 kriterden oluşan ölçekte en yüksek 5 puan, en düşük 1 puan olarak çalışmaların değerlendirmesini yapmıştır. Değerlendirilen her bir çalışma için de 3 uzmanın belirlemiş olduğu puanların ortalaması alınmış ve alınan bu ortalama o çalışmanın değerlendirme puanının oluşmasını sağlamıştır. Daha sonra değerlendirme ölçeğinde bulunan her bir maddeye göre tasarlanan tüm çalışmaların değerlendirme puanlarının genel ortalamaları da hesaplanmıştır.

Değerlendirme puanları; 1,00 - 1,80 puan aralığı “çok başarısız”, 1,81 - 2,60 puan aralığı “başarısız”, 2,61 - 3,40 puan aralığı “orta”, 3,41 - 4,20 puan aralığı “başarılı”, 4,21 - 5,00 puan aralığı “çok başarılı” olacak şekilde belirlenmiş ve değerlendirme ölçeğinde yer almıştır.

BÖLÜM IV: BULGULAR VE YORUMLAR

Bu araştırma bölümünde, linol ile gravür baskılarındaki tasarım eleman ve ilkelerinin kullanım derecesine ilişkin bilgiler ve analizlere yer verilmiştir. Değerlendirme ölçeğinde yer alan kriterlerin sırasına uygun olacak şekilde linol ve gravür çalışmalarının değerlendirmelerinden elde edilen bulgular tablo haline getirilerek açıklanmıştır.

Çizelge 1. “Linol Baskı Çalışmalarında Nokta Elemanının Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
X1	3,00	3,00	1,00	2,33	Başarısız
X2	2,00	2,00	1,00	1,66	Çok Başarısız
X3	2,00	2,00	1,00	1,66	Çok Başarısız
X4	3,00	2,00	1,00	2,00	Başarısız
X5	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta
X6	2,00	3,00	1,00	2,00	Başarısız
X7	3,00	2,00	1,00	2,00	Başarısız
X8	4,00	3,00	1,00	2,66	Orta
X9	2,00	2,00	1,00	1,66	Çok Başarısız
X10	2,00	1,00	1,00	1,33	Çok Başarısız
X11	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
X12	3,00	2,00	1,00	2,00	Başarısız
X13	3,00	2,00	1,00	2,00	Başarısız
X14	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
X15	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
X16	3,00	1,00	1,00	1,66	Çok Başarısız
X17	3,00	2,00	1,00	2,00	Başarısız
X18	3,00	2,00	1,00	2,00	Başarısız
X19	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
X20	3,00	2,00	1,00	2,00	Başarısız
X21	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
X22	3,00	2,00	1,00	2,00	Başarısız
X23	3,00	2,00	1,00	2,00	Başarısız
X24	3,00	2,00	1,00	2,00	Başarısız
X25	4,00	3,00	1,00	2,66	Orta
X26	3,00	2,00	1,00	2,00	Başarısız
X27	3,00	2,00	1,00	2,00	Başarısız
X28	3,00	2,00	1,00	2,00	Başarısız
X29	3,00	4,00	1,00	2,66	Orta

**Çizelge 1. (devam): “Linol Baskı Çalışmalarında Nokta Elemanının Kullanımı”
Başlığıyla İlgili Veriler**

X30	3,00	2,00	1,00	2,00	Başarısız
-----	------	------	------	------	-----------

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017).

Çizelge 1’de verilmiş olan “Linol baskı çalışmalarında nokta elemanının kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

X2 numaralı tasarım 1,66 ortalama ile, X3 numaralı tasarım 1,66 ortalama ile, X9 numaralı tasarım 1,66 ortalama ile, X10 numaralı tasarım 1,33 ortalama ile, X16 numaralı tasarım 1,66 ortalama ile “Çok Başarısız” olarak,

X1 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, X4 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, X6 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, X7 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, X11 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, X12 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, X13 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, X15 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, X17 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, X18 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, X20 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, X22 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, X23 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, X24 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, X26 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, X27 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, X28 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, X30 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile “Başarısız” olarak,

X5 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X8 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X14 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X19 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X21 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X25 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X29 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile “Orta” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Linol baskı çalışmalarında nokta elemanının kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 5 çalışma “Çok Başarısız”, 18 çalışma “Başarısız”, 7 çalışma ise “Orta” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Linol baskı çalışmalarında nokta elemanının kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 2,15 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin linol baskı çalışmalarında nokta elemanını “Başarısız” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 2. “Linol Baskı Çalışmalarında Çizgi Elemanının Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
X1	5,00	5,00	5,00	5,00	Çok Başarılı
X2	5,00	4,00	5,00	4,66	Çok Başarılı
X3	4,00	5,00	5,00	4,66	Çok Başarılı
X4	3,00	3,00	5,00	3,66	Başarılı
X5	4,00	5,00	3,00	4,00	Başarılı
X6	4,00	3,00	5,00	4,00	Başarılı
X7	4,00	5,00	5,00	4,66	Çok Başarılı
X8	5,00	4,00	5,00	4,66	Çok Başarılı
X9	4,00	5,00	5,00	4,66	Çok Başarılı
X10	3,00	5,00	3,00	3,66	Başarılı
X11	5,00	5,00	5,00	5,00	Çok Başarılı
X12	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
X13	5,00	4,00	5,00	4,66	Çok Başarılı
X14	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X15	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X16	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X17	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
X18	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X19	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X20	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X21	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
X22	4,00	3,00	5,00	4,00	Başarılı
X23	4,00	3,00	5,00	4,00	Başarılı
X24	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
X25	5,00	4,00	5,00	4,66	Çok Başarılı
X26	3,00	3,00	5,00	3,66	Başarılı
X27	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X28	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta
X29	5,00	3,00	4,00	4,00	Başarılı
X30	3,00	3,00	4,00	3,33	Orta

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 2’ de verilmiş olan “Linol baskı çalışmalarında çizgi elemanının kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

X18 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X24 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X28 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X30 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile “Orta” olarak,

X4 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X5 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X6 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X10 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X12 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X14 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X15 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X16 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X17 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X19 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X20 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X21 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X22 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X23 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X26 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X27 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X29 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile “Başarılı” olarak,

X1 numaralı tasarım 5,00 ortalama ile, X2 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, X3 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, X7 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, X8 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, X9 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, X11 numaralı tasarım 5,00 ortalama ile, X13 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, X25 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Linol baskı çalışmalarında çizgi elemanının kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 4 çalışma “Orta”, 17 çalışma “Başarılı”, 9 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Linol baskı çalışmalarında çizgi elemanının kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,99 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin linol baskı çalışmalarında çizgi elemanını “Başarılı” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 3. “Linol Baskı Çalışmalarında Doku (Tekstür) Elemanının Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
X1	4,00	4,00	5,00	4,33	Çok Başarılı
X2	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X3	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta
X4	3,00	4,00	4,00	3,66	Başarılı
X5	3,00	4,00	2,00	3,00	Orta
X6	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
X7	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
X8	5,00	4,00	3,00	4,00	Başarılı
X9	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta

Çizelge 3. (devam): “Linol Baskı Çalışmalarında Doku (Tekstür) Elemanının Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

X10	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
X11	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
X12	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X13	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X14	3,00	4,00	2,00	3,00	Orta
X15	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
X16	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
X17	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
X18	3,00	1,00	2,00	2,00	Başarısız
X19	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
X20	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
X21	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X22	3,00	2,00	4,00	3,00	Orta
X23	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
X24	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
X25	5,00	4,00	3,00	4,00	Başarılı
X26	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
X27	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
X28	2,00	2,00	2,00	2,00	Başarısız
X29	5,00	4,00	3,00	4,00	Başarılı
X30	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 3’de verilmiş olan “Linol baskı çalışmalarında doku (tekstür) elemanının kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

X16 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, X18 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, X28 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile “Başarısız” olarak,

X2 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X3 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X5 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X6 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X7 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X9 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X10 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X11 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X14 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X15 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X17 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X19 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X20 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X22 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X23 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X24 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X26 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X27 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X30 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile “Orta” olarak,

X4 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X8 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X12 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X13 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X21 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X25 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X29 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile “Başarılı” olarak,

X1 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Linol baskı çalışmalarında doku elemanının kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 3 çalışma “Başarısız”, 19 çalışma “Orta”, 7 çalışma “Başarılı”, 1 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Linol baskı çalışmalarında doku elemanının kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,04 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin linol baskı çalışmalarında doku (tekstür) elemanını “Orta” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 4. “*Linol Baskı Çalışmalarında Işık-Gölge Elemanının Kullanımı*”
Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
X1	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
X2	5,00	4,00	2,00	3,66	Başarılı
X3	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X4	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
X5	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
X6	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
X7	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
X8	5,00	4,00	3,00	4,00	Başarılı
X9	4,00	4,00	2,00	3,33	Orta
X10	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
X11	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X12	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta
X13	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X14	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X15	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
X16	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
X17	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
X18	3,00	1,00	2,00	2,00	Başarısız
X19	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
X20	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
X21	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta

Çizelge 4. (devam): “Linol Baskı Çalışmalarında Işık-Gölge Elemanının Kullanımı”
Başlığıyla İlgili Veriler

X22	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
X23	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
X24	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
X25	5,00	4,00	3,00	4,00	Başarılı
X26	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
X27	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
X28	2,00	2,00	2,00	2,00	Başarısız
X29	5,00	2,00	2,00	3,00	Orta
X30	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 4’e verilmiş olan “Linol baskı çalışmalarında ışık-gölge elemanının kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

X16 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, X18 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, X24 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, X27 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, X28 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile “Başarısız” olarak,

X1 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X4 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X5 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X6 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X9 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X10 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X12 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X15 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X17 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X19 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X20 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X21 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X22 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X23 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X29 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X30 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile “Orta” olarak,

X2 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X3 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X7 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X8 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X14 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X25 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X26 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile “Başarılı” olarak,

X11 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, X13 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Linol baskı çalışmalarında ışık-gölge elemanının kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 5 çalışma “Başarısız”, 16 çalışma “Orta”, 7 çalışma “Başarılı”, 2 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Linol baskı çalışmalarında ışık-gölge elemanının kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,10 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin linol baskı çalışmalarında ışık - gölge elemanını “Orta” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 5. “Linol Baskı Çalışmalarında Biçim-Form Elemanının Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
X1	4,00	2,00	4,00	3,33	Orta
X2	5,00	3,00	4,00	4,00	Başarılı
X3	3,00	4,00	3,00	3,33	Orta
X4	3,00	3,00	4,00	3,33	Orta
X5	3,00	4,00	2,00	3,00	Orta
X6	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
X7	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
X8	5,00	4,00	2,00	3,66	Başarılı
X9	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X10	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
X11	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X12	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X13	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X14	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X15	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
X16	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X17	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
X18	4,00	1,00	3,00	2,66	Orta
X19	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
X20	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X21	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X22	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
X23	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
X24	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
X25	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X26	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X27	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta

Çizelge 5. (devam): “Linol Baskı Çalışmalarında Biçim-Form Elemanının Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

X28	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
X29	5,00	2,00	2,00	3,00	Orta
X30	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 5’te verilmiş olan “Linol baskı çalışmalarında biçim-form elemanının kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

X10 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, X17 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, X28 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile “Başarısız” olarak,

X1 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X3 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X4 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X5 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X6 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X12 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X14 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X15 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X16 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X18 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X19 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X20 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X22 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X23 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X24 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X27 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X29 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X30 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile “Orta” olarak,

X2 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X7 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X8 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X9 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X21 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X26 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile “Başarılı” olarak,

X11 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, X13 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, X25 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Linol baskı çalışmalarında biçim-form elemanının kullanımı” maddesine ilişkin bulgulara göre; 3 çalışma “Başarısız”, 18 çalışma “Orta”, 6 çalışma “Başarılı”, 3 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Linol baskı çalışmalarında biçim-form elemanının kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,24 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin linol baskı çalışmalarında biçim - form elemanını “Orta” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 6. “Linol Baskı Çalışmalarında Değer (Valör) Elemanının Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
X1	4,00	3,00	5,00	4,00	Başarılı
X2	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X3	3,00	4,00	3,00	3,33	Orta
X4	3,00	3,00	4,00	3,33	Orta
X5	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta
X6	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X7	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
X8	5,00	3,00	3,00	3,66	Başarılı
X9	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X10	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
X11	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
X12	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X13	5,00	4,00	3,00	4,00	Başarılı
X14	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X15	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
X16	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
X17	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
X18	3,00	1,00	3,00	2,33	Başarısız
X19	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
X20	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
X21	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
X22	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
X23	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
X24	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
X25	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X26	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X27	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
X28	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
X29	5,00	2,00	2,00	3,00	Orta
X30	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 6’da verilmiş olan “Linol baskı çalışmalarında değer (valör) elemanının kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

X18 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, X28 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile “Başarısız” olarak,

X3 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X4 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X5 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X6 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X9 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X10 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X14 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X15 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X16 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X17 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X19 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X20 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X21 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X22 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X23 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X24 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X26 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X27 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X29 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X30 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile “Orta” olarak,

X1 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X7 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X8 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X11 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X12 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X13 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile “Başarılı” olarak,

X2 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, X25 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Linol baskı çalışmalarında değer elemanının kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 2 çalışma “Başarısız”, 20 çalışma “Orta”, 6 çalışma “Başarılı”, 2 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Linol baskı çalışmalarında değer (valör) elemanının kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,19 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin linol baskı çalışmalarında değer (valör) elemanını “Orta” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 7. “Linol Baskı Çalışmalarında Tekrar İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
X1	5,00	4,00	5,00	4,66	Çok Başarılı
X2	5,00	3,00	4,00	4,00	Başarılı
X3	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
X4	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X5	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X6	5,00	4,00	2,00	3,66	Başarılı
X7	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X8	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X9	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X10	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta
X11	5,00	4,00	3,00	4,00	Başarılı
X12	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
X13	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X14	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
X15	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X16	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X17	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X18	5,00	1,00	3,00	3,00	Orta
X19	4,00	2,00	4,00	3,33	Orta
X20	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X21	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X22	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
X23	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
X24	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
X25	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X26	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X27	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
X28	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
X29	5,00	2,00	2,00	3,00	Orta
X30	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 7’de verilmiş olan “Linol baskı çalışmalarında tekrar ilkesinin kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

X3 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X9 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X10 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X12 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X14 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X15 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X16 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X17 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X18

numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X19 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X22 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X23 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X24 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X27 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X28 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X29 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X30 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile “Orta” olarak,

X2 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X4 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X5 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X6 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X7 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X11 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X20 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X21 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X25 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X26 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile “Başarılı” olarak,

X1 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, X8 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, X13 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Linol baskı çalışmalarında tekrar ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 17 çalışma “Orta”, 10 çalışma “Başarılı”, 3 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Linol baskı çalışmalarında tekrar ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,37 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin linol baskı çalışmalarında tekrar ilkesinin “Orta” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 8. “Linol Baskı Çalışmalarında Ritim İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
X1	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X2	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X3	3,00	4,00	3,00	3,33	Orta
X4	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X5	4,00	4,00	2,00	3,33	Orta
X6	5,00	3,00	2,00	3,33	Orta
X7	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X8	5,00	4,00	3,00	4,00	Başarılı
X9	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X10	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta

Çizelge 8. (devam): “Linol Baskı Çalışmalarında Ritim İlkesinin Kullanımı”
Başlığıyla İlgili Veriler

X11	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
X12	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
X13	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X14	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X15	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta
X16	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X17	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
X18	5,00	1,00	3,00	3,00	Orta
X19	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
X20	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X21	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X22	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
X23	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X24	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
X25	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
X26	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X27	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X28	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
X29	5,00	3,00	2,00	3,33	Orta
X30	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta

Tablo tasarımı, Üstüner'in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 8’de verilmiş olan “Linol baskı çalışmalarında ritim ilkesinin kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

X3 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X4 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X5 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X6 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X7 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X10 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X12 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X15 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X16 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X17 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X18 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X19 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X20 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X22 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X23 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X24 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X27 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X28 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X29 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X30 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile “Orta” olarak,

X8 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X9 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X11 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X14 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X21 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X25 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X26 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile “Başarılı” olarak,

X1 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, X2 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, X13 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Linol baskı çalışmalarında ritim ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 20 çalışma “Orta”, 7 çalışma “Başarılı”, 3 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Linol baskı çalışmalarında ritim ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,39 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin linol baskı çalışmalarında ritim ilkesini “Orta” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 9. “Linol Baskı Çalışmalarında Denge İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
X1	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X2	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X3	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X4	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X5	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X6	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X7	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X8	5,00	4,00	3,00	4,00	Başarılı
X9	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X10	2,00	3,00	2,00	2,33	Başarısız
X11	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X12	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X13	5,00	5,00	4,00	4,66	Çok Başarılı
X14	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X15	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X16	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X17	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta
X18	3,00	1,00	2,00	2,00	Başarısız
X19	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
X20	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X21	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı

Çizelge 9. (devam): “Linol Baskı Çalışmalarında Denge İlkesinin Kullanımı”
Başlığıyla İlgili Veriler

X22	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X23	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X24	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
X25	5,00	5,00	4,00	4,66	Çok Başarılı
X26	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X27	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X28	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta
X29	5,00	3,00	2,00	3,33	Orta
X30	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 9’da verilmiş olan “Linol baskı çalışmalarında denge ilkesinin kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

X10 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, X18 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile “Başarısız” olarak,

X4 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X6 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X12 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X15 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X16 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X17 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X19 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X20 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X22 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X23 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X24 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X27 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X28 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X29 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X30 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile “Orta” olarak,

X3 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X5 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X7 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X8 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X9 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X14 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X21 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X26 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile “Başarılı” olarak,

X1 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, X2 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, X11 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, X13 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, X25 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Linol baskı çalışmalarında denge ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 2 çalışma “Başarısız”, 15 çalışma “Orta”, 8 çalışma “Başarılı”, 5 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Linol baskı çalışmalarında denge ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,45 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin linol baskı çalışmalarında denge ilkesini “Başarılı” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 10. “*Linol Baskı Çalışmalarında Oran-Orantı İlkesinin Kullanımı*” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
X1	5,00	5,00	4,00	4,66	Çok Başarılı
X2	5,00	5,00	3,00	4,33	Çok Başarılı
X3	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X4	4,00	5,00	3,00	4,00	Başarılı
X5	4,00	5,00	2,00	3,66	Başarılı
X6	5,00	5,00	4,00	4,66	Çok Başarılı
X7	4,00	5,00	3,00	4,00	Başarılı
X8	5,00	5,00	3,00	4,33	Çok Başarılı
X9	4,00	5,00	3,00	4,00	Başarılı
X10	3,00	3,00	4,00	3,33	Orta
X11	5,00	4,00	3,00	4,00	Başarılı
X12	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X13	5,00	4,00	3,00	4,00	Başarılı
X14	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X15	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X16	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
X17	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
X18	4,00	1,00	3,00	2,66	Orta
X19	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X20	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X21	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X22	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X23	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
X24	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
X25	5,00	5,00	4,00	4,66	Çok Başarılı
X26	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
X27	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta
X28	4,00	4,00	2,00	3,33	Orta
X29	5,00	3,00	2,00	3,33	Orta

Çizelge 10. (Devam): “Linol Baskı Çalışmalarında Oran-Orantı İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

X30	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
-----	------	------	------	------	------

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 10’da verilmiş olan “Linol baskı çalışmalarında oran-orantı ilkesinin kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

X3 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X10 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X16 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X17 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X18 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X19 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X20 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X22 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X23 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X24 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X27 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X28 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X29 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X30 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile “Orta” olarak,

X4 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X5 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X7 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X9 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X11 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X12 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X13 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X14 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X15 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X21 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X26 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile “Başarılı” olarak,

X1 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, X2 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, X6 Numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, X8 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, X25 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Linol baskı çalışmalarında oran-orantı ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 14 çalışma “Orta”, 11 çalışma “Başarılı”, 5 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Linol baskı çalışmalarında oran-orantı ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,61 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin linol baskı çalışmalarında oran-orantı ilkesini “Başarılı” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 11. “Linol Baskı Çalışmalarında Zıtlık (Karşıtlık) İlkesinin Kullanımı”
Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
X1	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
X2	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X3	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X4	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X5	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
X6	5,00	3,00	3,00	3,66	Başarılı
X7	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X8	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X9	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
X10	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
X11	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
X12	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X13	5,00	4,00	3,00	4,00	Başarılı
X14	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X15	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X16	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X17	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
X18	3,00	1,00	3,00	2,33	Başarısız
X19	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
X20	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
X21	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta
X22	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
X23	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
X24	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
X25	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X26	3,00	3,00	4,00	3,33	Orta
X27	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
X28	2,00	2,00	2,00	2,00	Başarısız
X29	5,00	3,00	2,00	3,33	Orta
X30	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 11’de verilmiş olan “Linol baskı çalışmalarında zıtlık (karşıtlık) ilkesinin kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

X10 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, X18 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, X24 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, X28 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, “Başarısız” olarak,

X5 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X9 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X12 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X15 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X16 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X17 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X19 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X20 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X21 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X22 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X23 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X26 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X27 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X29 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X30 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile “Orta” olarak,

X1 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X3 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X4 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X6 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X7 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X8 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X11 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X13 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X14 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile “Başarılı” olarak,

X2 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, X25 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Linol baskı çalışmalarında zıtlık (karşıtlık) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 4 çalışma “Başarısız”, 15 çalışma “Orta”, 9 çalışma “Başarılı”, 2 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Linol baskı çalışmalarında zıtlık (karşıtlık) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,21 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin linol baskı çalışmalarında zıtlık ilkesini “Orta” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 12. “Linol Baskı Çalışmalarında Koram (Hiyerarşi) İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
X1	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
X2	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X3	3,00	3,00	4,00	3,33	Orta
X4	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
X5	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
X6	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta

Çizelge 12. (Devam): “Linol Baskı Çalışmalarında Koram (Hiyerarşi) İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

X7	4,00	2,00	4,00	3,33	Orta
X8	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X9	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X10	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
X11	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X12	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
X13	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X14	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X15	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X16	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
X17	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
X18	4,00	1,00	3,00	2,66	Orta
X19	4,00	1,00	3,00	2,66	Orta
X20	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
X21	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
X22	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X23	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X24	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
X25	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X26	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
X27	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X28	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
X29	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X30	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 12’de verilmiş olan “Linol baskı çalışmalarında Koram (Hiyerarşi) ilkesinin kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

X3 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X5 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X6 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X7 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X9 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X10 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X12 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X14 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X15 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X17 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X18 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X19 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X20 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X21 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X22 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X23 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X24 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X27 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X28 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X29 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X30 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile “Orta” olarak,

X1 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X4 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X11 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X16 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X26 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile “Başarılı” olarak,

X2 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, X8 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, X13 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, X25 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Linol baskı çalışmalarında Koram (Hiyerarşi) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 21 çalışma “Orta”, 5 çalışma “Başarılı”, 4 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Linol baskı çalışmalarında Koram (Hiyerarşi) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,40 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin linol baskı çalışmalarında Koram (Hiyerarşi) ilkesini “Orta” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 13. “Linol Baskı Çalışmalarında Birlik (Bütünlük) İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
X1	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X2	5,00	4,00	3,00	4,00	Başarılı
X3	3,00	4,00	4,00	3,66	Başarılı
X4	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X5	3,00	5,00	3,00	3,66	Başarılı
X6	5,00	3,00	4,00	4,00	Başarılı
X7	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
X8	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X9	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X10	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
X11	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X12	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X13	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X14	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X15	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X16	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
X17	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta
X18	3,00	1,00	2,00	2,00	Başarısız
X19	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X20	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X21	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta

Çizelge 13. (devam): “Linol Baskı Çalışmalarında Birlik (Bütünlük) İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

X22	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X23	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X24	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta
X25	5,00	5,00	4,00	4,66	Çok Başarılı
X26	3,00	4,00	4,00	3,66	Başarılı
X27	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X28	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
X29	5,00	3,00	3,00	3,66	Başarılı
X30	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 13’te verilmiş olan “Linol baskı çalışmalarında Birlik (Bütünlük) ilkesinin kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

X18 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile “Başarısız” olarak,

X10 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X14 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X15 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X16 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X17 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X19 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile X20 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X21 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X22 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X23 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X24 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X27 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X28 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X30 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile “Orta” olarak,

X2 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X3 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X4 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X5 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X6 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X7 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X8 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X9 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X12 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X26 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X29 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile “Başarılı” olarak,

X1 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, X11 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, X13 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, X25 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Linol baskı çalışmalarında birlik ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 1 çalışma “Başarısız”, 14 çalışma “Orta”, 11 çalışma “Başarılı”, 4 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Linol baskı çalışmalarında Birlik (Bütünlük) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,47 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin linol baskı çalışmalarında Birlik (Bütünlük) ilkesini “Başarılı” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 14. “Linol Baskı Çalışmalarında Uygunluk (Armoni) İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
X1	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X2	5,00	4,00	3,00	4,00	Başarılı
X3	3,00	4,00	4,00	3,66	Başarılı
X4	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
X5	4,00	5,00	3,00	4,00	Başarılı
X6	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X7	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X8	4,00	4,00	2,00	3,33	Orta
X9	3,00	4,00	3,00	3,33	Orta
X10	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
X11	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
X12	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X13	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X14	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X15	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X16	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X17	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta
X18	3,00	1,00	3,00	2,33	Başarısız
X19	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X20	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X21	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X22	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
X23	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X24	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
X25	5,00	5,00	4,00	4,66	Çok Başarılı
X26	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
X27	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X28	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta

Çizelge 14. (devam): “Linol Baskı Çalışmalarında Uygunluk (Armoni) İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

X29	5,00	3,00	3,00	3,66	Başarılı
X30	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 14’te verilmiş olan “Linol baskı çalışmalarında uygunluk (armoni) ilkesinin kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

X18 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile “Başarısız” olarak,

X8 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X9 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X10 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X15 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X16 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X17 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X19 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X20 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X21 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X22 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X23 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X24 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X27 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X28 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X30 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile “Orta” olarak,

X2 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X3 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X4 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X5 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X6 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X7 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X11 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X12 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X14 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X26 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, X29 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile “Başarılı” olarak,

X1 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, X13 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, X25 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Linol baskı çalışmalarında uygunluk (armoni) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 1 çalışma “Başarısız”, 15 çalışma “Orta”, 11 çalışma “Başarılı”, 3 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Linol baskı çalışmalarında uygunluk (armoni) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,48 olarak

saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin linol baskı çalışmalarında uygunluk (armoni) ilkesini “Başarılı” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 15. “*Linol Baskı Çalışmalarında Aralık (Espas) İlkesinin Kullanımı*”
Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
X1	4,00	2,00	4,00	3,33	Orta
X2	5,00	3,00	3,00	3,66	Başarılı
X3	3,00	3,00	4,00	3,33	Orta
X4	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
X5	4,00	4,00	2,00	3,33	Orta
X6	5,00	2,00	2,00	3,00	Orta
X7	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X8	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X9	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
X10	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
X11	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X12	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
X13	5,00	3,00	3,00	3,66	Başarılı
X14	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X15	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
X16	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
X17	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta
X18	3,00	1,00	2,00	2,00	Başarısız
X19	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
X20	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X21	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
X22	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
X23	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
X24	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
X25	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
X26	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
X27	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
X28	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
X29	5,00	2,00	3,00	3,33	Orta
X30	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 15’te verilmiş olan “Linol baskı çalışmalarında aralık (espas) ilkesinin kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

X10 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, X18 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, X28 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, X30 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile “Başarısız” olarak,

X1 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X3 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X5 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X6 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X7 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X8 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X11 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X12 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X14 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X15 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X16 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X17 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X19 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X20 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X21 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X22 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X23 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X24 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, X26 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, X27 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, X29 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile “Orta” olarak,

X2 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X4 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X9 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, X13 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile “Başarılı” olarak,

X25 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Linol baskı çalışmalarında aralık ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 4 çalışma “Başarısız”, 21 çalışma “Orta”, 4 çalışma “Başarılı”, 1 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Linol baskı çalışmalarında aralık (espas) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,08 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin linol baskı çalışmalarında aralık (espas) ilkesini “Orta” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 16. “*Gravür Baskı Çalışmalarında Nokta Elemanının Kullanımı*” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
Y1	4,00	1,00	1,00	2,00	Başarısız
Y2	3,00	1,00	1,00	1,66	Çok Başarısız
Y3	3,00	2,00	1,00	2,00	Başarısız
Y4	2,00	3,00	3,00	2,66	Orta
Y5	3,00	1,00	1,00	1,66	Çok Başarısız
Y6	3,00	1,00	1,00	1,66	Çok Başarısız
Y7	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
Y8	3,00	2,00	1,00	2,00	Başarısız
Y9	3,00	2,00	1,00	2,00	Başarısız
Y10	3,00	1,00	1,00	1,66	Çok Başarısız
Y11	3,00	1,00	1,00	1,66	Çok Başarısız
Y12	3,00	1,00	1,00	1,66	Çok Başarısız
Y13	3,00	1,00	1,00	1,66	Çok Başarısız
Y14	2,00	1,00	1,00	1,33	Çok Başarısız
Y15	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
Y16	3,00	1,00	1,00	1,66	Çok Başarısız
Y17	2,00	1,00	1,00	1,33	Çok Başarısız
Y18	3,00	1,00	1,00	1,66	Çok Başarısız
Y19	2,00	1,00	1,00	1,33	Çok Başarısız
Y20	3,00	1,00	1,00	1,66	Çok Başarısız
Y21	3,00	1,00	1,00	1,66	Çok Başarısız
Y22	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
Y23	3,00	1,00	1,00	1,66	Çok Başarısız
Y24	3,00	1,00	1,00	1,66	Çok Başarısız
Y25	5,00	2,00	2,00	3,00	Orta
Y26	3,00	1,00	1,00	1,66	Çok Başarısız
Y27	3,00	1,00	1,00	1,66	Çok Başarısız
Y28	3,00	1,00	1,00	1,66	Çok Başarısız
Y29	3,00	1,00	1,00	1,66	Çok Başarısız
Y30	3,00	1,00	1,00	1,66	Çok Başarısız

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 16’da verilmiş olan “Gravür baskı çalışmalarında nokta elemanının kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

Y2 numaralı tasarım 1,66 ortalama ile, Y5 numaralı tasarım 1,66 ortalama ile, Y6 numaralı tasarım 1,66 ortalama ile, Y10 numaralı tasarım 1,66 ortalama ile, Y11 numaralı tasarım 1,66 ortalama ile, Y12 numaralı tasarım 1,66 ortalama ile, Y13 numaralı tasarım 1,66 ortalama ile, Y14 numaralı tasarım 1,33 ortalama ile, Y16

numaralı tasarım 1,66 ortalama ile, Y17 numaralı tasarım 1,33 ortalama ile, Y18 numaralı tasarım 1,66 ortalama ile, Y19 numaralı tasarım 1,33 ortalama ile, Y20 numaralı tasarım 1,66 ortalama ile, Y21 numaralı tasarım 1,66 ortalama ile, Y23 numaralı tasarım 1,66 ortalama ile, Y24 numaralı tasarım 1,66 ortalama ile, Y26 numaralı tasarım 1,66 ortalama ile, Y27 numaralı tasarım 1,66 ortalama ile, Y28 numaralı tasarım 1,66 ortalama ile, Y29 numaralı tasarım 1,66 ortalama ile, Y30 numaralı tasarım 1,66 ortalama ile “Çok Başarısız” olarak,

Y1 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, Y3 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, Y8 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, Y9 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, Y15 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile “Başarısız” olarak,

Y4 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y7 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y22 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y25 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile “Orta” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Gravür baskı çalışmalarında nokta elemanının kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 21 çalışma “Çok Başarısız”, 5 çalışma “Başarısız”, 4 çalışma ise “Orta” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Gravür baskı çalışmalarında nokta elemanının kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 1,83 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin gravür baskı çalışmalarında nokta elemanını “Başarısız” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 17. “Gravür Baskı Çalışmalarında Çizgi Elemanının Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
Y1	5,00	5,00	5,00	5,00	Çok Başarılı
Y2	4,00	5,00	5,00	4,66	Çok Başarılı
Y3	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y4	3,00	4,00	4,00	3,66	Başarılı
Y5	3,00	5,00	5,00	4,33	Çok Başarılı
Y6	4,00	4,00	5,00	4,33	Çok Başarılı
Y7	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y8	4,00	5,00	5,00	4,66	Çok Başarılı
Y9	3,00	4,00	4,00	3,66	Başarılı
Y10	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı

Çizelge 17. (devam): “Gravür Baskı Çalışmalarında Çizgi Elemanının Kullanımı”
Başlığıyla İlgili Veriler

Y11	3,00	3,00	5,00	3,66	Başarılı
Y12	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y13	3,00	4,00	5,00	4,00	Başarılı
Y14	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
Y15	3,00	3,00	5,00	3,66	Başarılı
Y16	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y17	3,00	4,00	4,00	3,66	Başarılı
Y18	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y19	3,00	3,00	4,00	3,33	Orta
Y20	5,00	5,00	5,00	5,00	Çok Başarılı
Y21	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y22	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y23	5,00	4,00	5,00	4,66	Çok Başarılı
Y24	4,00	4,00	5,00	4,33	Çok Başarılı
Y25	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y26	3,00	3,00	4,00	3,33	Orta
Y27	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y28	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y29	5,00	3,00	4,00	4,00	Başarılı
Y30	5,00	5,00	5,00	5,00	Çok Başarılı

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 17’de verilmiş olan “Gravür baskı çalışmalarında çizgi elemanının kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

Y14 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y19 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y21 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y26 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile “Orta” olarak,

Y3 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y4 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y7 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y9 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y10 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y11 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y13 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y15 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y16 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y17 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y18 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y22 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y27 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y29 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile “Başarılı” olarak,

Y1 numaralı tasarım 5,00 ortalama ile, Y2 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, Y5 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y6 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y8 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, Y12 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y20 numaralı tasarım 5,00 ortalama ile, Y23 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, Y24 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y25 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y28 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y30 numaralı tasarım 5,00 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Gravür baskı çalışmalarında çizgi elemanının kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 4 çalışma “Orta”, 14 çalışma “Başarılı”, 12 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Gravür baskı çalışmalarında çizgi elemanının kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 4,05 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin gravür baskı çalışmalarında çizgi elemanını “Başarılı” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 18. “Gravür Baskı Çalışmalarında Doku (Tekstür) Elemanının Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
Y1	5,00	5,00	4,00	4,66	Çok Başarılı
Y2	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y3	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y4	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y5	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y6	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y7	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y8	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y9	2,00	4,00	4,00	3,33	Orta
Y10	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y11	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y12	5,00	4,00	5,00	4,66	Çok Başarılı
Y13	3,00	4,00	4,00	3,66	Başarılı
Y14	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
Y15	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y16	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta

Çizelge 18. (devam): “Gravür Baskı Çalışmalarında Doku (Tekstür) Elemanının Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Y17	2,00	3,00	3,00	2,66	Orta
Y18	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y19	2,00	3,00	3,00	2,66	Orta
Y20	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y21	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y22	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y23	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y24	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y25	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y26	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta
Y27	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y28	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y29	5,00	3,00	4,00	4,00	Başarılı
Y30	5,00	5,00	4,00	4,66	Çok Başarılı

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 18’de verilmiş olan “Gravür baskı çalışmalarında doku (tekstür) elemanının kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

Y14 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile “Başarısız” olarak,

Y3 numaralı tasarımm 3,00 ortalama ile, Y5 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y9 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y10 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y15 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y16 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y17 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y18 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y19 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y21 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y22 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y24 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y26 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y27 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y28 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile “Orta” olarak,

Y2 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y4 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y6 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y7 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y8 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y11 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y13 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y23 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y29 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile “Başarılı” olarak,

Y1 numaralı tasarım 4,636 ortalama ile, Y12 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, Y20 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y25 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y30 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Gravür baskı çalışmalarında doku elemanının kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 1 çalışma “Başarısız”, 15 çalışma “Orta”, 9 çalışma “Başarılı”, 5 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Gravür baskı çalışmalarında doku (tekstür) elemanının kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,54 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin gravür baskı çalışmalarında doku (tekstür) elemanını “Başarılı” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 19. “Gravür Baskı Çalışmalarında Işık-Gölge Elemanının Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
Y1	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y2	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y3	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
Y4	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y5	3,00	3,00	4,00	3,33	Orta
Y6	5,00	4,00	5,00	4,66	Çok Başarılı
Y7	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y8	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta
Y9	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y10	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
Y11	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y12	5,00	4,00	5,00	4,66	Çok Başarılı
Y13	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
Y14	2,00	2,00	2,00	2,00	Başarısız
Y15	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
Y16	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
Y17	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y18	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y19	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y20	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y21	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
Y22	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y23	3,00	4,00	4,00	3,66	Başarılı
Y24	4,00	4,00	5,00	4,33	Çok Başarılı
Y25	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı

Çizelge 19. (devam): “Gravür Baskı Çalışmalarında Işık-Gölge Elemanının Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Y26	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
Y27	4,00	4,00	5,00	4,33	Çok Başarılı
Y28	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y29	5,00	3,00	5,00	4,33	Çok Başarılı
Y30	5,00	5,00	5,00	5,00	Çok Başarılı

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 19’da verilmiş olan “Gravür baskı çalışmalarında ışık-gölge elemanının kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

Y3 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, Y13 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, Y14 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, Y21 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, Y26 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile “Başarısız” olarak,

Y4 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y5 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y7 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y8 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y9 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y10 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y15 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y17 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y18 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y19 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile “Orta” olarak,

Y2 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y11 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y16 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y22 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y23 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y28 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile “Başarılı” olarak,

Y1 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y6 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, Y12 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, Y20 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y24 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y25 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y27 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y29 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y30 numaralı tasarım 5,00 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Gravür baskı çalışmalarında ışık-gölge elemanının kullanımı” maddesine ilişkin bulgulara göre; 5 çalışma “Başarısız”, 10 çalışma “Orta”, 6 çalışma “Başarılı”, 9 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Gravür baskı çalışmalarında ışık-gölge elemanının kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,45 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin gravür baskı çalışmalarında ışık-gölge elemanını “Başarılı” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 20. “Gravür Baskı Çalışmalarında Biçim-Form Elemanının Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
Y1	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y2	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y3	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y4	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y5	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y6	5,00	4,00	5,00	4,66	Çok Başarılı
Y7	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y8	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y9	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
Y10	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y11	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y12	5,00	5,00	5,00	5,00	Çok Başarılı
Y13	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y14	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
Y15	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y16	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
Y17	3,00	3,00	4,00	3,33	Orta
Y18	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y19	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
Y20	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y21	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y22	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y23	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y24	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y25	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y26	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
Y27	3,00	4,00	4,00	3,66	Başarılı
Y28	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y29	5,00	3,00	5,00	4,33	Çok Başarılı
Y30	5,00	4,00	5,00	4,66	Çok Başarılı

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 20’de verilmiş olan “Gravür baskı çalışmalarında biçim-form elemanının kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

Y19 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, Y26 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile “Başarısız” olarak,

Y4 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y7 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y9 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y10 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y13 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y14 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y15 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y17 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y21 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile “Orta” olarak,

Y3 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y5 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y8 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y11 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y16 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y18 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y22 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y24 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y27 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y28 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile “Başarılı” olarak,

Y1 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y2 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y6 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, Y12 numaralı tasarım 5,00 ortalama ile, Y20 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y23 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y25 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y29 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y30 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Gravür baskı çalışmalarında biçim-form elemanının kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 2 çalışma “Başarısız”, 9 çalışma “Orta”, 10 çalışma “Başarılı”, 9 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Gravür baskı çalışmalarında biçim-form elemanının kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,70 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin gravür baskı çalışmalarında biçim-form elemanını “Başarılı” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 21. “Gravür Baskı Çalışmalarında Değer (Valör) Elemanının Kullanımı”
Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
Y1	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y2	4,00	5,00	5,00	4,66	Çok Başarılı
Y3	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y4	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y5	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y6	5,00	4,00	5,00	4,66	Çok Başarılı
Y7	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y8	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y9	3,00	3,00	4,00	3,33	Orta
Y10	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y11	3,00	4,00	4,00	3,66	Başarılı
Y12	5,00	4,00	5,00	4,66	Çok Başarılı
Y13	3,00	3,00	4,00	3,33	Orta
Y14	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
Y15	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
Y16	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
Y17	3,00	4,00	4,00	3,66	Başarılı
Y18	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y19	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
Y20	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y21	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y22	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y23	3,00	3,00	4,00	3,33	Orta
Y24	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y25	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y26	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
Y27	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y28	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y29	5,00	3,00	5,00	4,33	Çok Başarılı
Y30	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 21’de verilmiş olan “Gravür baskı çalışmalarında değer (valör) elemanının kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

Y14 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, Y26 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile “Başarısız” olarak,

Y4 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y7 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y9 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y10 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y13

numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y15 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y19 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y21 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y23 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile “Orta” olarak,

Y3 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y5 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y8 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y11 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y16 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y17 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y18 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y22 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y24 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y27 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y28 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile “Başarılı” olarak,

Y1 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y2 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, Y6 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, Y12 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, Y20 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y25 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y29 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y30 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Gravür baskı çalışmalarında değer elemanının kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 2 çalışma “Başarısız”, 9 çalışma “Orta”, 11 çalışma “Başarılı”, 8 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Gravür baskı çalışmalarında değer (valör) elemanının kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,65 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin gravür baskı çalışmalarında değer (valör) elemanını “Başarılı” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 22. “Gravür Baskı Çalışmalarında Tekrar İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
Y1	5,00	4,00	5,00	4,66	Çok Başarılı
Y2	5,00	3,00	4,00	4,00	Başarılı
Y3	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y4	3,00	4,00	4,00	3,66	Başarılı
Y5	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y6	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y7	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y8	3,00	4,00	4,00	3,66	Başarılı

Çizelge 22. (Devam): “*Gravür Baskı Çalışmalarında Tekrar İlkesinin Kullanımı*”
Başlığıyla İlgili Veriler

Y9	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y10	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y11	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
Y12	5,00	3,00	3,00	3,66	Başarılı
Y13	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y14	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y15	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y16	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y17	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y18	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
Y19	2,00	3,00	3,00	2,66	Orta
Y20	5,00	3,00	3,00	3,66	Başarılı
Y21	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y22	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta
Y23	5,00	3,00	3,00	3,66	Başarılı
Y24	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y25	5,00	4,00	3,00	4,00	Başarılı
Y26	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y27	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y28	3,00	3,00	4,00	3,33	Orta
Y29	3,00	3,00	4,00	3,33	Orta
Y30	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 22’de verilmiş olan “*Gravür baskı çalışmalarında tekrar ilkesinin kullanımı*” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

Y11 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile “Başarısız” olarak,

Y5 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y7 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y10 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y13 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y14 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y16 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y17 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y19 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y21 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y22 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y24 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y26 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y27 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y28 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y29 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile “Orta” olarak,

Y2 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y3 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y4 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y8 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y9

numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y12 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y15 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y18 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y20 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y23 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y25 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile “Başarılı” olarak,

Y1 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, Y6 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y30 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Gravür baskı çalışmalarında tekrar ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 1 çalışma “Başarısız”, 15 çalışma “Orta”, 11 çalışma “Başarılı”, 3 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Gravür baskı çalışmalarında tekrar ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,47 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin gravür baskı çalışmalarında tekrar ilkesini “Başarılı” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 23. “Gravür Baskı Çalışmalarında Ritim İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
Y1	5,00	4,00	5,00	4,66	Çok Başarılı
Y2	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y3	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y4	3,00	4,00	4,00	3,66	Başarılı
Y5	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y6	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y7	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y8	3,00	4,00	3,00	3,33	Orta
Y9	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
Y10	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y11	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y12	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y13	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y14	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
Y15	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y16	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y17	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y18	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y19	2,00	3,00	2,00	2,33	Başarısız
Y20	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y21	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta

Çizelge 23. (devam): “Gravür Baskı Çalışmalarında Ritim İlkesinin Kullanımı”
Başlığıyla İlgili Veriler

Y22	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y23	5,00	3,00	4,00	4,00	Başarılı
Y24	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y25	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y26	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y27	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y28	3,00	3,00	4,00	3,33	Orta
Y29	3,00	3,00	5,00	3,66	Başarılı
Y30	5,00	5,00	5,00	5,00	Çok Başarılı

Tablo tasarımı, Üstüner'in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 23'de verilmiş olan “Gravür baskı çalışmalarında ritim ilkesinin kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

Y19 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile “Başarısız” olarak,

Y5 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y7 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y8 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y10 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y11 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y13 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y14 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y16 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y17 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y21 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y22 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y24 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y26 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y28 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile “Orta” olarak,

Y3 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y4 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y9 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y15 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y18 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y23 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y27 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y29 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile “Başarılı” olarak,

Y1 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, Y2 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y6 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y12 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y20 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y25 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y30 numaralı tasarım 5,00 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Gravür baskı çalışmalarında ritim ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 1 çalışma “Başarısız”, 14 çalışma “Orta”, 8 çalışma “Başarılı”, 7 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Gravür baskı çalışmalarında ritim ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,60 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin gravür baskı çalışmalarında ritim ilkesini “Başarılı” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 24. “Gravür Baskı Çalışmalarında Denge İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
Y1	5,00	3,00	4,00	4,00	Başarılı
Y2	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y3	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y4	3,00	4,00	3,00	3,33	Orta
Y5	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y6	5,00	4,00	5,00	4,66	Çok Başarılı
Y7	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
Y8	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y9	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y10	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y11	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y12	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y13	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y14	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
Y15	3,00	3,00	4,00	3,33	Orta
Y16	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y17	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y18	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y19	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y20	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y21	4,00	3,00	3,00	4,33	Çok Başarılı
Y22	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y23	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y24	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y25	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y26	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y27	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı

Çizelge 24. (devam): “Gravür Baskı Çalışmalarında Denge İlkesinin Kullanımı”
Başlığıyla İlgili Veriler

Y28	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y29	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y30	5,00	5,00	5,00	5,00	Çok Başarılı

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 24’de verilmiş olan “Gravür baskı çalışmalarında denge ilkesinin kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

Y4 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y7 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y8 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y9 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y10 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y11 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y13 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y14 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y15 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y16 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y17 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y19 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y22 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y24 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y26 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y28 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile “Orta” olarak,

Y1 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y2 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y3 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y5 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y18 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y27 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y29 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile “Başarılı” olarak,

Y6 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, Y12 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y20 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y21 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y23 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y25 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y30 numaralı tasarım 5,00 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Gravür baskı çalışmalarında denge ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 16 çalışma “Orta”, 7 çalışma “Başarılı”, 7 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Gravür baskı çalışmalarında denge ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,67 olarak saptanmıştır.

Bu veriler ışığında öğrencilerin gravür baskı çalışmalarında denge ilkesini “Başarılı” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 25. “Gravür Baskı Çalışmalarında Oran-Orantı İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
Y1	5,00	3,00	4,00	4,00	Başarılı
Y2	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y3	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y4	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y5	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y6	5,00	5,00	5,00	5,00	Çok Başarılı
Y7	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y8	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y9	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y10	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y11	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y12	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y13	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y14	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
Y15	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y16	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
Y17	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y18	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y19	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
Y20	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y21	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y22	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y23	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y24	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y25	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y26	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y27	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y28	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
Y29	5,00	4,00	5,00	4,66	Çok Başarılı
Y30	5,00	5,00	5,00	5,00	Çok Başarılı

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 25’de verilmiş olan “Gravür baskı çalışmalarında oran-orantı ilkesinin kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

Y7 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y8 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y9 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y10 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y11 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y13 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y14 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y15 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y16 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y17 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y19 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y21 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y22 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y26 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile “Orta” olarak,

Y1 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y3 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y4 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y5 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y18 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y24 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y27 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y28 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile “Başarılı” olarak,

Y2 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y6 numaralı tasarım 5,00 ortalama ile, Y12 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y20 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y23 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y25 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y29 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile, Y30 numaralı tasarım 5,00 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Gravür baskı çalışmalarında oran-orantı ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 14 çalışma “Orta”, 8 çalışma “Başarılı”, 8 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Gravür baskı çalışmalarında oran-orantı ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,75 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin gravür baskı çalışmalarında oran-orantı ilkesini “Başarılı” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 26. “Gravür Baskı Çalışmalarında Zıtlık (Karşıtlık) İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
Y1	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y2	5,00	4,00	3,00	4,00	Başarılı
Y3	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı

Çizelge 26. (Devam): “Gravür Baskı Çalışmalarında Zıtlık (Karşıtlık) İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Y4	2,00	3,00	3,00	2,66	Orta
Y5	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y6	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y7	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
Y8	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y9	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y10	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
Y11	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
Y12	5,00	3,00	3,00	3,66	Başarılı
Y13	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y14	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
Y15	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y16	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
Y17	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y18	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y19	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
Y20	5,00	4,00	3,00	4,00	Başarılı
Y21	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
Y22	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
Y23	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y24	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y25	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y26	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y27	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y28	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y29	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y30	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 26’da verilmiş olan “Gravür baskı çalışmalarında zıtlık (karşıtlık) ilkesinin kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

Y14 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, Y19 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile “Başarısız” olarak,

Y1 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y4 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y5 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y7 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y8 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y9 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y10 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y11 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y13 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y15 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y16 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y17 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y18

numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y21 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y22 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y23 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y24 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y26 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y27 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y28 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile “Orta” olarak,

Y2 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y3 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y13 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y20 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile “Başarılı” olarak,

Y6 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y25 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y29 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y30 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Gravür baskı çalışmalarında zıtlık (karşıtlık) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 2 çalışma “Başarısız”, 20 çalışma “Orta”, 4 çalışma “Başarılı”, 4 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Gravür baskı çalışmalarında zıtlık (karşıtlık) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,26 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin gravür baskı çalışmalarında zıtlık (karşıtlık) ilkesini “Orta” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 27. “Gravür Baskı Çalışmalarında Koram (Hiyerarşi) İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
Y1	5,00	2,00	3,00	3,33	Orta
Y2	5,00	3,00	4,00	4,00	Başarılı
Y3	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y4	3,00	3,00	4,00	3,33	Orta
Y5	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
Y6	3,00	3,00	4,00	3,33	Orta
Y7	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
Y8	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y9	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y10	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta
Y11	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta

Çizelge 27. (Devam): “Gravür Baskı Çalışmalarında Koram (Hiyerarşi) İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Y12	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y13	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
Y14	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
Y15	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y16	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y17	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
Y18	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y19	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
Y20	5,00	3,00	4,00	4,00	Başarılı
Y21	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
Y22	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
Y23	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y24	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
Y25	5,00	3,00	4,00	4,00	Başarılı
Y26	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
Y27	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
Y28	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y29	5,00	3,00	4,00	4,00	Başarılı
Y30	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 27’de verilmiş olan “Gravür baskı çalışmalarında koram (hiyerarşi) ilkesinin kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

Y1 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y3 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y4 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y5 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y6 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y7 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y9 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y10 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y11 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y13 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y14 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y15 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y16 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y17 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y18 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y19 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y21 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y22 numaralı tasarımm 3,00 ortalama ile, Y24 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y26 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile “Orta” olarak,

Y2 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y8 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y20 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y25 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y27

numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y28 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y29 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile “Başarılı” olarak,

Y12 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y23 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y30 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Gravür baskı çalışmalarında koram (hiyerarşi) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 20 çalışma “Orta”, 7 çalışma “Başarılı”, 3 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Gravür baskı çalışmalarında koram (hiyerarşi) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,37 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin gravür baskı çalışmalarında koram (hiyerarşi) ilkesini “Orta” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 28. “Gravür Baskı Çalışmalarında Birlik (Bütünlük) İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
Y1	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y2	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y3	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y4	3,00	4,00	4,00	3,66	Başarılı
Y5	3,00	4,00	4,00	3,66	Başarılı
Y6	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y7	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y8	3,00	3,00	4,00	3,33	Orta
Y9	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y10	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y11	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y12	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y13	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y14	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta
Y15	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y16	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y17	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y18	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
Y19	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
Y20	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y21	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y22	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y23	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı

Çizelge 28. (devam): “Gravür Baskı Çalışmalarında Birlik (Bütünlük) İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Y24	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y25	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y26	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y27	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
Y28	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y29	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y30	5,00	5,00	4,00	4,66	Çok Başarılı

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 28’de verilmiş olan “Gravür baskı çalışmalarında birlik (bütünlük) ilkesinin kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

Y3 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y7 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y8 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y9 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y10 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y11 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y13 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y14 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y15 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y16 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y17 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y19 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y21 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y22 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y26 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile “Orta” olarak,

Y4 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y5 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y6 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y18 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y24 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y27 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y28 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile “Başarılı” olarak,

Y1 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y2 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y12 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y20 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y23 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y25 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y29 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y30 numaralı tasarım 4,66 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Gravür baskı çalışmalarında birlik ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 15 çalışma “Orta”, 7 çalışma “Başarılı”, 8 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Gravür baskı çalışmalarında birlik (bütünlük) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,59 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin gravür baskı çalışmalarında birlik (bütünlük) ilkesini “Başarılı” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 29. “Gravür Baskı Çalışmalarında Uygunluk (Armoni) İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
Y1	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y2	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y3	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y4	3,00	4,00	4,00	3,66	Başarılı
Y5	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y6	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y7	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
Y8	3,00	3,00	4,00	3,33	Orta
Y9	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y10	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
Y11	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y12	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y13	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y14	3,00	3,00	2,00	2,66	Orta
Y15	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y16	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y17	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y18	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
Y19	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
Y20	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y21	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y22	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y23	5,00	3,00	3,00	3,66	Başarılı
Y24	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y25	5,00	4,00	3,00	4,00	Başarılı
Y26	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y27	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y28	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y29	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y30	5,00	5,00	5,00	5,00	Çok Başarılı

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 29’da verilmiş olan “Gravür baskı çalışmalarında uygunluk (armoni) ilkesinin kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

Y19 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile “Başarısız” olarak,

Y3 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y7 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y8 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y9 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y10 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y11 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y13 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y14 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y15 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y16 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y17 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y21 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y22 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y26 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y28 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile “Orta” olarak,

Y4 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y5 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y18 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y23 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y24 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y25 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y27 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile “Başarılı” olarak,

Y1 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y2 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y6 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y12 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y20 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y29 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y30 numaralı tasarım 5,00 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Gravür baskı çalışmalarında uygunluk (armoni) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 1 çalışma “Başarısız”, 15 çalışma “Orta”, 7 çalışma “Başarılı”, 7 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Gravür baskı çalışmalarında uygunluk (armoni) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,55 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin gravür baskı çalışmalarında uygunluk (armoni) ilkesini “Başarılı” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 30. “Gravür Baskı Çalışmalarında Aralık (Espas) İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Tasarım Numaraları	Uzman (I)	Uzman (II)	Uzman (III)	Ortalama	Değerlendirme
Y1	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y2	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı

Çizelge 30. (devam): “Gravür Baskı Çalışmalarında Aralık (Espas) İlkesinin Kullanımı” Başlığıyla İlgili Veriler

Y3	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
Y4	3,00	4,00	4,00	3,66	Başarılı
Y5	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y6	4,00	4,00	4,00	4,00	Başarılı
Y7	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
Y8	4,00	3,00	4,00	3,66	Başarılı
Y9	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y10	4,00	2,00	2,00	2,66	Orta
Y11	3,00	1,00	2,00	2,00	Başarısız
Y12	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y13	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
Y14	4,00	3,00	2,00	3,00	Orta
Y15	3,00	2,00	3,00	2,66	Orta
Y16	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y17	3,00	3,00	3,00	3,00	Orta
Y18	4,00	4,00	3,00	3,66	Başarılı
Y19	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
Y20	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı
Y21	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y22	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y23	5,00	3,00	3,00	3,66	Başarılı
Y24	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y25	5,00	4,00	3,00	4,00	Başarılı
Y26	3,00	2,00	2,00	2,33	Başarısız
Y27	4,00	3,00	3,00	3,33	Orta
Y28	4,00	2,00	3,00	3,00	Orta
Y29	5,00	3,00	3,00	3,66	Başarılı
Y30	5,00	4,00	4,00	4,33	Çok Başarılı

Tablo tasarımı, Üstüner’in tezindeki tablodan esinlenilmiştir (Üstüner, Ocak, 2017)

Çizelge 30’da verilmiş olan “Gravür baskı çalışmalarında aralık (espas) ilkesinin kullanımı” başlığıyla ilgili veriler değerlendirildiğinde;

Y11 numaralı tasarım 2,00 ortalama ile, Y13 numalı tasarım 2,33 ortalama ile, Y19 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile, Y26 numaralı tasarım 2,33 ortalama ile “Başarısız” olarak,

Y3 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y7 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y9 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y10 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y14 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y15 numaralı tasarım 2,66 ortalama ile, Y16 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y17 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile, Y21

numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y22 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y24 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y27 numaralı tasarım 3,33 ortalama ile, Y28 numaralı tasarım 3,00 ortalama ile “Orta” olarak,

Y4 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y5 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y6 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y8 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y18 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y23 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile, Y25 numaralı tasarım 4,00 ortalama ile, Y29 numaralı tasarım 3,66 ortalama ile “Başarılı” olarak,

Y1 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y2 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y12 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y20 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile, Y30 numaralı tasarım 4,33 ortalama ile “Çok Başarılı” olarak değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda, “Gravür baskı çalışmalarında aralık (espas) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin verilere göre; 4 çalışma “Başarısız”, 13 çalışma “Orta”, 8 çalışma “Başarılı”, 5 çalışma ise “Çok Başarılı” olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“Gravür baskı çalışmalarında aralık ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin veriler değerlendirilerek uzmanların puanlarının genel ortalaması 3,34 olarak saptanmıştır. Bu veriler ışığında öğrencilerin gravür baskı çalışmalarında aralık (espas) ilkesini “Orta” düzeyde kullandıkları görülmektedir.

BÖLÜM V: SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma sürecinde, seçmeli sanat özgün baskı atölye 3. sınıf öğrencilerinin tasarım eleman ve ilkelerinden hangi ölçüde yararlandıkları sorusuna bir cevap bulmaya çalışılmıştır. Ölçekte bulunan kriterler, uzmanlar aracılığı ile ortaya koyulan verilere göre, linol ve gravür çalışmalarında tasarım eleman ve ilkelerinin kullanımına ilişkin şu sonuçlara ulaşılmıştır:

5.1. Sonuç

5.1.1. Linol baskı çalışmalarında tasarım elemanlarının kullanımı;

- “Linol baskı çalışmalarında nokta elemanının kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elemanının 2,15 ortalama ile “Başarısız” düzeyde,
- “Linol baskı çalışmalarında çizgi elemanının kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elemanının 3,99 ortalama ile “Başarılı” düzeyde,
- “Linol baskı çalışmalarında doku (tekstür) elemanının kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elemanının 3,04 ortalama ile “Orta” düzeyde,
- “Linol baskı çalışmalarında ışık-gölge elemanının kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elemanının 3,10 ortalama ile “Orta” düzeyde,
- “Linol baskı çalışmalarında biçim-form elemanının kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elemanının 3,24 ortalama ile “Orta” düzeyde,
- “Linol baskı çalışmalarında değer (valör) elemanının kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elemanının 3,19 ortalama ile “Orta” düzeyde kullanıldığı sonuçlarına erişilmiştir.

Ölçekte bulunan kriterler, uzmanlar aracılığı ile ortaya koyulan verilere göre, linol baskı çalışmalarında tasarım elemanlarının kullanım düzeyleri, en düşük kullanım düzeyinden en yüksek kullanım düzeyine doğru sıralanışı aşağıdaki gibidir:

- Linol baskı çalışmalarında nokta elemanının kullanımı: 2,15 ortalama ile “Başarısız”,
- Linol baskı çalışmalarında doku (tekstür) elemanının kullanımı: 3,04 ortalama ile “Orta”,
- Linol baskı çalışmalarında ışık-gölge elemanının kullanımı: 3,10 ortalama ile “Orta”,
- Linol baskı çalışmalarında değer (valör) elemanının kullanımı: 3,19 ortalama ile “Orta”.
- Linol baskı çalışmalarında biçim-form elemanının kullanımı: 3,24 ortalama ile “Orta”,
- Linol baskı çalışmalarında çizgi elemanının kullanımı: 3,39 ortalama ile “Başarılı”,

Bu bilgiler doğrultusunda; linol baskı çalışmalarında en düşük düzeyde nokta elamanı, en yüksek düzeyde ise çizgi elamanı kullanılmıştır.

Linol baskı çalışmalarına dair genel değerlendirmelere göre; 1 elaman “Başarısız”, 4 eleman “Orta”, 1 eleman ise “Başarılı” düzeyde kullanılmıştır. Buna bağlı olarak linol baskı çalışmalarında tasarım elamanlarının çoğunluğunun “Orta” düzeyde kullanıldığı sonucuna varılmıştır.

5.1.2. Linol baskı çalışmalarında tasarım ilkelerinin kullanımı;

- “Linol baskı çalışmalarında tekrar ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elamanının 3,37 ortalama ile “Orta” düzeyde,
- “Linol baskı çalışmalarında ritim ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elamanının 3,39 ortalama ile “Orta” düzeyde,
- “Linol baskı çalışmalarında denge ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elamanının 3,45 ortalama ile “Başarılı” düzeyde,

- “Linol baskı çalışmalarında oran-orantı ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elamanının 3,61 ortalama ile “Başarılı” düzeyde,
- “Linol baskı çalışmalarında zıtlık (karşıtlık) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elamanının 3,21 ortalama ile “Orta” düzeyde,
- “Linol baskı çalışmalarında koram (hiyerarşi) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elamanının 3,40 ortalama ile “Orta” düzeyde,
- “Linol baskı çalışmalarında birlik (bütünlük) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elamanının 3,47 ortalama ile “Başarılı” düzeyde,
- “Linol baskı çalışmalarında uygunluk (armoni) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elamanının 3,48 ortalama ile “Başarılı” düzeyde,
- “Linol baskı çalışmalarında aralık (espas) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elamanının 3,08 ortalama ile “Orta” düzeyde kullanıldığı sonuçlarına erişilmiştir.

Ölçekte bulunan kriterler, uzmanlar aracılığı ile ortaya koyulan verilere göre, linol baskı çalışmalarında tasarım ilkelerinin kullanım düzeyleri, en düşük kullanım düzeyinden en yüksek kullanım düzeyine doğru sıralanışı aşağıdaki gibidir:

- Linol baskı çalışmalarında aralık (espas) ilkesinin kullanımı: 3,08 ortalama ile “Orta”.
- Linol baskı çalışmalarında zıtlık (karşıtlık) ilkesinin kullanımı: 3,21 ortalama ile “Orta”,
- Linol baskı çalışmalarında tekrar ilkesinin kullanımı: 3,37 ortalama ile “Orta”,
- Linol baskı çalışmalarında ritim ilkesinin kullanımı: 3,39 ortalama ile “Orta”,
- Linol baskı çalışmalarında koram (hiyerarşi) ilkesinin kullanımı: 3,40 ortalama ile “Orta”,

- Linol baskı çalışmalarında denge ilkesinin kullanımı: 3,45 ortalama ile “Başarılı”,
- Linol baskı çalışmalarında birlik (bütünlük) ilkesinin kullanımı: 3,47 ortalama ile “Başarılı”,
- Linol baskı çalışmalarında uygunluk (armoni) ilkesinin kullanımı: 3,48 ortalama ile “Başarılı”,
- Linol baskı çalışmalarında oran-orantı ilkesinin kullanımı: 3,61 ortalama ile “Başarılı”,

Bu bilgiler doğrultusunda; linol baskı çalışmalarında en düşük düzeyde aralık (espas) ilkesi, en yüksek düzeyde ise oran-orantı ilkesi kullanılmıştır.

Linol baskı çalışmalarına dair genel değerlendirmelere göre; 5 ilke “Orta”, 4 ilke ise “Başarılı” düzeyde kullanılmıştır. Buna bağlı olarak linol baskı çalışmalarında tasarım ilkelerinin çoğunluğunun “Orta” düzeyde kullanıldığı sonucuna varılmıştır.

5.1.3. Gravür baskı çalışmalarında tasarım elemanlarının kullanımı;

- “Gravür baskı çalışmalarında nokta elemanının kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elemanının 1,83 ortalama ile “Başarısız” düzeyde,
- “Gravür baskı çalışmalarında çizgi elemanının kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elemanının 4,05 ortalama ile “Başarılı” düzeyde,
- “Gravür baskı çalışmalarında doku (tekstür) elemanının kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elemanının 3,54 ortalama ile “Başarılı” düzeyde,
- “Gravür baskı çalışmalarında ışık-gölge elemanının kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elemanının 3,45 ortalama ile “Başarılı” düzeyde,
- “Gravür baskı çalışmalarında biçim-form elemanının kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elemanının 3,70 ortalama ile “Başarılı” düzeyde,

- “Gravür baskı çalışmalarında değer (valör) elemanının kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elemanının 3,65 ortalama ile “Başarılı” düzeyde kullanıldığı sonuçlarına erişilmiştir.

Ölçekte bulunan kriterler, uzmanlar aracılığı ile ortaya koyulan verilere göre, gravür baskı çalışmalarında tasarım elemanlarının kullanım düzeyleri, en düşük kullanım düzeyinden en yüksek kullanım düzeyine doğru sıralanışı aşağıdaki gibidir:

- Gravür baskı çalışmalarında nokta elemanının kullanımı: 1,83 ortalama ile “Başarısız”,
- Gravür baskı çalışmalarında ışık-gölge elemanının kullanımı: 3,45 ortalama ile “Başarılı”,
- Gravür baskı çalışmalarında doku elemanının kullanımı: 3,54 ortalama ile “Başarılı”,
- Gravür baskı çalışmalarında değer (valör) elemanının kullanımı: 3,65 ortalama ile “Başarılı”.
- Gravür baskı çalışmalarında biçim-form elemanının kullanımı: 3,70 ortalama ile “Başarılı”,
- Gravür baskı çalışmalarında çizgi elemanının kullanımı: 4,05 ortalama ile “Başarılı”,

Bu bilgiler doğrultusunda; gravür baskı çalışmalarında nokta elemanı en düşük düzeyde, çizgi elemanı ise en yüksek düzeyde kullanılmıştır.

Gravür baskı çalışmalarına dair genel değerlendirmelere göre; 1 eleman “Başarısız”, 5 eleman ise “Başarılı” düzeyde kullanılmıştır. Buna bağlı olarak gravür baskı çalışmalarında tasarım elemanlarının çoğunluğunun “Başarılı” düzeyde kullanıldığı sonucuna varılmıştır.

5.1.4. Gravür baskı çalışmalarında tasarım ilkelerinin kullanımı;

- “Gravür baskı çalışmalarında tekrar ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elamanının 3,47 ortalama ile “Başarılı” düzeyde,
- “Gravür baskı çalışmalarında ritim ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elamanının 3,60 ortalama ile “Başarılı” düzeyde,
- “Gravür baskı çalışmalarında denge ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elamanının 3,67 ortalama ile “Başarılı” düzeyde,
- “Gravür baskı çalışmalarında oran-orantı ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elamanının 3,75 ortalama ile “Başarılı” düzeyde,
- “Gravür baskı çalışmalarında zıtlık (karşıtlık) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elamanının 3,26 ortalama ile “Orta” düzeyde,
- “Gravür baskı çalışmalarında koram (hiyerarşi) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elamanının 3,37 ortalama ile “Orta” düzeyde,
- “Gravür baskı çalışmalarında birlik (bütünlük) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elamanının 3,59 ortalama ile “Başarılı” düzeyde,
- “Gravür baskı çalışmalarında uygunluk (armoni) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elamanının 3,55 ortalama ile “Başarılı” düzeyde,
- “Gravür baskı çalışmalarında aralık (espas) ilkesinin kullanımı” başlığına ilişkin değerlendirme puanlarının genel ortalaması hesaplandığında; linol baskı çalışmalarında nokta elamanının 3,34 ortalama ile “Orta” düzeyde kullanıldığı sonuçlarına erişilmiştir.

Ölçekte bulunan kriterler, uzmanlar aracılığı ile ortaya koyulan verilere göre, gravür baskı çalışmalarında tasarım ilkelerinin kullanım düzeyleri, en düşük kullanım düzeyinden en yüksek kullanım düzeyine doğru sıralanışı aşağıdaki gibidir:

- Gravür baskı çalışmalarında zıtlık (karşıtlık) ilkesinin kullanımı: 3,26 ortalama ile “Orta”,
- Gravür baskı çalışmalarında aralık (espas) ilkesinin kullanımı: 3,34 ortalama ile “Orta”.
- Gravür baskı çalışmalarında koram (hiyerarşi) ilkesinin kullanımı: 3,37 ortalama ile “Orta”,
- Gravür baskı çalışmalarında tekrar ilkesinin kullanımı: 3,47 ortalama ile “Başarılı”,
- Gravür baskı çalışmalarında uygunluk (armoni) ilkesinin kullanımı: 3,55 ortalama ile “Başarılı”,
- Gravür baskı çalışmalarında birlik (bütünlük) ilkesinin kullanımı: 3,59 ortalama ile “Başarılı”,
- Gravür baskı çalışmalarında ritim ilkesinin kullanımı: 3,60 ortalama ile “Başarılı”,
- Gravür baskı çalışmalarında denge ilkesinin kullanımı: 3,67 ortalama ile “Başarılı”,
- Gravür baskı çalışmalarında oran-orantı ilkesinin kullanımı: 3,75 ortalama ile “Başarılı”,

Bu bilgiler doğrultusunda; gravür baskı çalışmalarında en düşük düzeyde zıtlık (karşıtlık) ilkesi, en yüksek düzeyde ise oran-orantı ilkesi kullanılmıştır.

Gravür baskı çalışmalarına dair genel değerlendirmelere göre; 3 ilke “Orta”, 6 ilke ise “Başarılı” düzeyde kullanılmıştır. Buna bağlı olarak linol baskı çalışmalarında tasarım ilkelerinin çoğunluğunun “Başarılı” düzeyde kullanıldığı sonucuna varılmıştır.

5.2. Öneriler

- Literatürde yer almayan seçmeli sanat atölye veya ana sanat atölye öğrenci çalışmaları yeni bir araştırmanın konusu olabilir.
- Araştırmacı tarafından oluşturulmuş olan “değerlendirme ölçeği” içinde yer alan kriterler tekrar analiz edilebilir, iyileştirilebilir veya eklemeler yapılabilir.
- Tasarım elaman ve ilkelerinin tümünün değerlendirilmesi açısından renk elamanı da değerlendirme ölçeğine dahil edilerek çalışmalara etkisi araştırılabilir.
- Tasarımları yapan öğrencilerden veya uzmanlardan görüş ve öneriler de alınarak araştırmanın niteliği arttırılabilir.
- “Başarısız” düzeyde kullanıldığı sonucuna ulaşılan tasarım eleman ve ilkelerinin üzerinde durularak sebeplerine dair ayrıntılı bir çalışma yürütülebilir.
- Temel tasarım atölyelerinde malzeme, metaryal, uygun ortam gibi faktörlerin önemli bir değeri vardır. Bu bağlamda malzeme, materyal veya uygun ortam gibi faktörlerin öğrencilerin çalışmalarına etkileri incelenebilir.

Kaynakça

- Abacı, O. (2007). *Temel sanat eğitimi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Alakuş, A. O. (2005). *İlköğretim sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*, Vedat Özsoy (Ed). (1. Basım): Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları 3.
- Artut, K. (2004). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. (3. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aslier, M. (1991). *Grafik sanatlar tarih ve yorumlar*. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Anasanat Dalı Basımevi.
- Atan, A. (2006). *Resimli resim sözlüğü*. (1. Baskı). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Atmaca, A. E. (2014). *Temel Tasarım*. (1. Basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Ayan, H. M. (1998). *Başlangıcından günümüze litografi*. İstanbul: Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. <https://tez.yok.gov.tr> adresinden erişilmiştir.
- Ayan, H. M. (2007). *Sosyolojik açıdan özgün baskiresim sanatının bugünkü durumu ile ilgili profesyonel sanatçıların görüşlerinin incelenmesi*. İstanbul: Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. <https://tez.yok.gov.tr> adresinden erişilmiştir.
- Ayaydın, A., Üstün Vural, D., Tuna, S., & Gökay Yılmaz, M. (2009). *Sanat eğitimi ve görsel sanatlar öğretimi*, Ali Osman Alakuş & Levent Mercin (Ed.). (1. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Aydın, E. D. (2004). *Temel tasarıma çağdaş yaklaşımlar*. (1. Basım). İstanbul: Yorum Sanat Yayıncılık.
- Balamber, B. (2020). Melez bir baskiresim tekniği: on yedinci yüzyıldan on dokuzuncu yüzyıla monotip. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 10 (22), 82-97.
- Balcı, Y. B., & Say, N. (2005). *Temel sanat eğitimi*. (Yenilenmiş 2. Baskı). İstanbul: YA-PA.

Başlangıcından bugüne çağdaş türk resim sanatı tarihi, Cilt 4. (1989). İstanbul: Tıglat Basımevi.

Bayav, D. (2013). *Geleneksel ve deneysel yönleriyle gravür baskı*. Edirne: Paradigma Akademi Yayınları.

Becer, E. (2002). *İletişim ve grafik tasarım*. (3. Baskı). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Beykal, F. (2012). İlköğretim ikinci kademe görsel sanatlar dersinde özgün baskıresim uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (31), 189-201.

Bıyıklı, P. (2018). *Özgün baskıresim dersinin kazanım ve beklentilerine ilişkin öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi (Gazi Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi örneği)*. Ankara: Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. <https://tez.yok.gov.tr> adresinden erişilmiştir.

Bora, M. (2018). *Plastik sanatlarda tasarım elemanları ve ilkeleri*. (1. Basım). Ankara: Gece Kitaplığı.

Buyurgan, S., & Buyurgan, U. (2012). *Sanat eğitimi ve öğretimi*. (Geliştirilmiş 3. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Çelik, A. (2014). *Yükseköğretim kurumları lisans programlarında yer alan temel tasarım eğitimi derslerinin eleştirel bir incelemesi*. Ankara: Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

Çelik, H. (2007). *Gravür sanatı*. İstanbul: Engin Yayıncılık.

Deliduman Gence, C., & İstifoğlu Orhon, B. (2006). *Temel sanat eğitimi*. Ankara: Gerhun Yayıncılık.

Demirci, U. (2021). *Özgün baskıresimde toksik olmayan malzeme ile tekniklere ilişkin yeni yaklaşımlar*. İstanbul: Yüksek Lisans Tezi, Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. <https://tez.yok.gov.tr> adresinden erişilmiştir.

Doksanoğlu, A. (2020). Güzel sanatlar eğitiminde etkin öğrenme becerisi geliştirme bağlamında bir şema örneği: monobaskı tekniği. *Journal of Arts*, 3 (3), 237-264.

Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi 1. (1997). "Aside Yedirme Baskı", İstanbul: Yem Yayın (Yapı Endüstri Merkezi Yayınları).

Eczacıbaşı. (1997). *Sanat Ansiklopedisi.* (Cilt 3). İstanbul: YEM Yayınları.

Ercivan Zencirci, D. (2008). *Görsel sanatlar öğretmeni adaylarında özgün baskının yaratıcı düşünme becerileri ve öz-yeterlik algısı üzerindeki yansımaları*. İzmir: Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. <https://tez.yok.gov.tr> adresinden erişilmiştir.

Ercivan Zencirci, D. (2013). *Özgün baskıresim sanatı tarihsel gelişim ve teknik.* Tükemat.

Erim, G. (2011). Temel Tasarım Dersinde Öğrencilerin Estetik. *Uludağ Üniversitesi*, 24 (2), 487-501.

Eroğlu, Ö. (2013). *Plastik sanatlar sözlüğü.* İstanbul: Tekhne Yayınları.

Ersoy, A. (2002). *Sanat kavramlarına giriş.* (3. Baskı). İstanbul: Yorum Sanat Yayıncılık.

Eyüboğlu, B. R. (2020). *Resme başlarken.* (3. Basım) İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Gökaydın, N. (2010). *Temel sanat eğitimi.* İstanbul: Moss Eğitim Yayınları.

Günaydın, M. (2021). *Resim-İş Öğretmenliği Özgün Baskı Resim Atölye Derslerinde Tasarlanan Ekslibris Çalışmalarının Tasarım Eleman ve İlkelerine Göre Değerlendirilmesi.* Bolu: Yüksek Lisans Tezi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Güngör, İ. H. (2005). *Görsel sanatlar ve mimarlık için temel tasar (basic design).* (Genişletilmiş 3. Baskı) İstanbul: Esen Ofset Matbaası.

Gürer, L. (1990). *Temel tasarım.* (1. Baskı) İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Matbaası Gümüşsuyu (Eserin sahibi: İ.T.Ü. Rektörlüğü).

İşingör, M., Eti, E., & Asher, M. (1986). *Resim - 1 temel sanat eğitimi resim teknikleri grafik resim.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Kaynar Tanır, A. (2014, Haziran). *Resim-iş öğretmenliği özgün baskıresim dersinin postmodern sanat eğitimi bağlamında uygulanabilirliği: Bir eylem araştırması*.

Ankara: Doktora Tezi, Ankara Üniveristesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
<https://tez.yok.gov.tr> adresinden erişilmiştir.

Kaynar Tanır, A. (2017). Baskiresim eğitimine yönelik atölye dışı öğrenme ortamları ve öğrenme materyalleri: bir eylem araştırması örneği. *Yedi: Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi* (17), 111-131.

Keser, N. (2009). *Sanat sözlüğü*. (1. Baskı). Ankara: Ütopya Yayınları.

Keskin, İ. (2011). *Baskiresimde renkli litografinin plastik etki bakımından ayrıcalığı*. Kocaeli: Sanatta Yeterlilik Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
<https://tez.yok.gov.tr> adresinden erişilmiştir.

Kılıç, G. A. (2012). *Yüksek baskı tekniği ve türk baskiresmine yansımaları*. Eskişehir: Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
<https://tez.yok.gov.tr> adresinden erişilmiştir.

Kılıçkan, H. (2000). *Resim bilgisi*. İstanbul: Fil Yayınevi.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2011). Grafik ve Fotoğraf, Renk (211GS0004):
http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/renk.pdf adresinden alınmıştır

Nemlioğlu, M. (2021). Özgün baskı resim ve linolyum. *İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 7 (13), 77-83.

Odabaşı, H. A. (1996). *Grafik'te temel tasarım*. İstanbul.

Özsoy, V., & Ayaydın, A. (2015). *Görsel tasarım öge ve ilkeleri*. Ankara: Pegem Akademi.

San, İ. (2003). *Sanat Eğitimi Kuramları*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Savaşer, I. (2020). *Plastik sanatların temel kavramları*. (1. Baskı). Çanakkale: Paradigma Akademi.

Seylan, A. (2005). *Temel tasarım*. Ankara: M-Kitap, Dağdelen.

Sezgin Selçuk, G. (2019). *Eğitimde araştırma yöntemleri*. H. Özmen & O. Karamustafaoğlu (Ed.). (2. Baskı). Ankara.

- Sözen, M., & Tanyeli, U. (1996). *Sanat kavram ve terimleri sözlüğü*. (4. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- TDK. (tarih yok). *Güncel Türkçe Sözlük*. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.
- Tepecik, A. (2002). *Grafik sanatlar tarih - tasarım - teknoloji*. (1. Baskı) Ankara: Detay Yayınları.
- Tepecik, A., & Toktaş, P. (2014). *Güzel sanatlar fakültelerinde temel sanat eğitimi*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Toprak, M. (2021). *Temel sanat ve tasarım eğitimi, H.T. Ünalın (Ed.)*. (1. Baskı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Uysal, E. (2015). Temel tasarım dersine ilişkin öğrenci görüşleri. *Yedi: Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi* , 7 (14), 51-65.
- Üner, Ö. (2010). *Resmin temelleri*. (1. Baskı). İstanbul: Say Yayınları.
- Üstüner, İ. E. (Ocak, 2017). *Resim-iş öğretmenliği anasanat atölye (Grafik) derslerinde tasarlanan ekslibris çalışmalarının tasarım eleman ve ilkelerine göre değerlendirilmesi* . Ankara: Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yalnızoğlu, T. (2013). *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi G.S.E Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalında verilen temel tasarım eğitiminin 4. sınıf öğrencilerinin resim atölye çalışmalarına yansımaları* . Ankara: Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Yazıcıoğlu, Y. (2017). *Temel Tasarım*. (1. Baskı). İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.
- Yerli, M. E. (2007). *Resim-iş öğretmenliği programındaki temel tasarım derslerinin, grafik tasarım anasanat atölye derslerine etkisine öğrenci görüşleri* . Eskişehir: Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Yıldız, E. M., & Kızıllırmak Çekinmez, B. (2021). Üniversitelerde alternatif yöntemlerle bir serigrafî baskıresim atölyesi kurulumu. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi* , 5 (4), 1406-1428.

EKLER

EK-1: Değerlendirme Ölçeği

Sayın Uzman,

Bu Değerlendirme Ölçeği, “Resim-İş Öğretmenliği Öğrencilerinin Özgün Baskı Atölye Çalışmalarının Tasarım Eleman ve İlkelerine Göre Değerlendirilmesi” konulu yüksek lisans tezi için veri sağlamak amacı ile hazırlanmıştır. Hazırlanan bu ölçekte size sunulmuş olan öğrenci çalışmalarını aşağıda yer alan temel tasarım eleman ve ilkelerine göre değerlendiriniz. Puanlama 5-1 rakamları ile sınırlandırılmıştır. Değerlendirdiğiniz tasarımları size uygun olan puan kutusuna (x) olarak işaretlemeniz yeterli olacaktır. Sizden değerlendirme ölçeğinde yer alan kriterleri içtenlikle ve samimiyetle değerlendirmenizi rica ederim. Değerlendirmeleriniz yapılan tez çalışmasına nitelik açısından fayda sağlayacaktır.

Zaman ayırdığınız ve çalışmaya katkı sağladığınız için teşekkür ederim.

Danışman: Doç. Dr. Güzin AYRANCIOĞLU

Elif GÜZELAYDIN

Değerlendiren Uzman:.....

Değerlendirilen Tasarımın Numarası:.....

EK-1 (devam): Değerlendirme Ölçeği**Çok Başarısız (1) Başarısız (2) Orta (3) Başarılı (4) Çok Başarılı (5)**

	PUAN				
	1	2	3	4	5
TASARIM ELEMANLARI					
Tasarımda Nokta Elemanının Kullanımı					
Tasarımda Çizgi Elemanının Kullanımı					
Tasarımda Doku (Tekstür) Elemanının Kullanımı					
Tasarımda Işık-Gölge Elemanının Kullanımı					
Tasarımda Biçim-Form Elemanının Kullanımı					
Tasarımda Değer (Valör) Elemanının Kullanımı					

	PUAN				
	1	2	3	4	5
TASARIM İLKELERİ					
Tasarımda Tekrar İlkesinin Kullanımı					
Tasarımda Ritim İlkesinin Kullanımı					
Tasarımda Denge İlkesinin Kullanımı					
Tasarımda Oran-Orantı İlkesinin Kullanımı					
Tasarımda Zıtlık (Karşıtlık) İlkesinin Kullanımı					
Tasarımda Koram (Hiyerarşi) İlkesinin Kullanımı					
Tasarımda Birlik (Bütünlük) İlkesinin Kullanımı					
Tasarımda Uygunluk (Armoni) İlkesinin Kullanımı					
Tasarımda Aralık (Espas) İlkesinin Kullanımı					

EK-2: Değerlendirilen Linol Baskı ve Gravür Baskı Çalışmaları

Şekil 1. X1 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 2. X2 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 3. X3 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 4. X4 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 5. X5 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 6. X6 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 7. X7 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 8. X8 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 9. X9 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 10. X10 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

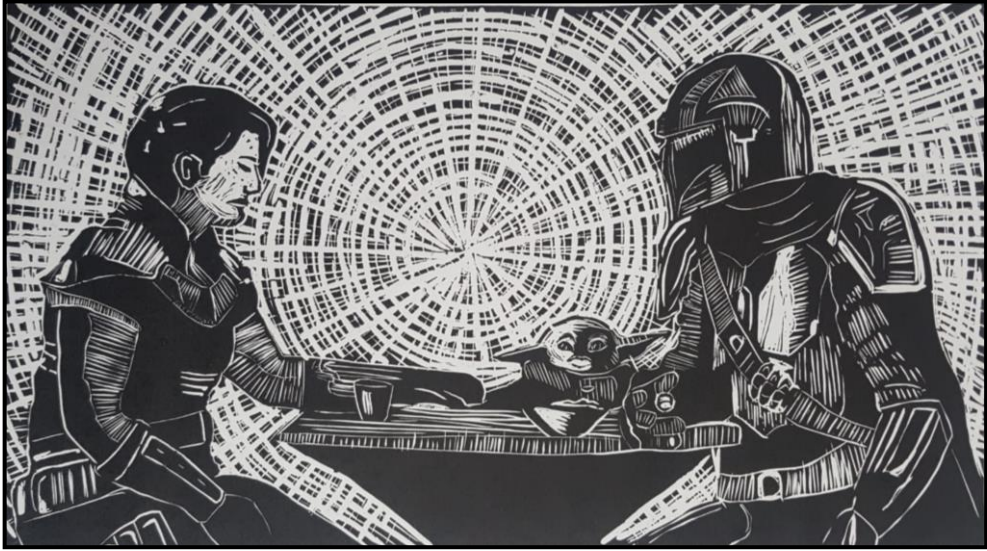
Şekil 11. X11 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 12. X12 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 13. X13 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 14. X14 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 15. X15 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 16. X16 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 17. X17 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 18. X18 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 19. X19 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 20. X20 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 21. X21 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 22. X22 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 23. X23 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

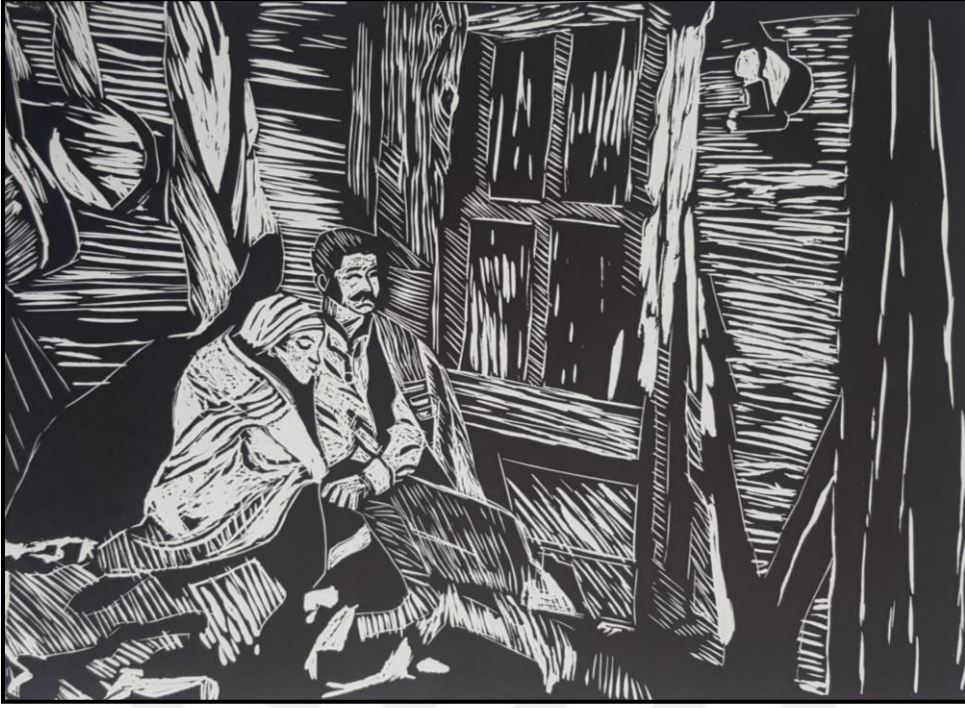
Şekil 24. X24 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 25. X25 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 26. X26 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 27. X27 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

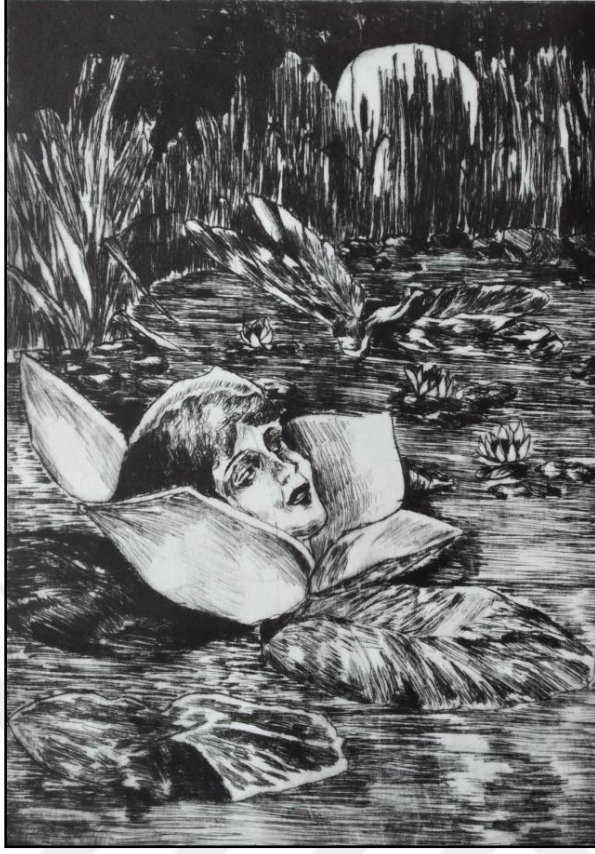
Şekil 28. X28 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 29. X29 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 30. X30 Numaralı Linol Baskı Tasarımı

Şekil 31. Y1 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 32. Y2 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 33. Y3 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 34. Y4 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 35. Y5 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 36. Y6 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 37. Y7 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 38. Y8 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 39. Y9 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 40. Y10 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 41. Y11 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 42. Y12 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 43. Y13 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 44. Y14 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 45. Y15 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 46. Y16 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 47. Y17 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 48. Y18 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 49. Y19 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 50. Y20 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 51. Y21 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

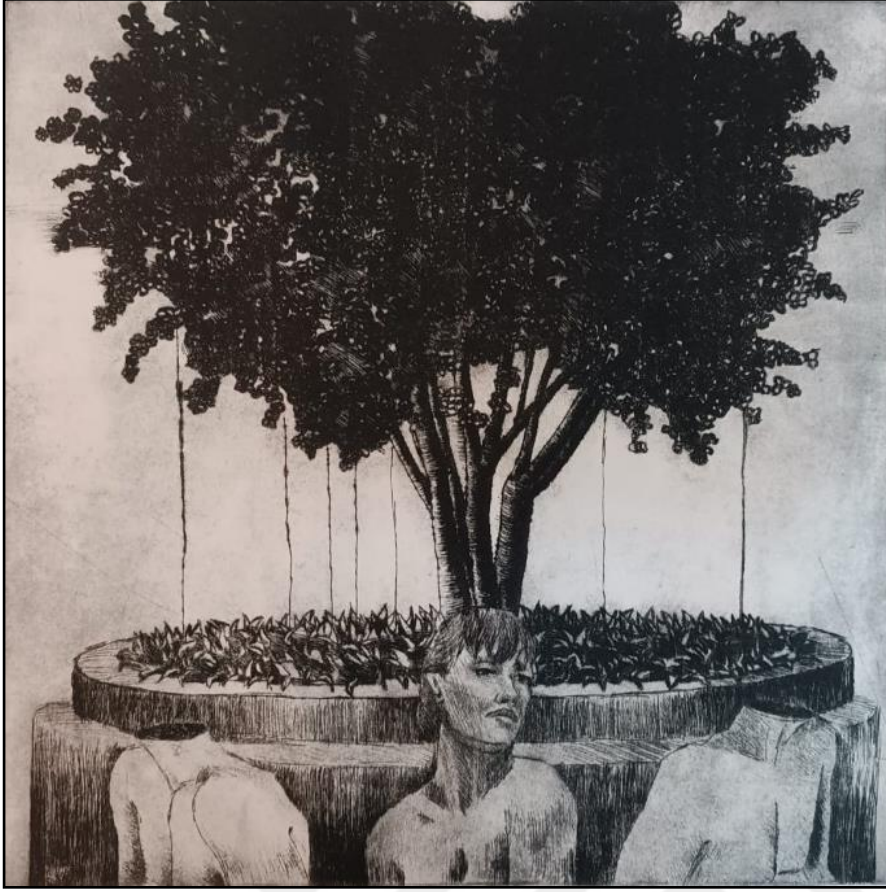
Şekil 52. Y22 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 53. Y23 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

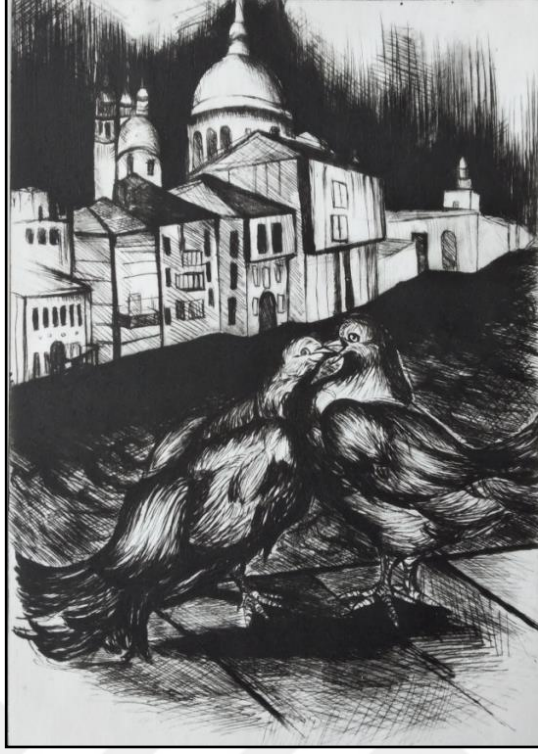
Şekil 54. Y24 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 55. Y25 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 56. Y26 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 57. Y27 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 58. Y28 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 59. Y29 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

Şekil 60. Y30 Numaralı Gravür Baskı Tasarımı

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Elif GÜZELAYDIN

Doğum Tarihi ve Yeri :

E-posta :

ÖĞRENİM DURUMU:

- **Lisans** : Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Resim-İş Öğretmenliği
- **Yüksek Lisans** : Mezuniyet yılı, Üniversite, Anabilim Dalı, Program

MESLEKİ DENEYİM VE ÖDÜLLER:

Yıl(lar) Görev

Yıl(lar) Görev

Yıl(lar) Görev

DOKTORA TEZİNDEN TÜRETİLEN YAYIN, SUNUM VE PATENTLER:

Yazar Soyadı, A.(Yıl).Sunum başlığı. *Bilimsel Etkinlik Başlığı*, Ay Gün, YılŞehir, Ülke. (Sunum örneği)

Yazar Soyadı, A.(Yıl). Makale başlığı.*Dergi Adı, Cilt (Sayı):Sayfa.*(Makale örneği)

Yazar Soyadı, A.(Yıl). Patent Başlığı. Patent No.: NUMARA(Patent örneği)

DİĞER YAYIN, SUNUM VE PATENTLER: